

ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ 5

Bulletin Communiste

Η ΠΑΛΗ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

"ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ" CAHIERS D'ETUDES ANTIAUTORITAIRES

ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ Νο 5

Cahiers d' études antiautoritaires

Bulletin Communiste

**Η ΠΑΛΗ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

«ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ»

Τὸ κείμενο τῆς ομάδας BULL ETIN COMMUNISTE: «Ἡ πάλη τῶν τάξεων στὴν ἐλλάδα» ἐκδόθηκε στὴ σειρά τῶν τετραδίων «PEZOΔOMIO, CAHIERS D' ETUDES AUTIAUTORITAIRES» τὸν Ἰούνιο τοῦ 1975 ἀπὸ τὴν «Διεθνή Βιβλιοθήκη», — Ἀκαδημίας 63, ὄρ. 7ος, γραφ. 10, τηλ. 608-635 — σὲ μετάφραση τοῦ Θέμη Μιχαήλ — Ἱπποδάμου 7, Παγκράτι. Ἐκδότης - ὑπεύθυνος: Χρήστος Κωνσταντινίδης. Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: Λουκάς Γιωβάνης, Θεμιστοκλέους 80 τηλ. 615-079 — Ἀθήνα.

Στὸ Νο 6 τοῦ πεζοδρομίου πρόκειται νὰ ἐκδοθοῦν κείμενα τῶν ομάδων «SOLIDARITY», «LE VOYOU», «BULLETTIN COMMUNISTE» γιὰ τὸ Βιετνάμ. Στὶς τελευταῖες σελίδες τοῦ ἴδιου τεύχους θὰ δημοσιευθοῦν ὡς παράρτημα - συμπλήρωμα στὸ Νο 5 τοῦ πεζοδρομίου δύο κείμενα γιὰ τὴν πάλη τῶν τάξεων στὴν Ἑλλάδα μὲ τοὺς τίτλους «Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ κεφαλαίου στὴν Ἑλλάδα» καὶ «Κεφάλαιο, προλεταριάτο καὶ ἰδεολογία».

«Ο Συνδεσμός μας αποφάσισε να πάρει μέρος στο Διεθνές Συνέδριο που συνέρχεται εφέτος στο Παρίσι» ωστόσο καθώς μᾶς είναι από όλην πλευρά αδύνατο να αποστείλουμε αντιπρόσωπο, ήρθαμε σὲ ἐπαφή ὥστε νὰ μᾶς εκπροσωπήσει ἕνας σύντροφός μας τελευταία ἐγκατασταθεὶς ἐκεῖ. Σὺς αποστέλλουμε ἀπὸ τώρα τὴν ἐκθεση ποὺ ἀφορᾷ τὴν ἐπαναστατικὴ δράση τῶν ὁμάδων μας καθὼς καὶ τὶς ἀπόψεις μας γιὰ τὶς θέσεις τοῦ Συνεδρίου.

Ὁ Ἀναρχικὸς Ἑργατικὸς Σύνδεσμος Ἀθηνῶν ἀπορρίπτει κάθε μορφή κοινοβουλευτικῆς καὶ νόμιμης δράσης καὶ διακηρύττει μόνη ὁδὸ ἀπαλλαγῆς, αὐτὴν τῆς ἄμεσης καὶ ἀντικοινοβουλευτικῆς πάλης, κρίνοντας ὅτι κάθε ἀντιπροσώπηση καὶ νομοθεσία δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ ἄρνηση τῆς ἀπόλυτης ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου. Κρίνοντας ἀκόμα ὅτι ἡ ἐξουσία διαφθείρει καὶ τοὺς καλλίτερος χαρακτήρες, συμπεραίνουμε ὅτι δὲν ἔχουμε νὰ περιμένουμε τίποτα ἀπὸ τὴν κοινοβουλευτικὴ σοσιαλιστικὴ δημοκρατία, καθὼς καὶ ἀπὸ τοὺς κοινοβουλευτικὸς εκπροσώπους τῶν ἐπαναστατικῶν ὁμάδων.

Γιὰ τοῦτο καὶ μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον βλέπουν οἱ Ἕλληνες ἀναρχικοὶ τὴ σὺγκληση τοῦ Διεθνoῦς Συνεδρίου. Ἀποφασίσαμε, ἀπὸ κοινὸ μὲ τὶς Ἀναρχικὰς Ὅμάδες τῆς Πάτρας καὶ τοῦ Πέγγρου, νὰ ἀντιπροσωπευτοῦμε στὸ Συνέδριο τοῦ Παρισιοῦ. Συναποφύμε στὴν ἰδέα νὰ δημονορηθεῖ ἕνα Γραφεῖο Διεθνῶν Σχέσεων, ὥστε οἱ σύντροφοι διαφόρων γλωσσῶν νὰ ἐρθoν σὲ ἐπαφή καὶ νὰ ἐνημερώνονται γιὰ τὴν ἀναρχικὴ δράση σὲ ὅλον τὸν κόσμον. Αὐτοὺς ὁ διεθνὴς συντονισμὸς ὅλων τῶν ὁμάδων ποὺ πρεσβεῖσιν μιὰν ἴδια ἰδεολογία εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαῖος στὴν δράση μας. Πάντως δὲν ἀπορρίπτουμε καὶ μιὰν ἀπλὴ συνεννόηση τῶν ἀναρχικῶν τμημάτων πάνω σὲ συγκεκριμένα ζητήματα, ὅταν κριθεῖ κατάλληλο.

Ἡ συντηματικὴ δράση καὶ ἰδεολογικὴ δουλειὰ τοῦ ἀναρχισμοῦ ἄρχισε στὴν Ἑλλάδα μετὰ τὰ 1896. Οἱ ἀναρχικὲς ὁμάδες ὁρίσκονταν συγκεκριμένως στὴν Ἀθήνα, στὴν Πάτρα, στὸν Πέγρο. Στὶς τρεῖς ἀπὸς πόλεις οἱ σύντροφοί μας ἀναπτύσσουν μιὰ ἐνεργὸ καὶ αποτελεσματικὴ ἰδεολογικὴ δουλειὰ· ἰδιαίτερα στὴν Πάτρα καὶ στὸν Πέγρο ἔχουμε λαμπρὰς μαρτυρίες αὐτῆς τῆς δράσης.

Στὴν Πάτρα ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1896 ὁ σύντροφός μας Γιάννης Μαγγανάρας ἐκδίδει ἀνελλιπῶς τὴν ἐφημερίδα «Ἐπὶ τὰ Πρόσω». Τὸν σύντρόφὸ μας αὐτὸν ὁρίσκουμε πάλιν νὰ εἶναι ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μεγάλου συλλαλητηρίου τοῦ 1896, τοῦ διοργανωμένου ἀπὸ τοὺς σταφιδοπαραγωγὸς ἀρχότες τῆς Ἀχαΐας καὶ τῆς «Πλίδας» ἡ ὁμιλία του γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς ἄμεσης λαϊκῆς δράσης ὁδήγησε στὴν σέλληψη καὶ καταδίκη του ἀπὸ τὸ κακοινοδικεῖο. Στὶς 3 Νοεμβρίου 1896 ὁ σύντροφός μας Δημήτριος Μάτσας ἐκτελεῖ ἕναν τραπεζίτη καὶ πληρώνει ἀκόμη ἕναν. Εἶναι ἡ τρομοκρατικὴ ἐπίθεση ποὺ ὁ ἀντιδραστικὸς τύπος ἀποκαλεῖ «τὸ δῶμα τῆς ὁδοῦ Ἀνεξαρτησίας». Τὰ ἄρθρα τοῦ «Ἐπὶ τὰ Πρόσω» προκαλοῦν συχνὰς μηνύσεις τῆς ἀστυνομίας ἐναντίον τῆς σένταξης αὐτῆς τῆς ἐφημερίδας, ἰδίως κατὰ τὴν διάρκεια τῆς μαζικῆς ἀπεργίας τῶν ἐργατῶν ρῆς καὶ τῶν μικρῶν παραγωγῶν στὶς σταφιδοπαραγωγικὰς περιοχάς, ποὺ προηροῦνται τοῦ συλλαλητηρίου ποὺ ἀναφέρουμε πρὸ πάνω. Στὶς ἀρχὰς Νοεμβρίου 1896 οἱ 14 σύντροφοί μας, ποὺ ἐργάζονται στὴν σένταξη τῆς ἐφημερίδας, συλλαμβάνονται καὶ καταδικάζονται σὲ ποινὴ ἀπὸ 2 ὡς 11 μῆνες φυλάκισης. Στὶς 23 Φεβρουαρίου 1897 ὁ σύντροφος Μαγγανάρας μαζί μὲ τὸν σύντροφο Καραμπήλια καταδικάζονται σὲ 3 χρόνια ἐργικῆς, ἀφοῦ ὅμως ἀπὸ τὸ ἐδῶλιο τοῦ κατηγορουμένου ἔμνησαν τὴν ἀναρχικὴν μας ἰδεολογία.

Οἱ ἀναρχικὲς ἰδέες διαδόθηκαν ἀκόμα στὸν τόπον μας ἀπὸ τὶς στήλες τῆς μεγάλης φιλελεύθερης ἐφημερίδας «Πελοποννησιακῇ» τῆς Πάτρας, ποὺ χρησιμοποιεῖ τοὺς συντρόφους μας Γ. Μαγγανάρα καὶ Β. Θεοδωρίδην σὰν τακτικὸς συντάκτες τῆς.

Οἱ σύντροφοι Μαγγανάρας καὶ Καραμπήλιας, περισσότερο ἀπὸ ὅλους μας, δὲν φείσθηκαν σὲ ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα κόπους, γιὰ νὰ διοργανώσουν διαλέξεις καὶ δημόσιες συζητήσεις στὴν Πάτρα καὶ στὰ γύρω χωριά, ἐκπετινόντας ὅλο καὶ περισσότερο τὴν βάση τῆς ἀναρχικῆς ἰδεολογίας στοὺς ἀκτῆμονες κυρίως ἀρχότες. Τὸν Μάϊο τοῦ 1898 καταδικάζονται γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ παρ' ὅλα αὐτὰ ὁ Μαγγανάρας συνεχίζει τὴν δράση του, ἐκδίδει πολλὰ προπαγανδιστικὰ φυλλάδια καὶ ἰδρύει τὴν «Ἀναρχικὴ Βιβλιοθήκη». Τὴν ἴδια ἐποχὴ ὁ Θεοδωρίδης ἐκδίδει στὸν Πέγρο τὸ περιοδικὸ «Νέον Φῶς». Ὁ ἐορτασμὸς τῆς πρωτομαριάς τοῦ 1898 στάθηκε μιὰ ἀπὸ τὶς δυναμικότερες μας ἐκδηλώσεις καὶ οἱ ἀναρχικοὶ ἀντιστάθηκαν σκληρὰ στὶς δυνάμεις τῆς ἐθνοφυροῦρας.

Αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ἔχουμε καὶ ἕνα ἀσυνήθιστο γεγονός· ὁ σύντροφός μας Ἀνδρέας Θεοδωρίδης,

γιά να γιορτάσει τον γάμο του με την συντρόφισσά μας Φωτεινή Δροσοπούλου αποπειράται την μέρα του γάμου του να εκτελέσει δυο γνωστούς τοκογλόφους της Πάτρας. Αυστηρώς κατάφερε τελικά μόνο να τους τραυματίσει!

Στην Αθήνα διατηρούμε ακόμα θερμή την ανάμνηση της έδω διαμονής στα 1868 του αγαπημένου μας Γουσταύου Φλουράνς. Μαζί με τον σύντροφο Άμιλκάρε Τσιπριάνι ήταν μες στους γραβιβαλδινούς έθελοντές, που ήλθαν να πολεμήσουν στην πρώτη γραμμή των επαναστατημένων δυνάμεων του Κρητικού λαού ενάντια στην τουρκική καταπίεση. Κατά την δεύτερη στην χώρα μας παραμονή του ο Φλουράνς εξέδωσε το περιοδικό «L'indépendant». Την ίδια εποχή σε μιὰ όμιλία του στην συνάθροιση της ελληνικής νεολαίας μπρός στο Πανεπιστήμιο δημούργησε τέτοιοι ενθουσιασμό στο πλήθος, ώστε ξέσπασε μιὰ εξέγερση, την οποία με δυσκολία καιάστειλε το Ιππικό, που αναγκάστηκε να αποστείλει ή καθέκρνηση. Τέλος, ο πρεσβευτής του Ναπολέοντα Γ' κατάρφερε να επιτόχει την απέλαση του Φλουράνς, κατηγορώντας τον ότι έρχονται και τραγονοδόσος επαναστατικά τραγούδια κάτω από τα παράθυρα της Πρεσβείας τις νύκτες (πρόγραμμα που ήταν άλλωστε αληθινό).

Στα 1880 ένας άγνωστος σύντροφος, φοιτητής Νομικής, δημοσίεφε μιὰ μετάφραση του Παράδεισους της ποινικής δικαιοσύνης του E. de Sècheles, με μιάν εισαγωγή αναρχική. Στα 1886 μεταφράστηκαν και δημοσιεύτηκαν στο σοσιαλιστικό περιοδικό «Αρδην» του Δρακούλη δυο έργα του συντρόφου Κροπότιν, 'Η αναρχία και ή κοινωνική εξέλιξη και το Πρόδος τοῦς νέους. Από τα 1892 ως τα 1895 ο σύντροφος Ηρακλής Αναστασίον δημοσιεύει στον «Σοσιαλιστή» πολλά άρθρα αναρχικά.

Μετά τα 1896 στην Αθήνα, εκτός από την άτομική προπαγάνδα, πρέπει κυρίως να επογραμίσουμε την δράση του αναρχικού σνδέσμου «Κόσμος» αυτός οργάνωσε την μεγάλη απεργία των μεταλλωρύχων του Λαυρίου, τον Απρίλιο του 1896, που συνοδεύτηκε και από πολλές δυναμιτωτικές και με άλλα επιθέσεις. Κατά το διάστημα αυτό και με πρωτοβουλία των συντρόφων της Αθήνας, καθώς και της σύνταξης του «Επί τα Πρόσω», μεταξὺ των οποίων του Δημήτρη Αρνέλλου και του Πάνου Τσεκούρα, ο αναρχικός σνδέσμος «Κόσμος» εκδίδει και διανέμει στην νεολαία με φλογερές παροτρύνσεις μανιφέστα για μιὰ βίαιη εξέγερση. Δέν πρέπει πάντως να συγχέουμε τον αναρχικό σνδέσμο «Κόσμος» με την σοσιαλιστική οργάνωση, που την ίδια αυτή εποχή συνενώνει τους σοσιαλιστές και όρισμένους αναρχικούς· αυτή ή δεύτερη οργάνωση, μεικτό χαρακτήρα, βρίσκεται σε κατάνσταση διάλυσης από τότε που τα αναρχικά στοιχεία της θέλησαν να ενώσουν την δράση τους μαζί με την δική μας.

Αυτή είναι ή δράση και ή ιδεολογική δουλειά των αναρχικών εργατών στην Ελλάδα, όπου άριθμούμε συνιδεάτες μες σε όλες σχεδόν τις πόλεις του κράτους.

Η ελληνική αναρχική φιλολογία είναι φτωχή. Η σύνταξη του «Επί τα Πρόσω» και ή «Αναρχική Βιβλιοθήκη» του συντρόφου Μαργανάρα έχουν πάντως εκδόσει όρισμένα κείμενα, όπως το Τί θέλουμε του Σεβαστιανού Φώρ, την Απολύτη έλευθερία του άτομου, την Αθλιότητα και Έξορσία, το Επαναστατικό πνεύμα και τον Γάμο στην μελλογονική κοινωνία του Η. Κροπότιν, καθώς και την Κοινωνία της επάθριον της επαναστάσεως του Ζάν Γκράβ.

Τα θέματα που υποβάλλουμε στην μελέτη του συνεδρίου είναι:

- 1) Ποιά είναι τα καλύτερα μέσα διαφώτισης, κατά την έμπειρία των τμημάτων;
- 2) Με ποιές επαναστατικές ομάδες θα μπορούσαν, ένδεχομένως, να συνεργασθοῦν οι αναρχικοί;

3) Δέν θα ήταν προτιμώτερο και πιο πρακτικό, αν όλες οι ομάδες μιὰς ταυτόσημης ιδεολογικής δόσης, που τώρα συνπάρχουν κάτω από τις όνομασίες «Αρμονιστές», «Αναρχιστές», κλπ... διεξάγουν την ιδεολογική τους δουλειά κάτω από την κοινή όνομασία «Αναρχικοί», μιὰς και ή λέξη αυτή εκφράζει το αντικείμενο της δράσης μας;

Ο Σνδέσμος Αναρχικών Εργαζομένων της Αθήνας δέν αναγνωρίζει στους κόλπους του καμιά διοίκηση, οιασδήποτε μορφής, κανέναν πρόεδρο, καμιά επιτροπή· όλα αυτά θα ήταν μιὰ διακοθένηση, μιὰ έξουσία. Όλα τα μέλη του Σνδέσμου μας που βρίσκονται τώρα στην πρωτεύουσα προσεπογράφουν αυτήν την έκθεση:

Οι σύντροφοι Ι. Μαργανάρας, Χ. Κουλονμπής, Λουίζα Σπάφταλη, Πάνος Τεροντής, Άνδρ. Παπαμαρτυρόπουλος, Α. Κουλαής, Α. Καραμήλιας, Γ. Παπανιάς, Χρ. Δέδελ, Μ. Καραγιαννόπουλος, Δρόσος Μείνιάνης, Ν. Μωρατίτης.

Η ΠΑΛΗ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

«Bulletin Communiste»

I. — ΤΟ «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΘΑΥΜΑ»

Πρὶν ἀκόμα ἀνακηρυχθεῖ στὴν Ἑλλάδα ἡ Δημοκρατία, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ ἀμερικανικοῦ ὑπουργείου ἐξωτερικῶν εἶχε δηλώσει ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ καθαρὰ ἐσωτερικὴ ὑπόθεση, κι' ἔτσι ἀπ' τὴς 30 Μαΐου 1973 οἱ Η.Π.Α. ἀποδέχονταν τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας. Τὴν προηγουμένη ὁ Παπαδόπουλος εἶχε δεχθεῖ θερμὰ συγχαρητήρια ἀπὸ μιὰ συνέλευση τραπεζιτῶν καὶ βιομηχάνων γιὰ τὸ «ἐλληνικὸ οἰκονομικὸ θαῦμα» καὶ εἶχε ἀπαντήσει μὲ τὴν ὑπόσχεση νὰ ἐξασφαλίσει τὴν ἀνεμπόδιστη ἀνάπτυξη τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχείρησης.

Τὰ δύο αὐτὰ γεγονότα, ποὺ προηγήθηκαν ἀπ' τὴν ἀνακήρυξη τῆς Δημοκρατίας, διασταυρῶνονται ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξήγηση τοῦ «Ἑλληνικοῦ θαύματος»: οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη καὶ ἔνταξη στὸν διεθνῆ κύκλο τοῦ κεφαλαίου. Ἡ εἰσοδος τῆς Ἑλλάδας σὰν κυριαρχουμένου κεφαλαίου σ' ἓνα διεθνὲς καπιταλιστικὸ περιβάλλον κοτέστροφε πλήρως κάθε δυνατότητα ὁμογενοῦς ἀνάπτυξης τοῦ ἐθνικοῦ κεφαλαίου. Ἐνῶ σὲ ὁρισμένους τομεῖς τῆς οἰκονομίας, ἐξαιτίας τοῦ ἐνδιαφέροντός τους σὲ διεθνῇ κλίμακα, πραγματοποιεῖται μιὰ ταχύρρυθμη συσσώρευση, ἄλλοι τομεῖς λιμνάζουν, ἡ ἐθνικὴ οἰκονομία εἶναι τελείως ἐξαρθρωμένη, ἡ ἐθνικὴ μπουρζουαζία βρίσκεται σὲ πλήρη ἀδυναμία. Ἔτσι στὴν κλίμακα ὁλόκληρης τῆς χώρας διαλύονται οἱ προκαπιταλιστικὲς κοινωνικὲς σχέσεις, ἀλλὰ — πράγμα καθοριστικὸ — ἡ ἐλληνικὴ κοινωνία ἀδυνατεῖ νὰ ἐγκαθιδρύσει καπιταλιστικὲς σχέσεις κατὰ τὸ πρότυπο τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἀπὸ τὴς ἀντιφάσεις τῆς παγκόσμιας ἐπέκτασης τοῦ κύκλου ἀναπαραγωγῆς τοῦ κεφαλαίου, ἐπειδὴ ἡ ἐπέκταση αὐτὴ δὲν μπορεῖ πιά νὰ ἐπιφέρει γενικὴ κεφαλαιοποίηση ἀλλὰ μονάχα τὴ δημιουργία νησιῶν καπιταλιστικῆς ἀνάπτυξης.

Γιὰ νὰ εὐνοηθεῖ αὐτὴ ἡ ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὸν διεθνῆ κύκλο τοῦ κεφαλαίου, ἔπρεπε νὰ γίνεи ἐξαιρετικὰ ἀνταγωνιστικὴ ἡ τιμὴ τῆς ἐργασιακῆς δύναμης. Ἡ κυβέρνησις πραγματοποιοῖρε μιὰ αὐταρχικὴ μείωση τῆς τιμῆς τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων. Ἔτσι ἐντάθηκε ἡ ἀντίθεση μεταξὺ πόλεων καὶ ὑπαίθρου, μεταξὺ βιομηχανίας καὶ γεωργίας. Στὴν Ἑλλάδα οἱ καλλιεργούμενες ἐκτάσεις μειώθηκαν ἀπὸ 144.000 ἐκτάρια τὸ 1964 σὲ 85.000 τὸ 1972, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀγρογεωργῶν μειώθηκε στὴν ἴδια περίοδο ἀπὸ 210 χιλιάδες σὲ 120. Ὁ ὠριαῖος μισθὸς εἶναι κατὰ μέσο ὄρο τρεῖς φορές χαμηλότερος ἀπ' ὅ,τι στὶς χώρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, κι' αὐτὸ προκάλεσε τὴν ἀναχώρηση 225.000 ἀτόμων μεταξὺ τοῦ 1968 καὶ τοῦ 1972. Ὅλα αὐτὰ ἐπέσπευσαν τὴ συγκέντρωση τοῦ πληθυσμοῦ στὶς πόλεις. Τὸ 1971 ἡ περιοχὴ τῆς Ἀθῆνας γνῶριζε μιὰ δημογραφικὴ αὐξησις 37% σὲ σχέση μὲ τὸ 1961, ἐνῶ στὴν Πελοπόννησο ὁ πληθυσμὸς μειωνόταν κατὰ 10%, στὴν Ἡπειρὸ 12% καὶ στὰ νησιά 14%. (Πηγή: «Images Economiques du monde», ἐκδ. SEDES, 1972). Αὐτὴ ἡ συγκέντρωση εἶχε συνέπειες ὅσον ἀφορᾷ τὴ βιαιότητα τῶν ταρῶν.

Ἡ ἀνικανότητα τῆς ἐθνικῆς μπουρζουαζίας προκαλεῖ τὴν αὐξανόμενη παρέμβαση τοῦ Κράτους. Οἱ κρατικὲς ἐπενδύσεις τετραπλασιάστηκαν μέσα σὲ 6 χρόνια στοὺς βιομηχανικοὺς τομεῖς ποὺ ἔχουν ἐνταχθεῖ σ' ἓνα διεθνῆ κύκλο. Ἔτσι, ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψη τὸν οἰκονομικὸ ἐντοπισμὸ αὐτῶν τῶν ἐπενδύσεων, δὲν ὑπάρχει ἀντίφαση ἀνάμεσα στὴν αὐξησις τῆς κρατικῆς παρέμβασης καὶ τὴ διόγκωση τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους (μεταξὺ τοῦ 1967 καὶ τοῦ 1973, ὁ ἐξωτερικὸς δανεισμὸς αὐξήθηκε ἀπὸ 1,1 δις. δολάρια σὲ περισσότερα ἀπὸ 3 δις.).

Ἀλλὰ ἡ γοργὴ αὐξησις τῆς κρατικῆς παρέμβασης καὶ τῶν τραπεζικῶν πιστώ-

σεων για την επίσπευση ενός προτοέσσου έκβιομπχάνισης πού διαπερνάται άπ' τó διεθνές κεφάλαιο, έγκλωβίζει αυτό τόν τρόπο ανάπτυξης σ' ένα φαύλο κύκλο, γιατί οί τραπεζικές πιστώσεις, ό έξωτερικός δανεισμός και τά έλλειμματα τού προϋπολογισμού θέτουν τίς βάσεις μιās κλασσικώτατης πληθωριστικής δομής και προκαλούν αύξηση τών τιμών, πράγμα πού επιδιωκόταν νά αποφευχθεί. 'Η πλήρης έξάρθρωση τής οικονομίας έχει τότε σάν θεαματική έκδήλωση τήν εμφάνιση τής μαύρης αγοράς. Κάθε σχέση ανάμεσα στην ανάπτυξη τού τομέα παραγωγής μέσων παραγωγής και τού τομέα παραγωγής καταναλωτικών αγαθών καταργείται, εξαιτίας τής σχέσης πού έγκαθιδρύουν όρισμένα τμήματα κάθε τομέα, όχι άναμεταξύ τους μέσα σ' ένα έθνικό χώρο συσσώρευσης, αλλά σ' ένα διεθνή κύκλο. 'Η ένότητα ενός χώρου συσσώρευσης συνίσταται στο οικονομικό σύνολο όπου πραγματοποιείται ό μετασχηματισμός τής υπεραξίας σέ κέρδος (δηλαδή: ανταλλαγή μεταξύ τών τμημάτων τού κεφαλαίου και διαδικασία εξίσωσης τού ποσοστού κέρδους). Στους πιό άνεπτυγμένους χώρους ή ύψωση τής οργανικής σύνθεσης τού κεφαλαίου (κυριαρχία τού παγίου κεφαλαίου) έχει σάν συνέπεια τήν πτώση τού ποσοστού κέρδους, γιατί έτσι περιορίζεται ή ζωντανή εργασία, ό μοναδικός παραγωγός υπεραξίας. Τό κεφάλαιο αυτών τών ζωνών επιζητεί λοιπόν νά διευρύνει τó χώρο όπου πραγματοποιείται ή αναλογική κατανομή τού κέρδους, όπου δηλαδή κάθε κεφάλαιο παίρνει άπ' τή συνολική μάζα τού κέρδους ένα μέρος άνάλογο πρós τó μέγεθός του. "Ετσι κατορθώνει νά πραγματοποιήσει πρós όφελός του μιá μεταβίβαση υπεραξίας άπ' τά κεφάλαια χαμηλότερης παραγωγικότητας. Γι' αυτό τó λόγο αναγκάζεται νά είσχωρήσει στις υπανάπτυκτες οικονομίες δημιουργώντας νησίδες, χωρίς όμως νά προκαλέσει μιá γενική ανάπτυξη πού θά είχε σάν αποτέλεσμα μιá νέα πτώση τής συνολικής μάζας τής υπεραξίας πού εισέρχεται στη γενική διαδικασία αναλογικής κατανομής τού κέρδους. Τό προτοέσσο εξάρθρωσης γίνεται τότε όλοφάνερο: στη δημιουργία νησίδων αντιτοίχει άναγκαστικά ένα οικονομικό σύνολο πού, για νά εκπληρώσει τó ρόλο του στη διαδικασία αναλογικής κατανομής τού κέρδους, πρέπει νά άφεθεί στο περιθώριο τής συσσώρευσης, αποτελώντας κατά κάποιο τρόπο ένα τομέα πού ένσωματώνεται μέσω τού αποκλεισμού του.

"Ετσι ή διεθνής ένσωμάτωση μιās κυριαρχούμενης έθνικής οικονομίας πραγματοποιείται στην 'Ελλάδα με τήν άπόρριψη τής έθνικής μπουρζουαζίας, πού ή λειτουργία της είναι πεπαλαιωμένη. 'Η ένσωμάτωση αυτή έχει σάν επακόλουθο τόν χωρισμό τής οικονομίας σέ έπεκτεινόμενο (ένσωματωμένο) τομέα και τομείς πού αναπόφευγα τείνουν νά εξαφανιστούν. 'Η οικονομία τής χώρας δέν μπορεί πιά νά γίνει αντιληπτή σάν ένα όμοιογενές σύνολο κι' έτσι, παρ' τόν έν γένει υπανάπτυκτο χαρακτήρα της, ή χώρα έχει ένσωματωθεί στον παγκόσμιο κύκλο τού καπιταλισμού με τήν πιό σύγχρονη μορφή του. Στην περίπτωση αυτή ή προλεταριοποίηση πραγματοποιείται είτε με τήν ένσωμάτωση στον διεθνή κύκλο τού κεφαλαίου, είτε με τόν άποκλεισμό, πού είναι κι' αυτός συνέπεια τής διεθνοποίησης.

'Η ιστορία τής σύγχρονης 'Ελλάδας δέν είναι παρ' ή ιστορία τής άνικανότητας τής μπουρζουαζίας νά εξασφαλίσει τήν ανάπτυξη ενός έθνικου κεφαλαίου. "Οντας δημιουργήμα τών άγγλικών, γαλλικών, τουρκικών και ρωσικών ανταγωνισμών στην άνατολική Μεσόγειο, ήδη άπ' τόν 19ο αιώνα ή 'Ελλάδα ποτέ δέν υπήρξε. Τό 1827 ή ναυμαχία τού Ναυαρίνου κερδήθηκε άπέναντι στους τούρκους άπό ένα στόλο ρωσικό, άγγλικό και γαλλικό. Τό 1828 ξέσπασε ένας νέος πόλεμος μεταξύ Ρωσίας και Τουρκίας και τó 1829 ή Τουρκία ύποχρεώθηκε νά άναγνωρίσει τήν άυτονομία τής 'Ελλάδας. 'Αλλά ή Μεγάλη Βρετανία δέν ήθελε άυτονομία ύπό ρωσική κηδεμονία και έπέβαλε τó Πρωτόκολλο τού Λονδίνου (1830), πού άνέκλυσε τήν 'Ελλάδα άνεξάρτητο κράτος ύπό μιá κληρονομική μοναρχία.

II. — Η ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΠΟΥΡΖΟΥΑΖΙΑΣ

"Οντας διαιρεμένη σέ βασιλόφρονες, συντηρητικούς, δημοκράτες και προοδευ.

τικούς, ή ελληνική μπουρζουαζία είναι ανίκανη να εκπληρώσει τη λειτουργία της. 'Η ελληνική μπουρζουαζία είναι παλιά, όμως ποτέ δεν πραγματοποίησε την έκβιομηχάνιση της 'Ελλάδας. 'Αδυνατώντας να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό των ήδη ανεπτυγμένων κεφαλαίων, στον 19ο και στις αρχές του 20 αιώνα, προσκολλήθηκε στους πόρους του κεφαλαίου, στο επίπεδο της κυκλοφορίας του χρήματος (τράπεζες) ή των έμπορευμάτων (έμπορική ναυτιλία), όπου τα κέρδη μπορούσαν να είναι υψηλότερα.

Σήμερα ή παραδοσιακή μπουρζουαζία περιορίζεται στις άτολμες καταγγελίες του Καραμανλή για τη χρηματιστική ολιγαρχία και τη συνεργασία της αμερικάνικης κυβέρνησης με τους συνταγματάρχες. 'Η μπουρζουαζία ζητάει την έπιτροφή στη δημοκρατία, που ή ίδια της ή άδυναμία κάνει ανέφικτη. Οί έσωτερικές της αντίφάσεις διαπερνούν και τον στρατό: ένας άπ' τους συνταγματάρχες του '67, ο Σταματελόπουλος, γράφει στις 30 'Απριλίου 1973 ότι ή 'Ελλάδα βρίσκεται στα χέρια ληστών, ενώ στις 23 Μαΐου γίνεται ή συνωμοσία στο ναυτικό. 'Απ' την πλευρά του, ο δημοκρατικός βασιλιάς παραδέρνει μεταξύ φανφαρονισμού και διασκεδάσεων.

'Η δημοκρατική μπουρζουαζία βρίσκεται μπροστά στο ακόλουθο πολιτικό δίλημμα, όπως το διατύπωσε ένας ηγέτης του Κομμουνιστικού Κόμματος έσωτερικού στις 16 'Ιουνίου 1973: «Οί δημοκράτες που διώχθηκαν στην περίοδο της μοναρχίας, που γνώρισαν τις φυλακές και τις έξορίες της, βρίσκονται μπροστά σ' ένα τρομερό δίλημμα: εάν ψηφίσουν υπέρ του δημοκρατικού συντάγματος θα δώσουν μιá κάλυψη άνευ όρων στη δικτατορία: εάν ψηφίσουν κατά, θα έχουν το αίσθημα ότι δίνουν την ψήφο τους στη μοιπή μοναρχία του βασιλιά Κωνσταντίνου, που έχει καίρια ευθύνη για την άνοδο του φασισμού στην έξουσία». 'Η μπουρζουαζία έχει έγκλωβιστεί στο πολιτικό μηδέν:

III. — ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

'Η κατάληψη της έξουσίας από στρατιωτικούς, που τα τελευταία χρόνια πολλαπλασιάζεται στις χώρες κυριαρχούμενης καπιταλιστικής ανάπτυξης, αποκαλύπτει την έσωτερική άδυναμία της πολιτικής κοινωνίας (*société civile*), εξαρθρωμένης από αντίφάσεις που απορρέουν άπ' την ένταξη στον διεθνή κύκλο του κεφαλαίου. 'Η πολιτική έξουσία πρέπει σ' αυτή την περίπτωση να περιέλθει σέ ανθρώπους των οποίων ή λειτουργία στην πολιτική κοινωνία και ή λειτουργία στο Κράτος συμπίπτουν, δηλαδή στους στρατιωτικούς. Μόλις αυτοί έρθουν στην έξουσία έθελον να γενικεύσουν σ' ολόκληρη την κοινωνία τις δικές τους συνθήκες ύπαρξης, ανάπτυσσοντας το σύστημα των σωματείων (*corporations*, οργανωμένες επαγγελματικές κάστες) όπου το είναι έντός του Κράτους και το είναι έντός της πολιτικής κοινωνίας συμπίπτουν. Στην «Κριτική της Χεγκελιανής φιλοσοφίας του Κράτους», ο Μάρξ έκανε μιá παρόμοια ανάλυση σχετικά με τη γραφειοκρατία: «'Η γραφειοκρατία είναι ο κρατικός φορμαλισμός της πολιτικής κοινωνίας. Είναι ή αυτοσυνείδηση, ή θέληση του Κράτους, ή ισχύς του Κράτους σάν σωματείου (το «γενικό συμφέρον» δέν μπορεί να είναι άπέναντι στο ειδικό συμφέρον παρά κάτι «ειδικό», όσο το ειδικό είναι άπέναντι στο γενικό κάτι «γενικό»). 'Η γραφειοκρατία είναι λοιπόν υποχρεωμένη να προστατεύσει τη φανταστική γενικότητα του ειδικού συμφέροντος, για να προστατεύσει τη φανταστική ειδικότητα του γενικού συμφέροντος, το ίδιο της το πνεύμα. Το Κράτος πρέπει να είναι σωματείο όσο το σωματείο θέλει να είναι Κράτος, άρα μιá 'ιδιαιτερή, κλειστή κοινωνία μέσα στο Κράτος» («Φιλοσοφικά έργα», εκδ. Costes, τ. 4, σ. 100). "Όταν ή πολιτική κοινωνία έχει εξαρθρωθεί σέ τέτοιο βαθμό ώστε κάθε σωματείο να θέλει να γίνει κράτος για χάρη του ειδικού συμφέροντός του, τότε έπίσης κάθε σωματείο θέλει και το στρατιωτικό καθεστώς ενάντια στο άλλο σωματείο, ενάντια στο άλλο ειδικό συμφέρον: «'Η γραφειοκρατία, ολοκληρωμένο σωματείο, νικάει το άνολοκλήρωτο σωματείο, το έκμηδενίζει, ή θέλει να το έκμηδενίσει έως ότου γίνει ένα άπλο φαινόμενο, όμως θέλει αυτό το φαινόμενο να υπάρχει και να πιστεύει στην ύπαρξή του. Το σωματείο είναι ή άπόπειρα της πολιτικής κοινωνίας να γίνει Κράτος, άρα ή γραφειο-

κρατία είναι τὸ Κράτος πὺν πράγματι μετασχηματίσθηκε σὲ πολιτικὴ κοινωνία» (στὸ ἴδιο). Ὁ στρατὸς εἶναι ὁλοκληρωμένο, σωματεῖο ἐξαιτίας τῆς ταυτότητας πὺν ἀναφέραμε πῶν πάνν—τῆς ταυτότητας τῆς λειτουργίας του στὴν πολιτικὴ κοινωνία καὶ στὸ Κράτος—καὶ τείνει νὰ ἀκολουθήσει τὸ πρόγραμμα πὺν τοῦ χαράζει ὁ Μάρξ: νὰ ἐκμηδενίσει πολιτικὰ τὰ ἄλλα σωματεῖα τῆς πολιτικῆς κοινωνίας. Μ' αὐτὸ τὸν συγκεκριμένο τρόπο τὸ κεφάλαιο κατέκτησε πλήρως τὸ Κράτος.

Ἡ πολιτικὴ κοινωνία ἀναπτύσσει τὴν πνευματικότητά της, ἐγκαταλείπει τὴν εἰδοποιὸ ζωὴ της (*vie générale*), δημιουργώντας ἀπέναντί της μιὰ ἐξουσία πὺν ὁ ἴδιος της ὁ διαχωρισμὸς λειτουργεῖ πρὸς ὄφελος τοῦ κεφαλαίου, καὶ οἱ ριζοσπάστες πολιτικοὶ βλέπουν τὴ ρίζα ὅλων τῶν δεινῶν μόνο σ' αὐτὴ τὴ συγκεκριμένη μορφή τοῦ Κράτους. Τὸ Κράτος μπορεῖ τότε νὰ κάνει πραγματικὴ, ἐνεργὴ, τὴν τάση του νὰ περιορίσει ὅλες τὶς τάξεις τῆς κοινωνίας στὸ ἴδιο πολιτικὸ μὴδέν. Σ' οὗτὲς τὴς περιόδους τὸ «ἀνεξάρτητο» Κράτος δὲν τυποποιεῖ ἕνα νέο περιεχόμενο τῆς πολιτικῆς κοινωνίας, γίνεται ἀπλὸ ὄργανο καταστολῆς, ἀπογυμνώνει ὅλες τὶς τάξεις ἀπ' τὴν πολιτικὴ τους λειτουργία, γίνεται ἡ ρητὴ πραγμάτωση τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς αὐτονομίας πὺν πάντοτε βρίσκονται ἐν δυνάμει μέσα του. Μ' αὐτὴ τὴ μορφή τὸ Κράτος ἀναπτύσσει τὸν στρατό, τὴν ἀστυνομία καὶ τὴ γραφειοκρατία μέχρι ὑπερτροφίας. Σχετικὰ μὲ τὴ Δεύτερη Αὐτοκρατορία ὁ Μάρξ γράφει: «Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία διαθέτει μιὰ δημοσιούπαλληλικὴ στρατεία πολυαριθμότερη ἀπὸ μισὸ ἑκατομμύριο ἄτομα, κι ἐπομένως κρατᾷ ὑπὸ τὴν ἀπόλυτὴ ἐξάρτησή της μιὰ τεράστια ποσότητα συμφερόντων καὶ ὑπάρξεων. Τὸ Κράτος περισφίγγει, ἐλέγχει, ρυθμίζει, ἐπιτηρεῖ καὶ διατηρεῖ ὑπὸ τὴν κηδεμονία του τὴν πολιτικὴ κοινωνία ἀπὸ τὶς εὐρύτερες ἐκδηλώσεις τῆς ὑπαρξῆς της μέχρι πὺς πῶν ἐνδόμυχες κινήσεις της, ἀπὸ τοὺς γενικώτερους τρόπους ὑπαρξῆς της μέχρι τὴν ἰδιωτικὴ ζωὴ τῶν ἀτόμων. Αὐτὸ τὸ παρασιτικὸ σῶμα, χάρη στὸν πῶν ἀκραῖο συγκεντρωτισμὸ, ἀποκτᾷ μιὰ πανταχοῦ παρουσία, μιὰ παντογνωσία...» («Ἡ 18η Μηνυαίρ...», Ed. Sociales, σ. 52).

Ἡ ἐλληνικὴ μπουρζουαζία δὲν μπορεῖ νὰ ὁδηγήσει μέχρι τὶς τελευταῖες λογικὲς της συνέπειες τὴν ἀντίθεσή της πρὸς τὸ στρατιωτικὸ καθεστῶς: μολονότι περιορίζεται ἀπὸ τοῦτο τὸν ἐντυπωσιακὸ μηχανισμό στὸ πολιτικὸ μὴδέν, δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀνατρέψει χωρὶς νὰ ἀνατρέψει καὶ τὴ δική της ταξικὴ κυριαρχία, τὴν ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ διατηρήσει παρὰ μόνο ἀρνούμενη τὸν ἑαυτὸ της στὴν πολιτικὴ σφαῖρα. Ὅταν τὸ Κράτος παίρνει τέτοιες γραφειοκρατικὲς διαστάσεις «κάθε κοινὸ συμφέρον ἀποσπᾷται ἄμεσα ἀπ' τὴν κοινωνία, ἀντιπύεται σ' αὐτὴν σὰν ἄνωτερο γενικὸ συμφέρον» (στὸ ἴδιο, σ. 103). Ἔτσι κάθε κοινὸ στοιχεῖο τῶν ἀνθρώπων τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ἀποξενώνεται ἀπ' αὐτοὺς, ὅρα ἡ κοινότητα τῶν ἀνθρώπων διαχωρίζεται ριζικὰ ἀπ' τοὺς ἰδίους τοὺς ἀνθρώπους. Φτάνοντας σ' αὐτὸ τὸν φορμαλισμὸ, τὸ Κράτος φανερώνει τὴν ἀντίθεσή του πρὸς τὴν πολιτικὴ κοινωνία, ἀλλὰ ἀποκαλύπτει καὶ τὶς ταξικὲς ἀντιφάσεις πὺν βρίσκονται στὴ βάση της.

Στὸ πρῶτο μέρος δείξαμε πῶς ἡ ἐνσωμάτωση τοῦ ἐλληνικοῦ κεφαλαίου στὸν διεθνῆ κύκλο τοῦ κεφαλαίου σὰν κυριαρχουμένου κεφαλαίου ἐξάρθρωσε τὴν οἰκονομία, ἄρα καὶ τὴν πολιτικὴ κοινωνία, πὺν καμμιά φράξιά της δὲν ἀποδεικνύεται ἱκανὴ νὰ ἀναλάβει τὴν πολιτικὴ ἐξουσία ἀπέναντι στὶς ἄλλες. Ὁ στρατὸς, χωρὶς ἰδιαίτερους δεσμοὺς μέσα στὴν πολιτικὴ κοινωνία, ἔχοντας τὴ δυνατότητα νὰ πραγματοποιήσει ἕναν ἀπόλυτο διαχωρισμὸ τῆς πολιτικῆς κοινωνίας καὶ τοῦ Κράτους, εἶναι ἱκανὸς νὰ ἀναλάβει αὐτὴ τὴν ἐνσωμάτωση ἐνὸς χώρου κυριαρχουμένης καπιταλιστικῆς ἀνάπτυξης στὸ διεθνὲς κεφάλαιο.

IV. — Ἡ ΔΙΔΑΧΗ ΟΨΗ ΤΗΣ ΠΑΛΗΣ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

A. — Ἐνδογενεῖς καὶ ἐξωγενεῖς ἀντιφάσεις

Ἐὰν ἀναλύσουμε τὴν ἀναπαραγωγή τοῦ κοινωνικοῦ κεφαλαίου στὴν Ἑλλάδα δὲν ἀντιλαμβανόμαστε μόνο τὴ μαζικὴ ἐπέκταση σ' αὐτὸ τὸ χῶρο τῆς θεμελιώδους ταξικῆς σχέσης, τῆς μισθωτῆς ἐργασίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐντατικοποίησή της.

Σάν έντατικοποίηση τής ταξικῆς σχέσης πρέπει νά έννοήσουμε τό γεγονός ότι ό προλεταριοποιημένος πληθυσμός σ' αὐτή τήν περιοχή βρίσκεται έξαρχῆς στο ὑψηλότερο επίπεδο τών ταξικῶν αντιφάσεων γιατί, ἰενῶ μόλις εἰσῆλθε στήν ἀναπαραγωγή τοῦ κεφαλαίου σέ διεθνῇ κλίμακα, εἴτε ἀποκλείεται ἀμέσως ἀπ' αὐτήν (ἐπέκταση τῆς ἀνεργίας καί τῆς μετανάστευσης) εἴτε λειτουργεῖ σάν ἀποκλειστικός παραγωγός ὑπεραξίας (νησίδες κεφαλαιοποίησης πού χαρακτηρίζονται ἀπ' τήν κυριαρχία τοῦ παγίου κεφαλαίου, κι ἐπομένως ἀπ' τόν περιορισμό τῆς ἀναγκαίας ἐργασίας στο μίνιμουμ καί τήν ἀντίστοιχη ἐπέκταση τῆς ὑπερεργασίας). Ὁ μηχανισμός τῆς έντατικοποίησης εἶναι ἀπλός. Ἀνάμεσα στά ἔθνικά κεφάλαια σάν ὀντότητες ὑπάρχουν σημαντικές ἀντιφάσεις, ἀλλά οἱ ὀντότητες αὐτές δέν προστίθενται γιά νά μᾶς δώσουν ἕνα ὁμοιογενές ἔθνικό κεφάλαιο. Τό κεφάλαιο ἔχει ἕνα διεθνῆ κύκλο ἀναπαραγωγῆς, ἀρα τὰ διάφορα ἔθνικά κεφάλαια διαπερνῶνται ἀπό ἕνα καί τόν αὐτό κύκλο τοῦ διεθνούς κεφαλαίου. Ἔτσι τό κυριαρχούμενο ἔθνικό κεφάλαιο ἐξαρθρῶνεται, ἐπειδὴ διαπερνᾶτε ἀπ' τό κυρίαρχο κεφάλαιο, καί βλέπουμε μέσα στοὺς κόλπους τοῦ κυριαρχουμένου κεφαλαίου τήν ἀναπαραγωγή τών ἀντιφάσεων τοῦ κυρίαρχου κεφαλαίου, πράγμα πού ὠθεῖ τίς ταξικές ἀντιφάσεις στο ὑψηλότερο σημεῖο χωρίς ὅμως νά προσφέρει ἄμεσα τὴ δυνατότητα τῆς ἀντιεξουσιαστικῆς κομμουνιστικῆς τους ἐπίλυσης. Οἱ ἀντιθέσεις μεταξύ κυρίαρχου καί κυριαρχουμένου κεφαλαίου δέν μποροῦν νά ὀδηγηθοῦν μέχρι τίς ἔσχατες λογικές τους συνέπειες, γιατί τό κυριαρχούμενο κεφάλαιο δέν ἀποτελεῖ μιά αὐτόνομη ὀντότητα καί κινδυνεύει ἀνά πᾶσα στιγμή νά κατακλυσθεῖ ἀπ' τίς ἀντιφάσεις τοῦ κυρίαρχου κεφαλαίου, τίς ὁποῖες ἀναπαράγει στοὺς κόλπους του μέ τόν ὡμότερο τρόπο. Ἡ ἑλληνικὴ μπουρζουαζία ὑποκρῶνεται ἔτσι νά περιορίζει ὀλοένα περισσότερο τίς αὐτόνομες ἐκδηλώσεις της, ἐφόσον ἡ βάση τῆς ἐνδεχόμενης ἀνάπτυξῆς της ἔχει ἤδη διαβρωθεῖ ἀπ' τὸν ἀντιεξουσιαστικὸ κομμουνισμό: ἡ μπουρζουαζία καταλήγει νά στρέφεται διαρκῶς ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ της γιά νά διατηρήσει τό κεφάλαιο.

Β. — Ὁ δημοκρατικὸς ἀγῶνας

Ὁ ἀγῶνας γιά τὴ δημοκρατία παρουσιάζεται σήμερα στήν Ἑλλάδα μέ τὴ μορφή ἐνὸς ἀγῶνα μέσα στοὺς κόλπους τῆς στρατιωτικῆς κυβέρνησης καί μέ τὴ μορφή μιᾶς ἀντιπολίτευσης πρὸς αὐτὴ τὴν κυβέρνηση στο σύνολό της.

Μέ τὴν πρώτη του μορφή σημαδεύεται ἀπ' τὴν ἀπόπειρα τοῦ Μαρκεζίνου νά σχηματίσει πολιτικὴ κυβέρνηση. Δέν πρόκειται γιά καθαρὴ μασκαράτα ἢ ἀπάτη, ἀλλὰ γιά μιά ἐκδήλωση τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνικοῦ κεφαλαίου στήν προσπάθειά του νά ἀνακτήσει τὰ δικαιώματά του πᾶνω στο κέρδος πού δημιουργεῖται στήν περιοχή του· μιά ἐκδήλωση πού κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ταραχῶν ὑπερκεράστηκε ἀπ' αὐτὸ πού στο ἐξῆς ἀποτελεῖ τὴ κύρια ἀντίφαση τοῦ συστήματος: τὴν ἀνάγκη τοῦ ἀντιεξουσιαστικοῦ κομμουνισμοῦ. Ὁ σχηματισμός τῆς κυβέρνησης Μαρκεζίνου συνοδεύτηκε ἀπ' τὴν παραίτηση τριῶν «ἱστορικῶν ἀρχηγῶν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1967». Οἱ τρεῖς αὐτοὶ στρατιωτικοὶ καί ὁ Μαρκεζίνης διαφώνησαν σ' ἕνα σημεῖο πού ἐνδιέφερε τὴν ἀνάπτυξη τοῦ κεφαλαίου στήν Ἑλλάδα: «Ὁ κ. Μακαρέζος (ἀντιπρόεδρος τῆς κυβερνήσεως) λέγεται ὅτι ἀντετάχθη στήν πρόθεση πού ἀποδίδεται στὸν κ. Μαρκεζίνη νά φιλελευθεροποιήσῃ τίς τιμές. Ὁ κ. Μακαρέζος ὑποστήριξε ὅτι ἕνα τέτοιο μέτρο κινύνευε νά ἐξαπολύσῃ τὸν πληθωρισμὸ καί νά ἀπειλήσῃ τίς κατακτήσεις τῆς ἐπαναστάσεως» («Le Monde», 1.10.73). Τί σημαίνουν αὐτά; Μὲ τὸν πληθωρισμὸ ὁ Μαρκεζίνης μπορεῖ νά ἐπιδιώξῃ μιά ὀλικὴ ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας (τραπεζικὴ πίστη, ἐλλειμματικὸς προϋπολογισμός, ἄνοδος τῶν τιμῶν), ἀλλὰ ἔτσι ἕνα σημαντικώτερο μέρος τοῦ κέρδους θὰ περιέρχονταν στο ἔθνικό κεφάλαιο καί ἡ τιμὴ τῆς ἑλληνικῆς ἐργασιακῆς δύναμης θὰ γινόταν πολὺ λιγώτερο ἀνταγωνιστικὴ. Στὸν πρῶτο ἐπίσημο λόγο του ὁ Μαρκεζίνης διακήρυσσε τὴν ἄρνηση «κάθε κηδεμονίας καί κάθε ἐπεμβάσεως στὶς ἐσωτερικὲς υποθέσεις τῆς Ἑλλάδος», καί σ' αὐτὸ ἀντιστοιχοῦσε μιά κυβέρνηση ἀποτελούμενη κατὰ πλειοψηφία ἀπὸ τεχνοκράτες. Τὴ στιγμή αὐτὴ τὰ πράγματα φαίνεται νά ὀδηγοῦνται πρὸς τὴν κλασσικὴ ἀντίφαση ἔθνικοῦ κεφαλαίου—κυρίαρχου κεφαλαίου, ἡ ὁποία

ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ ἀναπυχθεῖ μέχρι τὴς ἔσχατες λογικῆς τῆς συνέπειες.

Μὲ τὴ δευτέρη μορφή τῆς ἡ ἐπιδίωξη τῆς δημοκρατίας εἶναι ἀκόμα πιὸ ξεκάθαρα ἐκφραση μιᾶς ἀτολμῆς μπουρζουαζίας. «Ὁ ἰδιόμορφος χαρακτήρας τῆς σοσιαλδημοκρατίας συνοψίζονταν στὸ ὅτι ζητοῦσε δημοκρατικούς θεσμούς σὰν μέσο, ὄχι γιὰ νὰ καταργήσει τὰ δύο ἄκρα, τὸ κεφάλαιο καὶ τὴ μισθωτὴ ἐργασία, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐξομαλύνει τὸν ἀνταγωνισμό τους καὶ νὰ τὸν μετατρέψει σὲ ἁρμονία. Ἀνεξάρτητα ἀπ' τὴν ποικιλομορφία τῶν μέτρων ποὺ μπορεῖ νὰ προταθοῦν γιὰ τὴν ἐπίτευξη αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ, ἀνεξάρτητα ἀπ' τὸν λιγώτερο ἢ περισσότερο ἐπαναστατικὸ χαρακτήρα τῶν ἀντιλήψεων ποὺ μπορεῖ νὰ τὸν θεμελιώνουν, τὸ περιεχόμενο παραμένει ἴδιο. Πρόκειται γιὰ τὸν μετασχηματισμὸ τῆς κοινωνίας μέσω τῆς δημοκρατίας, ἀλλὰ γιὰ ἓνα μετασχηματισμὸ στὸ μικροαστικὸ πλαίσιο.» (Μάρξ, «Ἡ 18η Μπρυμαίρ...», σ. 42). Ἐνῶ μὲ τὴν πρώτη μορφή ἡ συγκρότηση τοῦ Κράτους σὲ δημοκρατικὸ Κράτος συνοδεύεται—ὅπως καὶ σ' ὅλες τὴς ἀνεπτυγμένες χώρες—ἀπὸ μιὰ ἰσχυρὴ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, σημάδι ὅτι τὸ κεφάλαιο ὑπέταξε τὸ νόμο τῆς ἀξίας καὶ κατέκτησε τὸ Κράτος, μὲ τὴ δευτέρη μορφή ὁ θρίαμβος τῆς δημοκρατίας θὰ ἦταν θρίαμβος τοῦ νόμου τῆς ἀξίας.

Ὁ νόμος τῆς ἀξίας γεννᾷ τὴ δημοκρατία: «Αὐτὴ ἡ φυσικὴ ποικιλομορφία τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ἐμπορευμάτων τους καθορίζει τὴν ἐνσωμάτωσή τους σὲ κοινωνικὲς σχέσεις μεταξὺ συναλλασσομένων ποὺ εἶναι καὶ ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἴσοι, κι' αὐτὴ ἡ ἐννοία τῆς ἰσότητος συμπληρώνεται τότε ἀπ' τὴν ἐννοία τῆς ἐλευθερίας... Ἀπὸ ἐδῶ πηγάζουν καὶ οἱ νομικὲς ἐννοιες τοῦ προσώπου καὶ τῆς ἐλευθερίας. Κανεὶς δὲν ἀποσπᾷ τὴν ἰδιοκτησία τοῦ ἄλλου μὲ τὴ βία, ὁ καθένας τὴν ἀπαλλοτριώνει ἐλεύθερα». (Μάρξ, «Grundrisse», τ. I, σ. 189). «Ὅχι μόνο ἡ ἰσότητα καὶ ἡ ἐλευθερία γίνονται σεβαστὲς στὴν ἀνταλλαγὴ τῆ θεμελιωμένη πάντων στὴς ἀξίες, ἀλλὰ ἡ ἀνταλλαγὴ ἀξιών εἶναι ἡ παραγωγικὴ καὶ πραγματικὴ βάση ὅλων τῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῆς ἰσότητος. Σὰν καθαρὲς ἰδέες δὲν εἶναι παρὰ ἐξιδανικευμένες ἐκφράσεις τῆς» (Μάρξ, «Grundrisse», τ. I, σελ. 190).

Πάνω στὴ βάση αὐτῶν τῶν παρατηρήσεων μποροῦμε νὰ κατανοήσουμε ἓνα φαινόμενο ἐκ πρώτης ὄψεως ἀνεξήγητο: μιὰ κυβέρνησις τῆς δεξιᾶς ποὺ πολλὰ πλαισιάζει τὰ μέτρα ὑπὲρ τῆς ἰδιοκτησίας συναντᾷ τὴν ὑπερότητα τῶν ἀντιπροσώπων τῆς πολιτικῆς δεξιᾶς καὶ ἄκρας δεξιᾶς. Μιὰ δευτέρη διαπίστωση εἶναι χρήσιμη γιὰ νὰ κατανοήσουμε αὐτὸ τὸ φαινόμενο: «Αὐτοὶ ποὺ κάποτε ἀλληλοχαρακτηρίζονταν σὰν «ἀντιδραστικοὶ πούλημένοι στοὺς ἀμερικάνους» καὶ «κομμουνιστὲς πράκτορες τοῦ Κρεμλίνου», σήμερὰ θρῖσκονται στὴν ἴδια πλευρὰ τοῦ ὁδοφράγματος. Ἕνας φανατικὸς πολέμιος τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς, διάσημος δημοσιογράφος, θὰ σᾶς πεῖ ὅτι ἔκανε λάθος στὴ δεκαετία τοῦ '50 καὶ τοῦ '60 νὰ ὑποστηρίξει ἓνα μακαρθισμό ποὺ κατέληξε νὰ στραφεῖ ἐναντίον ὅλων τῶν δημοκρατῶν». Ἀπὸ τὴν πλευρὰ του ὁ Παναγιώτης Κανελλόπουλος, ὁ συντηρητικὸς ἡγέτης ποὺ τὸ 1965 καυτηρίαζε τοὺς βουλευτὲς τοῦ προοδευτικοῦ κόμματος τῆς Ε.Δ.Α. φωνάζοντας: «οἱ κόκκινοι στὴ Βουλγαρία!», βεβαιώνει ὅτι ἐγγυᾶται, τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ Ἑλλάδα θὰ ἀπελευθερωθεῖ ἀπ' τοὺς συνταγματάρχες, γιὰ τὴ νομιμοποίηση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος καὶ ἀκόμα «ὅλων τῶν σχηματισμῶν τῆς νέας ἀριστερᾶς». Οἱ κομμουνιστὲς ἡγέτες συσκέπτονται τακτικὰ μὲ τοὺς ἡγέτες τῆς δεξιᾶς καὶ τοῦ κέντρου, καὶ δὲν ἐξαιροῦν οὔτε τὸν Καραμανλῆ, ποὺ ἦταν τὸ κόκκινο πανί τους, οὔτε τὸν βασιλιὰ Κωνσταντῖνο, ἐφόσον ἀντίσταται στὴ δικτατορία» (Le Monde» 16-6-73).

Τὸ κοινὸ γνώρισμα αὐτῶν τῶν μερίδων τῆς μπουρζουαζίας εἶναι ἡ ὑπερασπίση τῆς δημοκρατίας καὶ ὅπως εἶδαμε ὑλικὴ βάση τῆς δημοκρατίας εἶναι ὁ νόμος τῆς ἀξίας. Ἔτσι μπορεῖ νὰ γίνῃ κατανοητὴ ἡ ἀντίθεση ποὺ ἀναφέραμε πιὸ πάνω μεταξὺ τῶν δύο μορφῶν δημοκρατικοποίησης: πρόκειται γιὰ δύο διαφορετικὰ στάδια τοῦ κεφαλαίου. Ἡ μικρὴ ἐμπορευματικὴ παραγωγὴ ἐξασφαλίζει τὴν πλήρη ἀνάπτυξη τῆς ἀξίας καὶ τῆς δημοκρατίας καὶ τὸ προτσέσσο αὐτὸ συνεχίζεται ὅσο τὸ μεταβλητὸ κεφάλαιο παραμένει δεοπόζων στοιχεῖο τῆς παραγωγῆς. Ἀλλὰ ἡ δημοκρατία ἔρχεται σὲ ἀντίφαση μὲ τὴν πραγματικὴ κίνηση τοῦ κεφαλαίου ὅταν αὐτὸ κυριαρχεῖ ὁλοκληρωτικὰ πάνω στὴν ἀξία, ὅταν δηλαδὴ ἡ ὑπεραξία παρουσιάζεται μὲ τὴ μορφή τοῦ κέρδους καὶ ἡ ἀξία μετασχηματίζεται σὲ τιμὴ παραγωγῆς μέσω τῆς

διαδικασίας αναλογικής κατανομής του κέρδους. "Όμως στο πρώτο μέρος είδαμε ότι το 'Ελληνικό κεφάλαιο δεν ήταν αρκετά ανεπτυγμένο ώστε να καθυποτάξει πλήρως το νόμο της άξιας, δηλαδή να δώσει στην κοινωνία σαν σταθερή βάση το πάγιο κεφάλαιο: η εξέλιξη αυτή δεν μπορούσε να προκύψει από μια οργανική ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, έπρεπε αυτή η τελευταία να διαπεραστεί απ' τον διεθνή κύκλο του κεφαλαίου. Το στρατιωτικό καθεστώς θεμελιώνει έτσι την αναγκαιότητα του σαν κατάκτηση του Κράτους απ' το Κεφάλαιο σύμφωνα με τις συγκεκριμένες διαδικασίες που εξετάσαμε στο τρίτο μέρος. «'Εάν το κεφάλαιο είναι το πραγματικό συστατικό όν, πρέπει επίσης να έμπνέει και το σύνταγμα... Πρόκειται για τον φασισμό. Το κεφάλαιο κατέκτησε όριστικά το Κράτος. Μαζί μ' αυτό, η κίνηση της πολιτικής έχει μια μορφή προσδιορισμένη απ' το οικονομικό περιεχόμενον. Οι πραγματικές αναγνωρισμένες λειτουργικές μονάδες δεν είναι πια τα άτομα, αλλά οι έπιχειρήσεις με τον δημοκρατικό δυισμό τους έργοδότες - έργατες ή κεφάλαιο - έργασία. "Ετσι θέλει να τονίσει μια όψη συνεργασίας για να άρνηθεί την πάλη των τάξεων. Κατά βάθος ο φασισμός μπορεί να όριστεί σαν πολιτική μορφή διαχείρισης μιās κοινωνίας που τείνει να άρνηθεί τον κομμουνισμό ένw ταυτόχρονα τον γεννάει. Είναι ή πολιτική έξουσία του κεφαλαίου... Δεν είναι ή καταστροφή της δημοκρατίας, αλλά ή ολοκλήρωσή της με τη μορφή κοινωνικής δημοκρατίας. Τέλος είναι το μέσο για τον συμβιβασμό του κοινωνικού και του ιδιαιτέρου κεφαλαίου» (Invariance 2, σειρά 1, σ. 155).

Γ. — Η κομμουνιστική αντίφαση

Αυτό που έδειξε το ταυτόχρονο του σκηματισμού πολιτικής κυβέρνησης και των ταρχών, είναι πως άποτελεί σφάλμα να διατηρούμε για την κατανόηση της πάλης των τάξεων στην 'Ελλάδα ένα έξελικτικό και ευθύγραμμο σχήμα, σύμφωνα με το όποιο οι άντιεξουσιαστικές Κομμουνιστικές άντιφάσεις της κοινωνίας δεν μπορούν να ξεσπάσουν παρά μόνο μετά την ανάπτυξη του έθνικού κεφαλαίου.

Σ' αυτό το επίπεδο ο ρόλος των οικοδόμων είναι παραδειγματικός. Κάνοντας τομέας δεν υπόκειται περισσότερο απ' την οικοδομή στις πληθωριστικές τάσεις της οικονομίας. 'Οστόσο ο πληθωρισμός έμπεριέχεται διαρθρωτικά στην πτώση του ποσοστού κέρδους: άντικατάσταση της αυτοχρηματοδότησης με πιστώσεις: όλοένα έπιταχυνόμενη αύξηση των επενδύσεων σε πάγιο κεφάλαιο: αύξηση της άξιας γιατί ή αύξηση του σταθερού κεφαλαίου μπορεί να είναι άνωτερη απ' την έξοικονόμηση μεταβλητού κεφαλαίου, μολονότι, είναι συμφέρουσα έφόσον έπιτρέπει την ίδιοποίηση υπερκέρδους. 'Ο πληθωρισμός έχει λοιπόν τις ρίζες του στους πιό σύγχρονους κλάδους της οικονομίας, σ' αυτούς άκριβώς που διαπερνούν το κυριαρχούμενο έθνικό κεφάλαιο. Αυτό το φαινόμενο όχι μόνο αναπαράγει τις πληθωριστικές πιέσεις αλλά και τις έντεινει, γιατί τους προσθέτει το έλλειμμα του έμπορικού ισοζυγίου που μετά το 1971 δεν καλύπτεται πια απ' τα μεταναστευτικά έμβάσματα, τα ναυτιλιακά έμβάσματα και τον τουρισμό. 'Η οικοδομή γνωρίζει έξαιρετικά έντονη δραστηριότητα σε πληθωριστική περίοδο έπειδή άντιπροσωπεύει μια σίγουρη άξια άπέναντι στο χρήμα κι' έπειδή ή αγορά άκινήτων γίνεται συμφέρουσα κάτω στη διαφορά μεταξύ άνόδου των τιμών και έπιτοκίου. Γρήγορα όμως τα τρέχοντα έπιτόκια μετατρέπουν αυτή την υπερθέρμανση σε ύφεση μετά από μια έντυπωσιακή άνοδο των τιμών. 'Ο πληθωρισμός και ο κύκλος της οικοδομικής βιομηχανίας συμβαδίζουν, και στην 'Ελλάδα ξαναβρίσκουμε σε παραξυσμό τις άντιφάσεις του πιό ανεπτυγμένου κεφαλαίου.

"Ετσι το ευθύγραμμο σχήμα άνατρέπεται πλήρως. Σήμερα μπορεί να συμβεί, όπως και στην 'Ελλάδα, οι ίδιες συνθήκες που ή παρεμποδίζουν την ανάπτυξη του κεφαλαίου σε όρισμένες ζώνες να είναι οι συνθήκες της εμφάνισης του προλεταριάτου σ' αυτές τις ζώνες, γιατί τότε αυτή ή παρεμπόδιση δεν είναι παρά προϊόν των φραγμών στην αναπαραγωγή του κεφαλαίου στον παγκόσμιο χώρο ανάπτυξής του δεν είναι παρά άποτέλεσμα της άντίθεσης μεταξύ παραγωγικών δυνάμεων και σχέσεων παραγωγής στις πιό ανεπτυγμένες ζώνες. Αυτό άκριβώς το προτσέσσο άμεσης αναπαραγωγής των πιό προχωρημένων άντιφάσεων στις ζώνες όπου ή υπανάπτυξη

διαγράφεται μιὰ ἐνδεχόμενη σύγκρουση μέσα στοὺς κόλπους τῆς ἐργατικῆς τάξης, μιὰ σύγκρουση ποὺ γίνεται ἀκόμα πιθανώτερη ἐξαιτίας τῆς ἐξάρθρωσης τῆς οἰκονομίας, ἄρα ἐξαιτίας τῆς πάντοτε ἐνδεχόμενης ἀντίθεσης μεταξύ μερίδων τῆς ἐργατικῆς τάξης δεσμευμένων σὲ παραγωγικοὺς τομεῖς ποὺ δὲν βρίσκονται στὸ ἴδιο ἐπίπεδο ἀνάπτυξης. Ὁ βάρβαρος ἐμφύλιος πόλεμος στὴν Ἑλλάδα θὰ μπορούσε νὰ γίνεαι ἀφετηρία ἐνὸς Τρίτου Παγκοσμίου Πολέμου, ἂν ἀναλογιστεῖ κανεῖς ὅτι ἡ Ἑλλάδα θρίσκεται στὴ γραμμὴ ἀδυναμίας τοῦ κεφαλαίου ποὺ πάει ἀπ' τὴ Βαλτικὴ ὡς τὸν Περσικὸ κόλπο. Μιὰ γραμμὴ ἀδυναμίας ποὺ δὲν κάνει τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἐπαναλαμβάνει τὸν πόλεμο τοῦ '14 καὶ κατόπιν τοῦ '39: τὴν ἀναγκαία καὶ ἀνέφικτη δημιουργία ἐνὸς κεντροευρωπαϊκοῦ χώρου ἀνάπτυξης τοῦ κοινωνικοῦ κεφαλαίου.

22 Νοεμβρίου 1973

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ

Τὸ νέο στρατιωτικὸ πραξικόπημα μετὰ ἀπὸ μιὰ περίοδο («εὐφορίας») ἐπιθεβαιώνει ὅσα λέγαμε γιὰ τὴν ἀνέφικτη δημοκρατικοποίηση τῆς Ἑλλάδας· ἡ ἀντίθεση δημοκρατίας καὶ φασισμού εἶναι πεπαλαιωμένη, στὸ ἐξῆς ἐπιζεῖ μόνο ἡ ἀνάγκη τῆς κοινωνικῆς ἀνατροπῆς. Τὸ πεπαλαιωμένο αὐτῆς τῆς ἀντίθεσης ἐκδηλώνεται στὶς ἀπὸ πειρες γιὰ νὰ συμβιβαστοῦν ὅπως - ὅπως οἱ δύο ὅροι τῆς (τὸ «ἀνοιγμα» πρὸς τοὺς παλαιούς πολιτικούς μ' ἐπικεφαλῆς τὸν Καραμανλῆ). Ἀπ' τὴν ἄλλη πλευρὰ, μπορούμε νὰ σημειώσουμε τὴν ἐνοποίηση τοῦ στρατοῦ ποὺ ὁ Παπαδόπουλος δὲν κατόρθωσε νὰ πραγματοποιήσει μετὰ τὸ 1967. Ἡ δύναμη τῆς κοινωνικῆς ἀνατροπῆς ὑποχρεώνει τὸν Γκιζίκη νὰ μεταμφιέζεται σὲ Καραμανλῆ καὶ τὸν Καραμανλῆ σὲ Γκιζίκη, χωρὶς ὅμως νὰ ἐξασφαλίζεται ἡ σταθερότητα μιᾶς πολιτικῆς ἐξουσίας ποὺ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς ἀπ' τὴν πολιτικὴ κοινωνία τὴν κάνει ἀνέφικτη. Ἡ σημερινὴ ἐνότητα τοῦ στρατοῦ μπορεῖ ἀνὰ πᾶσα στιγμή νὰ ἀμφισβητηθεῖ.

Ἡ ἀντίθεση ἐθνικοῦ κεφαλαίου - κυρίαρχου κεφαλαίου δὲν μπορεῖ σὴν πραγματικότητα νὰ ξεπεραστεῖ ἀκόμα κι' ἂν γίνεαι ἐκκλῆση στοὺς παλαιούς πολιτικούς· εἶναι ἡ ἀντιεξουσιαστικὴ κομμουνιστικὴ θία ποὺ θὰ δημιουργήσῃ τὸν ἀντίπαλό της, τινάζοντας στὸν ἀέρα τὰ κατάλοιπα μιᾶς πεπαλαιωμένης ἀντίθεσης.

27 Νοεμβρίου 1973

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

SYLVAIN WICKHAM, «Ὁ εὐρωπαϊκὸς βιομηχανικὸς χώρος», ἐκδ. CALMANN - LENG, 1969, σ. 164, 165, 166.

Σ' αὐτὴ τὴ σελίδα ὁ συγγραφέας διατυπώνει μὲ τὴ μορφή νόμου κάτι ποὺ δὲν ἐξηγεῖ: τὴν ἀνάπτυξη κατὰ νησίδες. Φαίνεται ξεκάθαρα ὅτι τὸ ἀνοιγμα ἐνὸς κυρίαρχου κεφαλαίου στὸν διεθνὴ κύκλο τοῦ κεφαλαίου, ὅχι μόνο δὲν ἐθνοεῖ μιὰ πλατεῖα καὶ ὁμοιογενὴ ἀνάπτυξη, ἀλλὰ συγκεντρώνει τὴ βιομηχανικὴ δραστηριότητα στὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα καὶ ἔχει ἓνα κατ' ἐξοχὴν καταστρεπτικὸ ἀποτέλεσμα πάνω στὴν ὅλη οἰκονομία τῆς ἐλληνικῆς ζώνης.

«Στὴν Εὐρώπη ἐν γένει σήμερα ἡ βιομηχανικὴ ἔλξη τῶν μεγάλων κέντρων φαίνεται ἰσχυρώτερη στὶς λιγώτερο ἀνεπτυγμένες χώρες, ὅπως ἡ Ἑλλάδα, καὶ ἀσθενέστερη στὶς περισσότερες ἐκβιομηχανισμένες χώρες, ὅπως ἡ Ὁμοσπονδιακὴ Γερμανία ὅπου τὸ βιομηχανικὸ θάρος τῶν μεγάλων κέντρων τοῦ Ρούρ μειώνεται αἰσθητὰ ἐδῶ καὶ ἀρκετὰ χρόνια.

» Ἡ Ἑλλάδα φανερώνει σήμερα εὐχλωττα, μέσα στὴν προοπτικὴ τῆς σύνδεσής της μὲ τὴν Κοινὴ Ἀγορά, τίς διαταράξεις τῆς βιομηχανικῆς γεωγραφίας της καὶ τίς συνέπειες γιὰ τὰ ἀστικά κέντρα· οἱ ἔρευνες τῶν εἰδικῶν ἔδειξαν ὅτι ἐὰν ἡ Ἑλλάδα ἐπρόκειτο τώρα νὰ ἀνοιχθεῖ πλήρως στὴν Εὐρωπαϊκὴ Τελωνειακὴ Ἐνωση, παρὰ τὴ γεωγραφικὴ προστασία τῆς ἀπόστασής της ἀπὸ τὴν Εὐρώπη τῶν ἑξῆ, κανεὶς εἶδους μεταποιητικῆς δραστηριότητας δὲν θὰ παρέμενε ἀνταγωνιστικὴ, δηλαδὴ ἀποδοτικὴ, ἔξω ἀπὸ τὰ δύο μεγάλα κέντρα τῆς χώρας, τὴν Ἀθήνα καὶ τὴ Θεσσαλονίκη. Ὅλες οἱ παλιὲς βιομηχανικὲς ἐπιχειρήσεις ποὺ βρίσκονται στὶς εἴκοσι περίπου μικρὲς ἐλληνικὲς πόλεις (συνήθως λιμάνια) θὰ ἐξαφανίζονταν ἀμέσως, ἐκτὸς κι' ἂν δέχονταν διαρκεῖς ἐπιδιορθώσεις ἐκμεταλλεύσεως ἀπ' τὴν κυβέρνηση. Ἡ δυσκολία τῆς μακροπρόθεσμης ἐκλογῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴ συλλογικὴ ὑποδομὴ ἐμφανίζεται ξεκάθαρα. Ἐὰν λόγῳ χάρις ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τοῦ ἐλληνικοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου ἐξεταστεῖ πάνω στὴ βάση τῶν υποθέσεων ποὺ ἀναφέρθηκαν πρὶν πάνω, θὰ ἔπρεπε νὰ κλείσουν ὅλες οἱ μικρὲς ἐσωτερικὲς γραμμὲς καὶ νὰ διατηρηθεῖ μόνο ἓνας μεγάλος σιδηροδρομικὸς ἄξονας ἀπ' τὸ Νότο πρὸς τὸν Βορρά».

Α. ΣΤΙΝΑ

ΠΟΙΟΙ ΠΩΣ ΚΑΙ ΠΟΤΕ ΑΝΟΙΓΟΥΝ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΣΤΟ ΦΑΣΙΣΜΟ

Υπάρχει κίνδυνος υποτροπής του στρατιωτικού πραξικοπήματος και πώς μπορούν οι λαϊκές μάζες να προφυλάξουν τον εαυτό τους απ' αυτόν τον κίνδυνο; Είναι ένα ζήτημα άπείρως σημαντικότερο από όλα συλλήβδην τα εκλογικά προγράμματα όλων δίχως εξαίρεση των πολιτικών κομμάτων. Πρέπει άμεσα δίχως καθυστέρηση να απασχολήσει τους αγωνιστές και τις μάζες. Οι παρακάτω γραμμές είναι μία αρχή και θέλουμε να ελπίζουμε μία μικρή συμβολή σ' αυτή την προσπάθεια.

Ο κίνδυνος αναφισσώδητα υπάρχει. Θα είμαστε ασυγχώρητα άφελείς εάν πιστεύαμε ότι μία κλίμα πρακτόρων της CIA μπόρεσε να επιβληθεί στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας και παρά τη θέλησή τους να τα χρησιμοποιεί έφτα δλόκληρα χρόνια για δημίους, σφαγείς, θεσμοφύλακες και δασανιστές του λαού. Τό πράσινο φως στην γκαγκαστερική συμμορία του Παπαδόπουλου και του Ίωαννίδη τό άναψε στις 21 Άπριλίου 1967 ή CIA με την έντολή και για τό συμφέρον του άμερικάνικου ήμπεριαλισμού. Άλλά αυτό πού έκανε ο Παπαδόπουλος ήταν αυτό πού επιθυμούσαν και αυτό πού περίμεναν ένας άρκετά μεγάλος αριθμός άξιωματικών δίχως αυτοί να είχαν από προηγούμενα στρατολογηθεί στη Χούντα. Είναι αυτό τό ίδιο τό σώμα των άξιωματικών, πού, διαπαιδαγωγημένο με μιλιταριστικό, καποραλιστικό, πραιτωριανό, αντιλαϊκό και αντιδημοκρατικό πνεύμα, διαποτισμένο με μίσος και περιφρόνηση για τον λαό, άποτελεί μία διαρκή, μόνιμη άπειλή για τά πολιτικά, δημοκρατικά και ανθρώπινα δικαιώματα των λαϊκών μαζών. Αυτό τό κοινωνικό στρώμα, πού στη σύγχρονη καπιταλιστική κοινωνία κατέχει μία έξαιρετικά προνομούχα θέση, είναι ο πιο θανάσιμος έχθρός της εργατικής τάξης και του άπελευθερωτικού της κινήματος. Και είναι ο πιο θανάσιμος έχθρός γιατί ξέρει ότι στην κοινωνία της οποίας ιστορικός φορέας είναι ή εργατική τάξη δέν θα υπάρχει θέση γιαυτό.

Ποιός μπορεί λοιπόν να έγγυθθί σήμερα ότι οι στρατηγοί, οι συνταγματάρχες, οι ταξιαρχοί δέν θα έπιχειρήσουν ένα νέο πραξικόπημα; Ή Κυβέρνηση; Άλλά και να θέλει δέν έχει τη δύναμη να τους έμποδίσει. Δέν υπάρχει μέσο πού να κάνει ικανή την Κυβέρνηση να έλέγχει πραγματικά τον στρατό. Δέν πρόκειται για την σημερινή αλλά για την οποιαδήποτε κυβέρνηση.

Στην κοινοβουλευτική δημοκρατία, βασιλεύουμένη ή άδασίλευτη, άλλο πράγμα είναι τό κοινοβούλιο μέσω του όποιου υποτίθεται ότι άσκει ο λαός την έξουσία του και άλλο τό κράτος. Τό πρώτο δέν έχει στα χέρια του καμμιά ουσιαστική δύναμη. Την «έξουσία» του και την υπαρχή του την άντλεί από τό σύνταγμα και τους νόμους. Δηλαδή από τά χαρτιά. Ή πραγματική δύναμη είναι τό Κράτος. Δηλαδή οι ένοπλες δυνάμεις, τά σώματα ασφαλείας, ή ΚΥΠ, οι μυστικές υπηρεσίες. Σε τελευταία φυσικά άνάλυση και τό ίδιο τό κράτος χρωστάει τη δύναμή του και την υπαρχή του στις έξουσιαστικές αντιλήψεις και στις έξουσιαστικές σχέσεις πού άποτελούν τό ύφάδι και τό στήμιόν κάθε έκμεταλλευτικής κοινωνίας. Προορισμός του Κράτους είναι να υπερασπίζει τό εκμεταλλευτικό καθεστώς, να κρατάει τις εργαζόμενες μάζες στην ύποταγή και να κάνει δυνατή την εκμετάλλευσή τους. Κι από άρκετά χρόνια αυτό συγχωνεύεται με τους εκμεταλλευτές κι ακόμη σε μία σειρά χωρών γίνεται αυτό τό ίδιο καπιταλιστής και μάλιστα ο πιο σκληρός και ο πιο άυταρχικός καπιταλιστής. Όταν τό κοινοβούλιο γίνεται ένοχλητικό στους εκμεταλλευτές, τότε έπιμεδώνει τό κράτος με τις ένοπλες δυνάμεις του, διαλύει τό κοινοβούλιο μετατρέπει τη χώρα σε στρατόπεδο συγκέντρωσης και οι στρατηγοί και συνταγματάρχες άναλαμβάνουν τη διοίκηση του στρατοπέδου. Την πιο χονδροειδή άπάτη στην κοινοβουλευτική δημοκρατία θα την βρούμε στο πιο δασικό και τό πιο θεμελιώδες άρθρο του Συντάγματος. Σ' αυτό πού μάς λέει ότι πηγή και φορέας όλων των έξουσιών είναι ο λαός. Δέν είναι μόνον πού

στο κοινοβούλιο μέσω του οποίου «άσκει την εξουσία του» δεν διαθέτει καμμία ουσιαστική δύναμη, αλλά και με ποιά έννοια μπορεί να είναι ο λαός πηγή και φορέας όλων των εξουσιών, όταν η μόνη σχέση που έχει με την εξουσία, είναι να καλείται κάθε τέσσερα χρόνια να εκλέγει: τους βουλευτές. Από εκεί και πέρα δεν έχει καμμία δουλειά με την εξουσία. Κι ακόμα μπορεί άλλα να του υπόσχεται ο υποψήφιος βουλευτής: ότι θα κάνει και άλλα εντελώς αντίθετα να κάνει όταν εκλεγεί βουλευτής. Και αυτός που είναι «πηγή και φορέας όλων των εξουσιών» να μην έχει δικαίωμα ούτε να τον ανακαλέσει, ούτε να του κόψει το μισθό, ούτε να του κάνει μήνυση για άπληρη. Κράτος και κυριαρχία του λαού είναι απολύτως ασυμβίβαστα μεταξύ τους. Αυτό είναι: που πρέπει να γίνει αρχή και συνείδηση για την μαχόμενη για την απελευθέρωσή της εργατική τάξη.

Δεν υπάρχει παρά μία και μόνη δύναμη, ικανή να εμποδίσει ένα στρατιωτικοφασιστικό πραξικόπημα: Οι ίδιες οι λαϊκές μάζες και πρώτα από όλα οι εργάτες. Αυτές οι ροζιασμένες γροθιές που στίς μεγάλες στιγμές της ιστορίας τους τινάζανε στον αέρα αιωνόδιους θρόνους και πανίσχυρα καθεστώτα, αυτές έχουν την δύναμη να εμποδίσουν ένα στρατιωτικοφασιστικό πραξικόπημα και να σκορπίσουν και να κάνουν σκόνη, τον σκοτεινό συρφετό της αντίδρασης.

Ο εργαζόμενος λαός είναι πανίσχυρος, αρκεί να μην έχει αυταπάτες και αρκεί να έχει συνείδηση της δύναμής του, συνείδηση των καθηκόντων του, συνείδηση των κινδύνων που τον απειλούν και συνείδηση των εχθρών και των φίλων του. Δεν υπάρχει τίποτε πιο επικίνδυνο για τις αγωνιζόμενες μάζες από τις αυταπάτες και δεν υπάρχει τίποτε πιο πολύτιμο από την αλήθεια.

Για να επιτύχει ένα φασιστικό πραξικόπημα πρέπει να έχουν δημιουργηθεί κατάλληλες γιαυτό πολιτικές συνθήκες, πρέπει να υπάρχει ένας ευνοϊκός γιαυτό συσχετισμός των ταξικών δυνάμεων. Όσο οι λαϊκές μάζες βρίσκονται όρθες στα όχυρά τους, σε διαρκή επανγύπηση και σε διαρκή μαχητική ετοιμότητα κανείς δεν θα επιχειρήσει και κανείς ποτέ δεν επιχειρήσει ένα πραξικόπημα έναντιόν τους. Και ο κύριος λόγος είναι ότι μέσα σ' αυτή την ατιμώσιμα και σ' αυτό το κλίμα, ο μηχανισμός του ρομπότ των στρατιωτών παθαίνει έμπλοκή και οι κάνες των όπλων αλλάζουν κατεύθυνση.

Οι κατάλληλες για το φασιστικό πραξικόπημα συνθήκες αυτές που κάνουν δυνατή την επιτυχία του, δημιουργούνται όταν εξαθμιστεί ο ένθουσιασμός των μαζών, όταν πέσει ή δραστηριότητά τους, το μαχητικό τους πνεύμα, το πολιτικό τους ενδιαφέρον, όταν εγκαταλείψουν τα όχυρά τους, απασυρθούν οι ίδιες από την πολιτική σκηνή και εμπιστευτούν την υπόθεσή τους στους δήθεν πολιτικούς και κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους τους.

Υπάρχει πάνω σ' αυτό μια πολύ πρόσφατη και με πολύ αίμα και πολλά δάκρυα πληρωμένη πείρα:

Η πτώση του Παπαδόπουλου από τον βασιλιά τον Ίουλιό του '65 προκαλεί μια αθόρυβη εξέγερση των λαϊκών μαζών σ' όλη τη χώρα. Παντού τεράστιες σε όγκο μαχητικές διαδηλώσεις και στίς πόλεις και στην ύπαιθρο. Το «πειζορόμιο» κυριαρχεί αποφασισμένο να επιβάλει τη θέλησή του. Από τις πρώτες συγκρούσεις με την αστυνομία γίνεται φανερό ότι αυτή δεν είναι ικανή να επιβληθεί και να καταστείλει την εξέγερση. Ο τρόμος βασιλεύει στους κύκλους των βιαστών της λαϊκής θέλησης και των πατρώνων τους ντόπιων και ξένων. Να χρησιμοποιήσουν τον στρατό ξέρουν ότι είναι πολύ επικίνδυνο. Δεν υπάρχει αμφισβολία ότι οι μάζες θα μπορούσαν εκείνες τις μέρες να σαρώσουν τα πάντα. Κανείς δεν μπορούσε τότε να ήμερώσει και να δαμάσει τις εξαγριωμένες αυτές μάζες εκτός από εκείνους που οι ίδιες οι μάζες θεωρούσαν δικούς τους. Η Ένωση Κέντρου και η ΕΔΑ. Κι' αυτό κάνανε.

Οι λαϊκές εξεγέρσεις δεν είναι θρησκευτικές λιτανείες. Οι εξεγερμένες μάζες δάζουν φωτιές, καίνε αυτοκίνητα, καταστρέφουν διτρίνες ξυλώνουν πεζοδρόμια, στήνουν δσοφράγματα κι' ακόμα προσηθεύονται απ' όπου μπορούν όπλα. Αυτά είναι φυσικά για το κράτος «έκτροπα» και «παράνομα» και τιμωρούνται αυστηρά από τον ποινικό νόμο. Κανονικά και νόμιμα είναι η εκμετάλλευση των εργατών απ' τους καπιταλιστές οι φόροι που επιβάλλει το κράτος, ή σφαγή των μαζών από τους χωροφύλακες, όταν αυτές διεκδικούν τα δικαιώματά

τους, τὰ στρατόπεδα συγκέντρωσης τὰ δασανιστήρια, οἱ πόλεμοι, μὲ τὴν θαρραλότητά τους, τίς καταστροφές τους, τὴν κτηνωδία τους τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνθρώπων ὑπάρξεων ποὺ δίνονται τροφή στὰ κανόνια. Ἐκτροπα καὶ παράνομα ἦταν αὐτὰ καὶ γιὰ τοὺς κυρίους τῆς Ἑνώσεως Κέντρου καὶ τῆς ΕΔΑ. Μὲ ἐπίσημα ἀνακοινωθέντα καὶ σὲ δημόσιους λόγους τὰ καταγγέλλουν, τὰ καταδικάζουν καὶ τὰ ἀποδίδουν σὲ προδοκότερες καὶ ἀνεύθυνα στοιχεῖα. Ὁ λαὸς καλεῖται νὰ προφυλάσσεται ἀπ' αὐτοὺς τοὺς προδοκότερους καὶ τὰ ἀνεύθυνα στοιχεῖα τροτσκοιστῆς, κινεζόφιλους κλπ. καὶ νὰ πειθαρχεῖ μόνον στοὺς ὑπεύθυνους φορεῖς καὶ τοὺς ἐπίσημους ἐκπροσώπους του δηλ. σ' αὐτούς. Ἔτσι, ὅπως ἦταν ἀναπόφευκτο, τὸ τεράστιο καὶ πανίσχυρο αὐτὸ λαϊκὸ κίνημα, χάνει τὸν αὐθόρμητο χαρακτήρα του, τὴ μαχητικότητά του καὶ τὴν ὁρμή του. Ἡ ἀμφιβολία, ἡ δυσπιστία καὶ ὁ φόβος εἰσχωροῦν στὶς γραμμές τῶν μαχημένων μαζῶν καὶ τίς διαλύουν. Οἱ συγκεντρώσεις εἶναι τώρα «ὕπευθυνας» προγραμματισμένες καὶ «εὐπρεπεῖς». Ἀπὸ τὴν Ἱπποκράτους πραγματοποιεῖται εἰρηνικὴ πορεία πρὸς τὴν Ὀμόνοια μὲ τοὺς ὑπεύθυνους φορεῖς ἐπικεφαλῆς καὶ μὲ τοὺς κομματικούς φρουροὺς ποὺ παρακολουθοῦν ἔτοιμοι νὰ ἐπέμβουν γιὰ νὰ ἐμποδίσουν ἀπρεπεῖς ἐκδηλώσεις ἐκ μέρους «προδοκότερων». Ἐκεῖ στὴν Ὀμόνοια ἀφοῦ φάλλουν σὲ στάση προσοχῆς τὸν ἐθνικὸ ὕμνο διαλύονται μὲ τὴ σύσταση πάντα γιὰ πειθαρχία, ἡσυχία, τάξη καὶ εὐπρέπεια!!!

Ὁ δρόμος τώρα εἶναι ἐλεύθερος γιὰ τὸν Ἀποστολάκο καὶ ἐν συνεχείᾳ μὲ τὴ δύναμη φυσικοῦ νόμου γιὰ τὴ φασιστικὴ Χούντα. Οἱ «ὕπευθοι φορεῖς» θαῖεις γινώστες τῶν ἱστορικῶν νόμων, χαρακτηρίζανε τότε τὴ δικτατορία παραλογισμὸ καὶ θεωροῦσαν ἀδύνατη τὴν ἐπιβολή της. Δὲν ξέρανε, δὲν μάθανε, δὲν διαβάσανε πούθενά ὅτι ἀκριβῶς ἡ ἱστορία εἶναι γεμάτη παραλογισμοὺς. Καὶ μ' αὐτὴ τὴ σιγουριά τους πιάστηκαν στὸν ὕπνο ὅπως οἱ μωρὲς παρθένες τοῦ Εὐαγγελίου ὅταν ὁ παραλογισμὸς ἔγινε πραγματικότητα.

Ἡ Ἑνωσιὴ Κέντρου καὶ ἡ ΕΔΑ εἶναι οἱ κύριοι ὑπεύθυνοι τῆς ἐφιαλτικῆς νύκτας ποὺ ἔζησε ἡ χώρα ἐφτάμισι δέκα χρόνια.

Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ τὸ 1936.

Λίγο μετὰ τὴν ἐπιστροφή τοῦ Γεωργίου καὶ τὴ γενικὴ ἀμνηστία κύματα ἀγρίων ἀπεργιῶν κατακλύζουν τὴ χώρα. Σ' ὅλα τὰ διοικητικὰ κέντρα συγκρούσεις μὲ νεκροὺς καὶ τραυματίες. Τὸ κίνημα φτάνει στὸ ἀποκορύφωμά του μὲ τὰ φονικά γεγονότα τῆς 9ης τοῦ Μάη στὴ Θεσσαλονίκη. Οἱ μάζες ἀπαντοῦν ἀμέσως στοὺς δολοφόνους. Ὅλη ἡ ἐργατιὰ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῶν περιχώρων πλημμυρίζει μὲ ἀσυγκράτητη ὁρμή καὶ ὀργή στοὺς δρόμους. Οἱ χωροφύλακες ἀποθῶνται καὶ τὰ ἀστυνομικὰ τμήματα πολιορκιοῦνται. Τμήματα στρατιωτῶν περνοῦν μὲ τὸ μέρος τῆς μάχης. Οἱ μάζες εἶναι κύριες τῆς πόλης. Ἡ μόνη πραγματικὴ ἐξουσία εἶναι ἡ Κεντρικὴ Ἀπεργιακὴ Ἐπιτροπὴ. Σ' ὅλη τὴ χώρα οἱ ἐργατικὲς μάζες εἶναι ἀνάστατες. Παντοῦ ἀγρίες κραυγὲς γιὰ γενικὴ ἀπεργία παντοῦ ἑτοιμὲς νὰ κατέδουν στοὺς δρόμους. Ἐὰν σ' αὐτὲς τίς κρίσιμες ὥρες οἱ μάχες θὰ κατέληγαν στὴν ἀποφασιστικὴ τελικὴ ἀναμέτρηση μὲ τὸ καθεστῶς αὐτὸ ἐντελῶς ἐξαρτιώονταν ἀπὸ τὴ συνειδητὴ πλέον ἱκανότητα τῶν μαχημένων μαζῶν νὰ ἀποδεσμευτοῦν ἀπὸ τὴν ἐπέρροη τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος. Ἐβρουμε ὅτι αὐτὸ δὲν ἔγινε. Οἱ μέρες ποὺ οἱ μάζες θὰ ἀποτινάξουν τὴν ξένη καὶ ἐχθρική σ' αὐτοὺς κηδεμονία τῶν «κομμάτων τους» καὶ θὰ ἀναλάβουν αὐτὲς οἱ ἴδιες μὲ δικὰ τους ὄργανα τὴ διεύθυνση τοῦ κινήματός τους, δὲν εἶχαν φτάσει ἀκόμα. Ἐξακολουθοῦσαν καὶ μέσα σ' αὐτὲς τίς συνθήκες ποὺ ἦταν κυρίαρχες νὰ διατηροῦν τὴν ἐμπιστοσύνη τους στὸ ΚΚΕ καὶ αὐτὸ χρησιμοποίησε αὐτὴ τὴν ἐμπιστοσύνη γιὰ νὰ ἀνακόψει τὴν ὁρμή τους, νὰ τίς συγκαταστήσει, νὰ τίς ἡμερώσει καὶ νὰ δοθῇ ἔτσι τὸ καθεστῶς νὰ ἀποκαταστήσει τὴν «τάξη» καὶ τὸν νόμο. Οἱ ἑτοιμὲς νὰ κατέδουν στοὺς δρόμους μάζες συγκατατοῦνται ἀπὸ τὴν Ἑνωτικὴν Γενικὴν Συνομοσπονδία μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι πρέπει αὐτὴ νὰ συνεννοηθεῖ μὲ τὴ ρεφορμιστικὴ Γενικὴ Συνομοσπονδία καὶ νὰ συντονίσουν ἀπὸ κοινοῦ τίς ἐνέργειές τους καὶ ἀπὸ κοινοῦ νὰ κηρύξουν γενικὴ ἀπεργία. Ἐνα αἰσχρὸ, ἡττοπαθὲς ἀνακοινωθὲν σχετικὰ μὲ τὰ γεγονότα τῆς Θεσσαλονίκης, ὑπογραμμισμένο ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τὸν Καλομύρη, προσπαθεῖ νὰ καθυστερήσει τὴν πανικόβλητη κυβέρνηση καὶ τὴν ἀστική τάξη ἐνῶ σκοπεῖ τὴν ἀμφιβολία καὶ τὴ σύγχυση στοὺς ἐργάτες. Ἡ γενικὴ 24ωρη ἀπεργία θὰ κηρυχθεῖ ὕστερα ἀπὸ

1936

ἀρκετὲς μέρες ἀφοῦ ὑποχωρήσει καὶ τὸ μαχητικὸ πνεῦμα καὶ τὸ μῖσος καὶ ἡ ὀργή τῶν μαζῶν. Ἐνα μέρος μόνον τῶν ἐργατῶν ἀπλῶς ἀπέσχε ἀπὸ τὴν ἐργασία δίχως καμία ἐκδήλωση στοὺς δρόμους.

Στὴ Θεσσαλονίκη γίνονται δεκτοὶ στὴν Κεντρικὴ Ἀπεργιακὴ Ἐπιτροπὴ δύο Βενιζελικοὶ βουλευτὲς οἱ Ζήννας καὶ Μαυροκορδάτος. Δύο διεθνιστὲς ἐργάτες μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἀπεργιακῆς Ἐπιτροπῆς οἱ Ταμιτάκος (ἀντιπρόσωπος τῶν ὑποδηματεργατῶν) καὶ Βασιλειάδης (τῶν ὑφαντουργῶν), διαμαρτύρονται καὶ καταγγέλουν τὸ δίχως προηγουμένο γεγονός νὰ γίνονται μέλη στὸ Ἐπιτελεῖο τῶν μαχομένων μαζῶν στελέχη τῆς ἐχθρικῆς τάξης. Ἡ διαμαρτυρία δὲν εἰσακούεται, ἀφοῦ ἡ πρόταση γιὰ τὴν ἀποδοχή τῶν δύο Βενιζελικῶν βουλευτῶν ἔγινε ἀπὸ τὸ ΚΚΕ. Αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ἤξερε τί κάνει! Τέλος ἡ προδοσία ὀλοκληρώνεται σὲ μίαν συγκέντρωση πού κάλεσε ὁ διοικητὴς τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ. Αὐτὸς ἀφοῦ εἶδε ὅτι δὲν μπορούσε νὰ ἔχει ἐμπιστοσύνη στοὺς στρατιῶτες του, ἀποφάσισε νὰ ἀλλάξει τακτική. Καλεῖ ὁ ἴδιος μίαν συγκέντρωση τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἡγετῶν τους καὶ ἐκεῖ δημόσια ὑπόσχεται μὲ τὸν λόγο τῆς στρατιωτικῆς του τιμῆς ὅτι θὰ γίνουν δεκτὰ ὅλα τὰ αἰτήματα τῶν ἐργατῶν, ὅτι θὰ τιμωρηθοῦν οἱ χωροφύλακες πού πυροβόλησαν ἀπεργούς, ὅτι θὰ ἀποζημιωθοῦν οἱ οἰκογένειες τῶν θυμάτων κλπ. Οἱ ἐργάτες δὲν δώσανε φυσικὰ καμία σημασία καὶ καμία πίστη στὴς ὑποσχέσεις καὶ στοὺς λόγους τῆς τοῦ στρατηγοῦ. Τότε ὅμως ἐπεμβαίνει ὁ Μ. Σινᾶκος βουλευτὴς Χαλκιδικῆς τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος καὶ διπλά στὸν στρατηγὸ καλεῖ τοὺς ἐργάτες νὰ δώσουν πίστη στὸ λόγο τῆς ἐνὸς ἀνωτάτου ἑλληνα ἀξιωματικοῦ, νὰ δείξουν ὅτι εἶναι πειθαρχημένες μάζες καὶ ὅχι μπουλούκι καί... νὰ διαλυθοῦν. Αὐτὸν οἱ μάζες τὸν ἀκούσαν. Δὲν ἦταν στρατηγὸς ἀλλὰ κομμουνιστὴς βουλευτὴς. Αὐτὸς πρέπει νὰ ἤξερε τί κάνει! Καὶ ἀναμφισβήτητα ἤξερε ἀλλὰ τὸ ἀντίθετο ἀπὸ ἐκεῖνο πού νόμιζαν οἱ ἐργάτες.

Ἡ διαρκὴς ἐπαναστατικὴ ἐπιφυλακὴ τῶν μαζῶν λύνεται. Καὶ τότε βλέπουμε ἕνα φαινόμενο πού μπορεῖ νὰ ἐκπλήσσει τοὺς ἱστορικοὺς καὶ τοὺς ψυχολόγους ἀλλὰ πού δὲν εἶναι καθόλου σπάνιο στὴν ἱστορία: Αὐτὲς οἱ ἀτρόμητες καὶ ἥρωικες μάζες, αὐτοὶ οἱ ἐργάτες καὶ ἐργάτριες μὲ τὴν ἀδόμιστη θέληση καὶ μὲ τὴν γεμάτη φωτιά ψυχὴ αὐτοὶ πού ἀκράτητοι ὀρμούσαν πάνω στὰ πολυδόλα καὶ μὲ τὴ γροθιά τους τὰ ἔκαναν σκόνη κι' αὐτὰ καὶ ἐκείνους πού τὰ χειρίζονταν, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι καὶ οἱ ἴδιες μεταμορφώνονται τώρα ἀπὸτομα σὲ φιλήσυχα ἀδύναμα καὶ εἰρηνικὰ ἀνθρώπαινα.

Τὴν ἄλλη μέρα παντοῦ στὴς γωνίες τῶν δρόμων τῆς Θεσσαλονικῆς ἰσχυρὰ ἀποσπάσματα χωροφυλακῆς μὲ θαρεῖα πολυδόλα. Τώρα μπορεῖ δίχως φόβο νὰ χρησιμοποιηθεῖ καὶ ὁ στρατός. Πολεμικὰ πλοῖα στὸ λιμάνι καὶ τὰ κανόνια τοῦ Καραϊσχωρίου μὲ τίς μπουκές πρὸς τίς ἐργατικὰς συνοικίες. Αὐτὰ τὰ μέτρα τὰ ὑπαγορεύει μόνον ὁ πανικός γιατί περίπτωσι νὰ κατέδουν ξανά οἱ μάζες στοὺς δρόμους δὲν ὑπῆρχε. Τὸ ἥρωικὸ προλεταριάτο τῆς Θεσσαλονικῆς ὅπως καὶ τὸ προλεταριάτο ὅλης τῆς χώρας, θὰ κάνει πολλὰ χρόνια γιὰ νὰ ξανασηκωθεῖ στὰ πόδια του. Συλλήψεις ἐνεργοῦνται κατὰ μάζες δίχως νὰ προβάλεται ἡ παραμικρὴ ἀντίστασις καὶ τὰ κρατητήρια γεμίζουν ἀπὸ ἐργάτες ἀγωνιστές. Καὶ οἱ ἡγέτες τὸ ΚΚΕ; Ἐκῆσαν κι' αὐτοὶ τὸ καθήκον τους. Πῆγαν στὸν διοικητὴ τοῦ Γ' Σώματος καὶ «διαμαρτυρήθηκαν ἐντόνως», γιατί τοὺς γέλασε καὶ δὲν κράτησε τὸν λόγο τῆς στρατιωτικῆς του τιμῆς.

Ὁ δρόμος τώρα εἶναι ἐλεύθερος γιὰ τὴν ἀντίδραση. Τὸ ΚΚΕ τὸν καθάρισε ἀπὸ ὅλα τὰ ἐμπόδια. Σὲ δύο μῆνες ἡ δικτατορία τοῦ Μεταξᾶ θὰ ἐπιβληθεῖ δίχως ν' ἀνοίξει μύτη. Αὐτὴ ἦταν ἡ μοιραία κατάληξις τῆς ἡττοπαθοῦς πολιτικῆς τοῦ ΚΚΕ. Ὅποιος ἀμφιβάλει γιὰ τὴν ἀκρίβεια αὐτῶν τῶν στοιχείων δὲν εἶναι δύσκολο νὰ τὰ ἐλέγξει. Γιὰ τὸ '65 δὲν ὑπάρχει θέμα. Δὲν ἔχουν περάσει παρὰ ἐννιά χρόνια καὶ πρέπει νὰ εἶναι ζωντανὰ ἀκόμη στὴ μνήμη μας. Γιὰ τὸ '36 μποροῦν νὰ τὰ ἐλέγξουν εἴτε ἀπὸ πληροφορίες παλῶν ἐργατῶν, εἴτε ἀπὸ τὸν τύπο τῆς ἐποχῆς, εἴτε ἀκόμη ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Λιναρδάτου γιὰ τὴν 4η Αὐγούστου, παρ' ὅλο πού αὐτὸς ἀποδίδει τὴν εὐθύνην γιὰ τὴν δικτατορία τῆς 4ης Αὐγούστου, στὴν ἄρνησι τῶν ἀστικῶν κομμάτων νὰ συνεργαστοῦν μὲ τὸ ΚΚΕ, παρὰ τίς διαρκεῖς ὅπως γράφει προτάσεις καὶ ἐκκλήσεις αὐτοῦ τοῦ τελευταίου.

Τὰ παραπάνω στοιχεία είναι χρήσιμα στις σημερινές γενεές και γιατί δείχνουν σέ ποιές πολιτικές καταστάσεις είναι δυνατή και σέ ποιές δεν είναι ή επιβολή και ή επικράτηση ενός φασιστικού πραξικοπήματος αλλά και γιατί αποκαλύπτουν τόν ρόλο τοῦ κομμουνιστικοῦ Κόμματος, ρόλο ὃχι συμπτωματικό και συγκυριακό ἀλλά μόνιμο και αὐστηρά ἀπό τήν ταξική του φύση καθοριζόμενου ἀπό τήν Ἱστορία.

Ποιά είναι σήμερα ή πολιτική κατάσταση;

Ἡ δικτατορία δὲν ἀνατράπηκε ἀπό μιὰ λαϊκή ἐξέγερση. Ἡ ἀντίδραση κατέχει πολὺ εὐχάριστους δέκτες τῶν μεταβολῶν πού συντελοῦνται στίς διαθέσεις και στίς συνειδήσεις τῶν μαζῶν. Καί ἀπό τὰ σήματα πού συνέλαβαν, εἶδαν παγωμένοι ἀπὸ φόβο τήν ἐπερχόμενη τρομοκρατική καταιγίδα. Τὴν εἶδαν στήν ὁργή πού προκάλεσε στίς λαϊκές μάζες τὸ φασιστικό πραξικόπημα στήν Κύπρο, και τήν εἶδαν ἀκόμα πιὸ καθαρή στίς διαθέσεις τῶν ἐπιστρατευθέντων ἐφέδρων. Ποιά ἔκταση και ποιά μορφή θὰ ἔπαιρνε ή λαϊκή ἐξέγερση εἶχαν γιὰ τήν ἐκτίμησή της ἓνα σαφές προηγούμενο: Τὸ Πολυτεχνεῖο.

Αὐτὰ τὰ ἀγόρια και αὐτὰ τὰ κορίτσια πού ἀτρόμητα ἀντιμετώπιζαν ἄσπλα μὲ ἄφθαστο θάρρος και ἥρωισμό, μὲ αὐταπάρνηση και δίχως ὅρια περιφρόνηση τοῦ θανάτου, τοὺς πάντοτε στυγνοὺς δολοφόνους, θὰ ἦταν γιὰ τοὺς δικτάτορες ἓνας διαρκὲς ἐφιάλτης.

Μιὰ νέα λαϊκή ἐξέγερση θὰ σάρωνε τὰ πάντα θὰ καθάριζε τὸ πολιτικὸ ἔδαφος τῆς χώρας ἀπὸ κάθε εἶδους, κάθε μορφῆς και κάθε χρώματος ἀντίδραση και θὰ ἄνοιγε τὸ δρόμο γιὰ τήν πραγματική χειραφέτηση τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Ἔτσι γιὰ νὰ προλάβουν τήν ἐξέγερση και γιὰ νὰ σώσουν και τὸ καθεστῶς και τὰ ταμάρια τους, κατασχεύαζαν πανικόβλητοι στὰ γρήγορα τήν κυβέρνηση Καραμανλῆ. Καί ἀναμφισβήτητα κάνανε μιὰ πρώτης τάξεως ἐπιτυχία. Ἡ κυβέρνηση Καραμανλῆ πλασιωμένη ἀπὸ γνωστὲς δημοκρατικές και σοσιαλιστικές φήμες «ταλαιπωρημένους βασανισμένους ἀνιστασιακούς ἀγωνιστές» κλπ. κλπ. κάνει ὑπὲρ τοῦ καθεστώτος (αὐτοῦ τοῦ ἴδιου τοῦ καθεστώτος πού μὲ τὸν τρόπο τους ὑποστήριζαν οἱ δικτάτορες), ὅ,τι ποτὲ δὲν θὰ μπορούσε νὰ κάνει ή Χούντα. Κατόρθωσε πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ ἐκτονώσει τίς μάζες. Τὸ μῖσος και ή ὁργή ἐναντίον τῶν δικτατόρων ἔχουν ἀρκετὰ ὑποχωρήσει. Τὸ μένος και ή ἀπόφαση τῶν λαϊκῶν μαζῶν νὰ λυσάσουν τοὺς ἡγέτες τῆς Χούντας και τοὺς κτηνώδεις βασανιστὲς ἔχει περιοριστεῖ σὲ μιὰ εὐσεβάστως ὑποδαλλόμενη εὐχή στήν Κυβέρνηση γιὰ νόμιμες κυρώσεις κλπ.

Ὁ ἱστορικός χώρος στὸν ὁποῖον στήν περίπτωσιν ἐπαναστατικῆς ἀνατροπῆς τῆς Χούντας, ἔπρεπε νὰ θρίσκονται οἱ μάζες, κατέχεται σήμερα ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ ἐπιτροπές, ἡγέτες και ἐκπροσώπους κομμάτων, ὁργανώσεων, μετώπων κλπ. Τὰ πληρεξούσιά τους φυσικά εἶναι ἀπὸ τὸ 1964. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἔχει κατὰ τὴ γνώμη τους σημασία, αὐτὰ ἐξαιρουμένου νὰ ἰσχύουν και νὰ διατηροῦν τὸ κύρος τους. Πιστεύουν ἢ κάνουν ὅτι πιστεύουν ὅτι σ' αὐτὰ τὰ 10 χρόνια, δὲν ἔχει τίποτε ἀλλάξει. Δὲν ἔχουν πραγματοποιηθεῖ ἀνακατατάξεις στὰ δάθη τῆς κοινωνίας, δὲν ἔχουν δημιουργηθεῖ νέες καταστάσεις, δὲν ἔχουν συντελεστεῖ ἀλλαγές στὴ σκέψη, στὴ διάθεση, στὴ νοοτροπία, στὴ συνείδηση τῶν μαζῶν.

Ὁ λαὸς περιορίστηκε σὲ πανηγυρικές ἐκδηλώσεις και ἐπὶ τοῦ παρόντος βρίσκεται σὲ ἀναμονή.

Τί λένε, τί ὑπόσχονται στὸ λαὸ αὐτοὶ πού θρίσκονται στήν πολιτική σκηνή, ἔστω και ἂν ἀνέβηκαν σ' αὐτὴν μὲ τὴν ἀνεμόσκαλα ἢ ἀπὸ τὴν σκάλα τῆς ὑπηρεσίας;

Τὸ μεγαλύτερο μέρος ἀπ' αὐτὸ πού λένε στίς συγκεντρώσεις τους κι' ἀπ' αὐτὰ πού γράφουν στίς ἐφημερίδες τους δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο και τίποτε περισσότερο ἀπὸ τίς πολὺ γνωστὲς και πολὺ συνήθεις πατριωτικὲς σαπουνόφουσες. Αὐτὸ πού τοῦ ὑπόσχονται κι' αὐτὸ πού ἤδη ἔχουν ἀρχίσει, ὅπως λένε, νὰ οἰκοδομοῦν εἶναι: ή Ἑλλάδα ἀποδεσμευμένη ἀπὸ τὴν ἐξάρτηση, τὴν ἐπέμβαση και τὴν ἐπαιροή τῶν ξένων, μιὰ Ἑλλάδα πού θὰ ἀνήκει: στοὺς Ἕλληνες, μιὰ Ἑλλάδα ἐθνικά ἀνεξάρτητη, μιὰ Ἑλλάδα μὲ ὅλους τοὺς Ἕλληνες ἐνωμένους, μὲ τὸν στρατὸ ἀδελφωμένο μὲ τὸν λαό. Γιὰ τὴν οἰκοδόμησιν αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος εἶναι σύμφωνοι και ἔχουν συνενώσει τίς προσπάθειές τους ή ἄκρα «ἀριστερά», τὸ «δημοκρατικὸ» κέντρο και ή «πατριωτική» δεξιὰ. Αὐτὴ ή ἀποδέσμευση τῆς χώρας ἀπὸ τοὺς ξέ-

νους, είναι μᾶς λένε προϋπόθεση γιὰ τὴ δημοκρατία τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν κυριαρχία τοῦ λαοῦ.

Πόση περιφρόνηση καὶ πόση ἀγρία θὰ δοκιμάζουν πρὸ παντὸς γιὰ τὴν « ἄκρα ἀριστερά » ὅσοι ἐργάτες διατηροῦν ἀπλῶς ὑγιὲς τὸ ταξικὸ τους ἔνστικτο. Πόση ἀπάτη καὶ πόση ἀγυρτεία κρύβεται κάτω ἀπ' αὐτὲς τὲς μεγαλόστομες φράσεις γιὰ ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία, ἐλευθερία, δημοκρατία, κυριαρχία τοῦ λαοῦ κλπ.

Αὐτὴ ἡ ἀποδεδειγμένη ἀπὸ τὴν ἐξάρτηση τῶν ξένων Ἑλλάδα, αὐτὴ ἡ ἀνεξάρτητὴ Ἑλλάδα, αὐτὴ ἡ Ἑλλάδα ποὺ θὰ ἀνῆκει σὲ ὅλους τοὺς Ἕλληνας, θὰ εἶναι ὅτι ἦταν καὶ πρὶν: μὴ καπιταλιστικὴ κοινωνία. Καὶ σὲ μία καπιταλιστικὴ κοινωνία οὔτε ὑπάρχει, οὔτε εἶναι δυνατόν ποτὲ νὰ ὑπάρξει ἐλευθερία, δημοκρατία καὶ κυριαρχία τοῦ λαοῦ. Εἴτε ἐξαρτημένη εἴτε « ἀνεξάρτητὴ » εἶναι, μία κοινωνία στὴν ὁποίαν μία ἀσήμεντη ἀριθμητικὰ μειοψηφία ἐκμεταλλεύεται, ληστεύει καὶ ἀπομυζᾷ τὴν ἀπέραντη πλειοψηφία τοῦ λαοῦ. Αὐτὴ ἡ πλειοψηφία μὲ τὸ αἶμα της, τὸν κόπο της, τὸν ἰδρώτα της παράγει τὰ πάντα μηχανές, σπίτια, καράβια, αὐτοκίνητα, ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ ἀγαθὰ, ὁλόκληρο τὸν κοινωνικὸ πλοῦτο. Κι' ὅλος αὐτὸς ὁ κοινωνικὸς πλοῦτος σφετερίζεται ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀσήμεντη ἀριθμητικὰ μειοψηφία. Γιὰ νὰ κρατᾷ αὐτὴ ἡ μειοψηφία τὴν ἀπέραντη πλειοψηφία τοῦ λαοῦ στὴν κατὰστασι τοῦ μισθοῦ τοῦ δούλου, διαθέτει ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος τοὺς δεξιοὺς, κεντρώους καὶ « ἀριστεροὺς » λακέδες της καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ κράτος, τὸν στρατό, τὴν ἀστυνομία, τὰ δικαστήρια, τὲς φυλακὲς. Καὶ τὰ δύο μέρη ἐξυπηρετοῦν τὸν ἴδιο σκοπὸ μὲ διαφορετικὰ μόνον μέσα, τὸ πρῶτο μὲ τὴν ἀπάτη καὶ τὸ δεύτερο μὲ τὴ βία. Καὶ σήμερ τὴν ἀπροκάλυπτὴ βία τῶν συνταγματαρχῶν τὴν ἔχει ἀντικαταστήσει ἡ ἀπάτη τῶν πολιτικῶν κομμάτων.

ὅχι αὐτο

Τὰ συμφέροντα τῶν καπιταλιστῶν καὶ τῶν ἐργατῶν εἶναι ἀπολύτως ἀντίθετα. Τίποτε τὸ κοινὸ δὲν ὑπάρχει ἀνάμεσα στοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς καπιταλιστὲς, ἀνάμεσα στὰ θύματα καὶ τοὺς ληστὲς. Ἡ ἐθνικὴ ἐνότης δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἀπάτη καὶ δὲν ἔχει ἄλλο σκοπὸ ἀπὸ τὸ νὰ κρατᾷ τοὺς ἐργάτες στὴν ὑποταγὴ τῶν ἐκμεταλλευτῶν τους. Δὲν ὑπάρχουν καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν γιὰ τὲς ἐκμεταλλεῦμενες μάζες ἐθνικὰ συμφέροντα, κοινὰ δηλαδὴ συμφέροντα μὲ τοὺς ἐκμεταλλευτὲς τους. Κοινὰ συμφέροντα καὶ κοινὰ ἰδεώδη οἱ Ἕλληνες ἐργάτες ἔχουν μόνον μὲ τοὺς ἐργάτες τοῦ ὑπόλοιπου κόσμου: τοὺς τούρκους, τοὺς βουλγάρους, τοὺς γιουγκοσλάβους, τοὺς ρώσους, τοὺς γερμανοὺς, τοὺς ἀμερικάνους, τοὺς κινέζους, τοὺς ἐβραίους, τοὺς ἄραβες, κλπ. κλπ. Ὁ στρατός, δηλαδὴ οἱ ἀξιομαχικοὶ, ὑπάρχουν καὶ πληρώνονται, ὅχι γιὰ νὰ συμφιλιώνονται μὲ τοὺς ἐργάτες, ἀλλὰ γιὰ νὰ τοὺς κρατοῦν μὲ τὰ τάνκς καὶ τὰ πολυβόλα στὴν ληστρικὴ ἐκμετάλλευσιν τῶν καπιταλιστῶν. Ἡ πνευματικὴ χειραφέτησις τῶν λαϊκῶν μαζῶν ἀπὸ τὴν ἐθνικὴ καὶ πατριωτικὴ μυθολογία εἶναι αὐστηρὰ ἀπαραίτητὴ προϋπόθεσις τῆς κοινωνικῆς τους χειραφέτησις.

Οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος « ἀντιπρόσωποι » τοῦ λαοῦ, πολιτικοὶ, συνδικαλιστὲς, συναιτεριστὲς, ἀθλοπατέρες, φοιτητοπατέρες κλπ. ἀποτελοῦν ἓνα ἰδιαιτέρο, ἀρκετὰ διογκωμένο στὴν ἐποχὴ μας, κοινωνικὸ στρώμα, μὲ θικά του ἰδιαιτέρως οἰκονομικά, πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ συμφέροντα. Αὐτὰ τοῦ τὰ συμφέροντα συμπτωματοτικά, σὲ ὁρισμένους καταστάσεις καὶ πάντα μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἐκμεταλλευτικῆς κοινωνίας συμπίπτουν μὲ τὰ συμφέροντα τῶν μαζῶν ποὺ ὑποτίθεται ὅτι ἐκπροσωποῦν.

Ἡ πολιτικὴ κατὰστασι ποὺ δημιουργεῖται μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς Κυδέρνησις ἀπὸ τὸν Καραμανλῆ, εἶναι κοιμένη στὰ μέτρα αὐτοῦ τοῦ κοινωνικοῦ στρώματος. Ὁλόκληρος ἡ πολιτικὴ σκηνὴ ἔχει καταληφθεῖ ἀπ' αὐτό. Σύνταγμα θὰ γίνουν ἐκλογές, θὰ ἐκλεγοῦν δουλευταί, δημάρχοι, δημοτικοὶ καὶ κοινοτικοὶ σύμβουλοι. Νέες θέσεις θὰ δημιουργηθοῦν μετὰ τὲς ἐκλογές: Πολιτικὰ γραφεῖα, γραμματεῖς, νομικοὶ σύμβουλοι κλπ. Ὅρος ἀπαραίτητος γιὰ νὰ κατέχει καὶ νὰ διατηρεῖ τὴ δεσπόζουσα θέσιν αὐτὸ τὸ κοινωνικὸ στρώμα, εἶναι νὰ διατηρεῖται ἀδιστάλευτος ἡ « κοινωνικὴ εἰρήνη ». Δὲν θὰ πρέπει δηλαδὴ οἱ λαϊκὲς μάζες νὰ θέτουν ζητήματα ποὺ ἐνοχλοῦν τοὺς ἐκμεταλλευτὲς καὶ πρὸ παντὸς δὲν θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦν στὴ διεκδίκησή τους τὰ μέσα τῆς ταξικῆς πάλης. Ὅλες οἱ ὁποιοσδήποτε διαφορὲς πρέπει νὰ λύνονται « πολιτικμένα » μὲ πνεῦμα συνεργασίας καὶ πάντα μέσω τῶν ἐπισήμων « ἀντιπροσώ-

πων» τους. Αυτό είναι στην άστική κοινοβουλευτική δημοκρατία το κοινωνικό λειτούργημα αυτού του στρώματος των «αντιπροσώπων».

Τελευταία, σε μερικές δυτικού τύπου δημοκρατίες γίνεται σοβαρή συζήτηση για την νομική αναγνώριση αυτού του κοινωνικού στρώματος σαν του μόνου νομίμου αντιπροσώπου των εργατών. Πράγμα που σημαίνει ότι οι απεργιακές επιτροπές, οι εργοστασιακές επιτροπές και τα εργατικά συμβούλια θα θεωρούνται παράνομα. Για την την υπηρεσία τους στην καπιταλιστική κοινωνία και για να διατηρούν το κύρος τους, και την «έντολή» αποσπών από τους εκμεταλλευτές μερικά ψιχία για τις μάζες και αρκετά παχυλούς μισθούς για τον εαυτό τους.

Σ' αυτό το κοινωνικό στρώμα ανήκει και το κομμουνιστικό κόμμα. Αυτό το κόμμα που κάποτε ήταν το κόμμα του επαναστατικού προλεταριάτου της χώρας, έχει καταλήξει σήμερα στον πιο λυσώδη έχθρο εκείνου που ήταν κάποτε ο δικός του στρατηγικός σκοπός: Η κοινωνική χειραφέτηση της εργατικής τάξης. Στις θεωρητικές και πολιτικές του αποσκευές δεν υπάρχει τίποτε που να έχει μία οποιαδήποτε σχέση, είτε γενικά με την επαναστατική θεωρία, είτε ειδικά με τον μπολσεβικισμό της ήρωικής εποχής. Αιτές, οι αρκετά πολυτελείς εξωτερικά αποσκευές του, δεν περιέχουν τίποτε άλλο από τίτλους και λάσπη. Με τους τίτλους προσάλλει τον εαυτό του για τον μόνο νόμιμο ιστορικό κληρονόμο του επαναστατικού κινήματος. Η λάσπη είναι το μόνο αποδεικτικό στοιχείο, για όσους άμφισβητούν την γνησιότητα των τίτλων του.

Η μανία του στρέφεται πρό παντός έναντίον των άριστερων (ή άριστερίστικων) επαναστατικών ομάδων και τάσεων. Και ο λόγος είναι ότι αυτές άμφισβητούν τη γνησιότητα των τίτλων του, αυτές αποκαλύπτουν τον αντικομμουνιστικό και αντιεπαναστατικό χαρακτήρα του και αυτές διεκδικούν τον ιστορικοκοινωνικό χώρο για τον όποιον αυτό παρουσιάζει τίτλους ιδιοκτησίας. Είναι άπαραίτητο να σταθούμε πολύ γενικά στις μικρές επαναστατικές ομάδες και στις σχέσεις τους με τα μαζικά εργατικά κινήματα. Στην ιστορία του εργατικού κινήματος δεν υπάρχουν μαζικά εργατικά επαναστατικά κινήματα. Την εξέγερση αυτού του φαινομένου θα την δρούμε στην ιστορική αντίφαση μέσα στην οποία κινείται από τη γέννησή του το κίνημα της εργατικής τάξης. Οι εργατικές μάζες αγωνίζονται, διεκδικούν και λύνουν προβλήματα μέσα στα πλαίσια της καπιταλιστικής κοινωνίας. Σ' όρισμένες στιγμές, που είναι και οι πιο μεγάλες στιγμές της ανθρώπινης ιστορίας, αυτές οι μάζες μετατρέπονται σε τρομακτικό τυφώνα που σαρώνει τα πάντα, κοινοτοποει θρόνους και θεσμούς, γκρεμίζει απόρθητα τείχη και φρούρια και ανοίγει το δρόμο στη χειραφέτηση και στην εξουσία των λαϊκών μαζών. Σ' άλλη πνευματική κατάσταση βρίσκονται οι μάζες στην περίοδο των άμεσων οικονομικών και πολιτικών διεκδικήσεων και σ' άλλη στην Επανάσταση. Για να γίνει ένας μικρός προπαγανδιστικός κύκλος, μαζικό πολιτικό κόμμα, πρέπει να επηρεάσει και να κατακτήσει μάζες, πρέπει να αυξάνει συνεχώς τον αριθμό των μελών του και την κυκλοφορία του τύπου του, πρέπει να παίρνει μέρος στις βουλευτικές και δημοτικές εκλογές και να κερδίζει έδρες στη Βουλή, δημάρχους και δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια, πρό παντός πρέπει να πάρει στα χέρια του τα εργατικά συνδικάτα. Άλλα για να πραγματοποιηθούν αυτά σε μία περίοδο «ειρηνικής» διεξαγωγής της πάλης των τάσεων πρέπει να προσρμωστεί και να εθνογυραμιστεί με την κάθε άλλο παρά επαναστατική πνευματική κατάσταση που βρίσκονται οι μάζες σ' αυτή την περίοδο. Έτσι σιγά - σιγά οι επαναστατικές αίχμες του προγράμματος σπάνε ή μία κατόπιν της άλλης μέχρι που τελικά να εγκαταλειφθεί ολόκληρο το πρόγραμμα. Από όργανο πάλης για τη χειραφέτηση της εργατικής τάξης γίνεται αντικειμενικό εμπόδιο αυτής της πάλης και εχθρός. Στην όμπορτουνιστική όρολογία αυτό λέγεται προσγείωση στην πραγματικότητα. Αυτή είναι ή ιστορία όλων των εργατικών κινήσεων και των σοσιαλδημοκρατικών και των κομμουνιστικών.

Οι πραγματικοί επαναστάτες ήταν πάντα μειοψηφία. Ο Μάρξ και ο Ένγκελς σ' όλη τους τη ζωή αλύπητα, άμειλκτα καυτηριάζανε την όμπορτουνιστική πολιτική της γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας. Οι επαναστάτες που συγκεντρώνονταν γύρω από τη Ρόζα Λού-

ξεμπουργκ ήταν μία ασήμαντη αριθμητικά μειοψηφία σ' όλη την περίοδο της Δευτέρας Διεθνούς. Αλλά αυτές οι επαναστατικές μειοψηφίες είναι που προετοιμάζουν τις μάξες για εκείνες τις μεγάλες στιγμές που κρίνεται η τύχη του κόσμου.

Πρίν από το 1914, μέσα σέ οικονομικές και πολιτικές συνθήκες που άφηναν τόν κόσμο μέ την εντύπωση ότι όλα πάνε από τó καλό στο καλύτερο, ή όππορτουμιστική επχειρηματολογία είχε μιá βαρύτητα και μιá αληθοφάνεια. Οί συζητήσεις ανάμεσα στους επαναστάτες και τούς όππορτουμιστές διεξάγονταν μέ θεωρητικά επχειρήματα. Στην εποχή μας, στην ασύλληπτης φρίκης κόλαση, που έχει θυθεί ο καπιταλισμός τó ανθρώπινο γένος από τόν Αύγουστο του 1914, δέν μπορεί, γιατί δέν υπάρχουν, νά αντλήσει ό όππορτουμισμός θεωρητικά επχειρήματα. Έτσι δέν έχουν τίποτε άλλο από τή λάσπη. Και σ' αυτό έχει ειδικότητα τó κομμουνιστικό κόμμα.

Τελευταία γίνεται πολύς λόγος για τούς προδοκότες. Τήν αρχή τήν έκανε τó ΚΚΕ μέ μιá θορυβώδη έκστρατεία μέ τόν τύπο του και τούς ρήτορές του στις συγκεντρώσεις. Ακολουθεί όλος ό άστικός τύπος και περισσότερο από όλους τó συγκρότημα Λαμπράκη. Ό ίδιος ό ύπουργός Ασφαλείας κάνει επίσημες δηλώσεις για τόν κίνδυνο εκ μέρους των προδοκότεων και καλεί τόν λαό νά συνεργαστεί μέ τήν αστυνομία για τήν απαμόνωσή τους και τή σύλληψή τους.

Υπάρχει πράγματι σήμερα κίνδυνος από τούς προδοκότες; Στηρίζεται σέ πραγματικά γεγονότα ή έκστρατεία όλου του τύπου, οί δηλώσεις των ύπουργών κλπ.; Η πρώτη άφορμή δόθηκε από τήν συγκέντρωση της 18 Αύγουστου στην πλατεία Συντάγματος. Στις περιγραφές των περισσότερων εφημερίδων διαδίδουμε ότι όπως συνήθως οί αστυφύλακες πέσανε μέ τή συνήθη τους άγριότητα πάνω στους διαδηλωτές, σπάσανε κεφάλια. Ευλοφορτώσανε πολλούς και πιάσανε μερικούς που όπως συνήθως τούς τσακίσανε τά κόκκαλα στα κρατητήρια. Σ' αυτήν τήν σύγκρουση όμως ό κομμουνιστικός τύπος ανέκαλύψε για πρώτη φορά τούς προδοκότες. Τήν επίθεση μας λέει τήν κάνανε οί προδοκότες και οί αστυφύλακες θρέθηκαν στην ανάγκη νά αμυνθούν. Έτσι οί σφαγείς του Πολυτεχνείου μεταμορφώνονται: «σ' αυτά τά καυμένα τά παιδιά» του Γκόκα. Κατόπι όλος ό τύπος μιλάει για προδοκότες.

Πού θρίσκεται ό κίνδυνος από τούς προδοκότες; Τί επιδιώκουν;

Θέλουν νά δώσουν μας λένε πρόσχημα στους στρατιωτικούς για νά επέμβουν. Αλλά εάν εκείνο που λείπει από τούς στρατιωτικούς για νά επέμβουν είναι τó πρόσχημα, αυτό μπορούν όποτεδήποτε νά τó κατασκευάσουν. Έχουν και τά μέσα και τούς ανθρώπους.

Πρέπει νά είναι κανείς ήλιθος μέ πολλές πατέντες για νά πιστέψει ότι μιá στρατιωτική όργάνωση μέ άφθονα διαφόρων ειδών μέσα στη διάθεσή της και μέ πλήθος άδιστάκτους ανθρώπους στην ύπηρεσία της θά στείλει έναν έσατζή, έναν ναύτη και έναν ύποδηματοποιό για νά προδοούν σέ προκλήσεις και νά της δώσουν προσχήματα για επέμβαση. Προδοκότες ύπήρχαν από αιώνες και υπάρχουν και σήμερα. Κι' αυτό που γίνεται σήμερα, αυτός ό θόρυβος, οί καταγγελίες, οί δηλώσεις κλπ. για τούς προδοκότες, αυτό είναι μιá οργανωμένη προδοκότεα πολύ δρώμικη εναντίον των επαναστατικών ομάδων, εναντίον των επαναστατικών ιδεών και εναντίον της έργατικής τάξης. Προσπαθούν από κοινού Κυβέρνηση αστυνομία και πολιτικά κόμματα όλων των αποχρώσεων, νά ρυπάνουν αυτές τις ομάδες, νά τις εκθέσουν, νά τις απομονώσουν από τούς εργάτες και τούς φοιτητές. Τό ΚΚ έχει ειδικούς λόγους στην πάλη του εναντίον των επαναστατικών ομάδων. Αυτές είναι που αποκαλύπτουν τόν άντεπαναστατικό και αντικομμουνιστικό χαρακτήρα αυτού του κόμματος. Κι' αυτό όμως τó κόμμα από κοινού μέ τά άλλα κόμματα και μέ τήν κυβέρνηση προσπαθούν νά διαφυλάξουν τήν έθνική ένότητα και νά εμποδίσουν μιá αυτόνομη δράση της εργατικής τάξης. Οί επαναστατικές ομάδες αγωνίζονται για μιá ταξική πολιτική, για ένα μέτωπο των εκμεταλλευμένων εναντίον των εκμεταλλευτών τους. Εάν λοιπόν αυτές οί ομάδες αποτελούνται από προδοκότες και άνευθυνα στοιχεία, τότε και τά συνθήματα για ταξική δράση, ταξικό μέτωπο, κλπ. είναι ύποπτα και δέν θά πρέπει νά επηρεάζονται απ' αυτά οί εργάτες. Αυτός είναι ό καινός σκοπός κράτους και πολιτικών κομμάτων.

Ίσως δὲν εἶναι περιττὸ νὰ ὑπεθυμίσουμε ὅτι γιὰ προδοκότερες καταγγέλλθηκαν στὴ ρωσικὴ ἐπανάσταση ὁ Λένιν καὶ ὁ Τρότσκι καὶ στὴ γερμανικὴ ἢ Δοῦσεμπουργκ καὶ ὁ Λήμπκενχτ.

Ὁ Παπαδόπουλος ἐφύμισε καὶ ἔδωκε στὸ γύψο τὸ λαὸ καὶ κράτησε μόνον γιὰ τὴ Χούντα καὶ τοὺς ἀνθρώπους τῆς τῷ δικαίωμα νὰ μιλᾶν, νὰ γράφουν, νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ ραδιοφωνικὸ σταθμὸ καὶ τὴν τηλεόραση. Τὸ ἴδιο ἀκριδῶς προσπαθοῦν νὰ κάνουν καὶ ἐκεῖνοι ποὺ προβάλουν σήμερα τὸν ἑαυτὸ τους γιὰ ἐκπρόσωπο τῶν φοιτητῶν, τῶν ἐργατῶν, τοῦ λαοῦ κλπ. Προσπαθοῦν νὰ μονοπωλήσουν γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους τὸ δικαίωμα τοῦ λόγου καὶ τῆς συγκέντρωσης καὶ νὰ ἀποκλείσουν πρὸ παντὸς τὶς ἀριστερὲς ἐπαναστατικὲς ὁμάδες. Δηλαδή ὁ σκοπὸς τους εἶναι νὰ μὴν ἀκουστεῖ ἡ φωνὴ τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης. Αὐτὴ τὴ φωνὴ φοβοῦνταν καὶ ὁ Παπαδόπουλος καὶ αὐτὸ τὸ στόμα ἤθελε νὰ κλείσει. Ἐκεῖνο ποὺ τάραξε ἀπὸ τὰ θεμέλιά της τὴ δικτατορία, ἐκεῖνο ποὺ ἔκανε τοὺς συνταγματάρχες νὰ κιτρινίσουν ἀπὸ τὸ φόβο τους ἦταν τὸ Πολυτεχνεῖο καὶ ὄχι ὁ χαρτοπόλεμος καὶ τὰ ἀκίδυνα θαρρότα τῶν ἀντιστασιακῶν. Καὶ ὅταν λέμε Πολυτεχνεῖο ἐννοοῦμε αὐτὲς τὶς δεκάδες χιλιάδες ἀπὸ τὰ δίχως περγαμινές καὶ τίτλους ἀνώνυμα ἀγόρια καὶ κορίτσια ποὺ τρεῖς μέρες ἔδιναν μάχες στοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας ἄσπλα ἐνάντια στὰ τάνκς, στὰ πολυβόλα καὶ στὰ αὐτόματα τῆς ἀστυνομίας καὶ τοῦ στρατοῦ.

Στὶς δημόσιες, λαϊκὲς ἐργατικὲς, φοιτητικὲς συγκεντρώσεις ἡ κάθε πολιτικὴ τάση παίρνει μέρος μὲ τὴ σημαία της, τὰ συνθήματά της καὶ ὁ ἐκπρόσωπός της πρέπει νὰ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μιλήσει. Ἔτσι πρέπει νὰ γίνεται ἐὰν ἡ δημοκρατία ἔχει μίαν ἐννοια καὶ μίαν ἀξία γιὰ τὶς λαϊκὲς μάζες. Στὶς δύο ὅμως δημόσιες συγκεντρώσεις, στὰ Προπύλαια καὶ στὴν πλατεία Κοτζίᾱ, δύο - τρεῖς ὁργανώσεις μονοπωλήσανε γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς τους τὸ δῆμα καὶ ἀρνήθηκαν νὰ δώσουν τὸ λόγο σὲ ἐκπροσώπους τῶν ἄλλων τάσεων καὶ ὁργανώσεων. Καλοῦσαν τοὺς φοιτητὲς νὰ προσέχουν γιὰ τυχὸν προδοκότερες, ὑπεδείκνυν μίαν ὀρισμένη ὁμάδα καὶ δίνανε ἐντολὴ στοὺς «φρουροὺς τῆς τάξης» νὰ τὴν ἐπιτηροῦν. Ἐπρόκειτο γιὰ μίαν ὁμάδα ἀναρχικῶν φοιτητῶν καὶ ἐργατῶν (στὴ συγκέντρωση ποὺ ἔγινε στὰ Προπύλαια). Τὰ «ὄργανα τῆς τάξης» κινήθηκαν ἐναντίον αὐτῆς τῆς ὁμάδας μὲ τὴν ἴδια διαισθητικὴ καὶ τὸ ἴδιο μῖσος ποὺ κινοῦνταν ἐναντίον τῶν φοιτητῶν καὶ τῶν ἐργατῶν οἱ ἀστυφύλακες καὶ ἀκόμα χρησιμοποιοῦσαν ἐναντίον τους τὸ ἴδιο λεξιλόγιό τοῦ τακὲ ποὺ χρησιμοποιοῦσαν οἱ βασιανιστὲς τῆς ΕΣΑ. Τοὺς σκίσανε τὰ πανῶ καὶ τὶς σημαίες καὶ θὰ τοὺς χτυποῦσαν ἐὰν δὲν ἐπενέβαιναν καὶ δὲν τοὺς ὑπεστήριζαν ἄλλοι φοιτητὲς καὶ ἐργάτες.

Ἐκεῖνο ποὺ δίνει ἐλπίδες γιὰ τὸ ἄμεσο μέλλον τοῦ κινήματός μας εἶναι ὅτι οἱ τραμποῦκοι ἀποδοκιμαστήκανε καὶ στὰ Προπύλαια καὶ στὴν πλατεία Κοτζίᾱ. Σ' αὐτὴ τὴν τελευταία παρ' ὅλο ποὺ μὲ ὅλη τους τὴ δύναμη γαυγίζαν ἀπὸ τὸ δῆμα ὅτι ἐκεῖνοι ποὺ προσπαθοῦν νὰ παρασύρουν τὴ μάζα σὲ πορεία εἶναι προδοκότερες, χιλιάδες ἐργάτες καὶ φοιτητὲς πῆραν μέρος στὴν πορεία. Καὶ γιὰ πρώτη φορὰ ὕστερα ἀπὸ 38 χρόνια εἶδαμε νὰ κυματίζουν στοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας οἱ μαῦρες καὶ οἱ κόκκινες σημαίες τῆς Π ρ ο λ ε τ α ρ ι α κ ῆ ς Ἐ π α ν ἄ σ τ α ς. Καὶ γιὰ πρώτη φορὰ ὕστερα ἀπὸ 38 χρόνια ἀκούσαμε στοὺς δρόμους τὸν ἀθάνατο ὕμνο τῆς διεθνούς.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ

ΠΟΛΥΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΠΡΟΚΥΡΗΞΗ πού κυκλοφόρησε στο Παρίσι τὴν ἄνοιξη τοῦ '74 σὲ μερικές δεκάδες ἀντίτυπα.

Κρίσεις γιὰ τὴν πρώτη τάξη
καὶ προοπτικές γιὰ τὸ «μέλλον».

... Ἡ Ἐνωσὴ Ἑλλήνων Πανεπιστημιακῶν Ἀντικῆς Ἑξουσίας, ποὺ ἔχει σὰν βασικὸ τῆς στόχο «νὰ ἐργάζεται γιὰ τὴν καθιέρωση ἐλεύθερων πανεπιστημιακῶν θεσμῶν σὲ μιὰ ἀνεξάρτητη δημοκρατικὴ Ἑλλάδα» καὶ «νὰ συμπαρίσταται στὸν ἀγῶνα τῆς ἐλληνικῆς φοιτητικῆς νεολαίας γιὰ τὴ δημοκρατία...».

(ἄρθρο 2 τοῦ καταστατικοῦ)

Τρεφόμενο ἀπ' τὴν ἐπιθυμία ἀντίθεσης μὲ τὴν τωρινὴ ἔκφραση τῆς ἐξουσίας στὴν Ἑλλάδα, ὅσον μαζεθήμεστε ἐδῶ, τὸ «Ἐλεύθερο» Σπονδαστήριο Παρισιοῦ (ὅπως ὅλοι οἱ διαφωτιστικοὶ ὁργανισμοὶ) προσπαθεῖ νὰ ἐκτρέψει καὶ νὰ ἐξουθενώσει κάθε ριζικότητα αὐτῆς τῆς ἐπιθυμίας, διοχετεύοντάς τὴν σὲ θεσμικὰ ρεαλίστα. Ἐκτροπὴ ποὺ πετυχαίνεται μὲ τὴν ἀναπαγωγὴ συγκεκριμένων κοινωνικῶν σχέσεων ἐξουσίας μὲ τὴν ὁργάνωση καὶ κατανομὴ τοῦ λόγου, τοῦ χώρου, τοῦ χρόνου καὶ τῶν ρόλων, συντηρώντας δηλαδὴ σχέσεις σχολείου, κοινοβουλίου καὶ πολιτικῆς ὁργάνωσης.

Στὸ πάλκο τοῦ ΕΣΠ ὁ λόγος ἐδιόκριτα χωρίστηκε καὶ περιορίστηκε στὴν ἀκαδημαϊκὴ γνώση ποὺ στηρίχτηκε καὶ συμπληρώθηκε ἀπ' τὸν μαρξιστικὸ ἀντίλογο, καὶ ἀντιστρόφως. Ζήσαμε συγκινητικὲς σκληρὲς ἀμοιβαίως ἀναγνώρισης καὶ πολιτικῆς ἀδροφροσύνης σὲ πλαίσια εἰρηνικῆς συνένταξης ποὺ νομιμοποιοῦν τὴν ἐξουσία καὶ αὐτοῦ τοῦ εἶδους τῇ γνώσει.

Ἡ χρησιμοποίησις καὶ ὁ σεβασμὸς τοῦ πανεπιστημιακοῦ χώρου ἐπιβάλλει τὴν ἐποχρειατικὴ συμμετοχὴ στοὺς δεδομένους κανόνες ἀσκήσεως καὶ ἀποδοχῆς τῆς ἐξουσίας. Δηλαδή:

—τὴν ἀπὸ καθ' ἑδρας γνώση

—ὁ καθένας μόνος του, ἄσχετος μὲ τὸν διπλανό του, καὶ ὅλοι στραμμένοι πρὸς τὸ κέντρο— ἑδρα.

—χρήσις τοῦ μικροφώνου ποὺ σημαίνει: ἕνας εἶναι ὁ λόγος ποὺ πρέπει ν' ἀκούγεται καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος τῆς ἑδρας

—μὴν διαλέγεστε μεταξὺ σας, νὰ διαλέγεστε μὲ τὴν ἑδρα

Μέσα σ' αὐτὴ τὴ διάταξη ἡ ἀμφιθεατρικὴ ἀριστερὰ σὰν καλὸς μαθητὴς ἐπιχωροῦναι τὴν λειτουργία τῆς ἑδρας.

Ἀνάλογο καὶ ὁ χρόνος εἶναι ὁ χρόνος τῆς ἐξουσίας.

Τὰ μικρὰ περιθώρια ποὺ δίνονται στὸ «κοινὸ» τοῦ ἀφαιροῦν τὴ δυνατότητα νὰ ἀρθρώσει διαφορά, περιορίζοντάς το ἀναγκαστικὰ στὸν ἀντίλογο, δηλαδὴ στὴ συμμετοχὴ καὶ στὴν ἐνίσχυση τοῦ κέρους τῆς ἑδρας. Ὅσο γιὰ τὸν «χρόνο - τώρα» καὶ «ἐδῶ μέσα», τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ εἶναι παρὼν μόνον ἐπὶ τῆς διαδικασίας. Ὁ χρόνος ἀναφορᾶς τῶν ἐισηγήσεων καὶ τῶν ὁμιλητῶν ποὺ ἀκολουθοῦν, εἶναι τὸ παρελθόν καὶ τὸ μέλλον. Ἡ ἀναδρομὴ στὴν ἱστορικὴ μνήμη μὲ ἐπιμονὴ εἶναι ἀναγκαία καὶ χρήσιμη, ἰδιαίτερα γιὰ τὸν ἐλληνικὸ λαό, μετὰ τὴν ἀναγκαστικὴ ἀμνησία ποὺ τοῦ ἐπέβαλε ἡ δεξιὰ ἀντίδραση. Στὸ ΕΣΠ ὅμως, ἡ ἀναφορὰ στὸ παρελθόν δὲν ἀπορρέει ἀποκλειστικὰ ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀναγκαιότητα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν πρόθεσιν νὰ δημιουργηθεῖ μιὰ γέφυρα ἀπ' τὸ παρελθόν στὸ μέλλον, ἀποσιωπώντας τὸ παρόν, στὸ μέτρο ποὺ τὸ παρόν βάζει σὲ ἀμφισβήτηση τὴν ἐξουσία.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ πλέγμα οἱ ρόλοι συνεχίζονται καὶ ἀναπαράγονται. Δὲν μᾶς ζητιέται τίποτε ἄλλο ἐκτός ἀπ' τὴν προσέλευσίν μας. Ἡ ἐξουσία προβάλεται, ἡμεῖς τὴν ἀναγνωρίζουμε, οἱ παρόντες τῆς ἀλληλοεπικερδώνονται, ξεπηδᾶνε νέοι μὲ προσόντα ποὺ θὰ τοὺς διαδεχτοῦν. Γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ παρουσιάζουν σὰν ἀναγκαία τὴν ἐπαρξη τῶν ἀρχηγῶν, τῶν εἰδημόνων, τῶν δασκάλων, τῶν καθοδηγητῶν καὶ τῶν θεσμῶν ποὺ τοὺς πλασιώνουν. Ἄλλοι μιλοῦν γιὰ μᾶς, ἡμεῖς ἀκούμε, καὶ μὴν ἀνησχεῖτε, ἀφοῦ οἱ προσδετικοὶ δάσκαλοι καὶ ἀρχηγοὶ εἶναι στὸ πλάι μας. Ἡ διαδικασία τῆς μονοπώλησης τοῦ λόγου, αὐτὸς ἀνήκει σ' ὅσους ἔχουν νὰ παρουσιάσουν τίτλους γνώσεως ἢ πολιτικὰ ὀφίκια, εἶναι ἡ διαδικασία ὁλοδοποίησης τοῦ «κοινοῦ».

Στὴ σκηνὴ τοῦ ΕΣΠ ὁ καθένας καλεῖται νὰ βρεῖ τὸν ἐκφραστή του.

Ἀνάλογο μὲ τοὺς γνωστοὺς «κοινωνικοὺς» χώρους τῆς ἀρχοντας ἰδεολογίας, τὸ ΕΣΠ θάθελε νά'ναι σπονδαστήριο - ἐργαστήριο παραγωγῆς πληροφορημένων ἐπιστημονικὰ καὶ ἐπαναστατικὰ ὁπαδῶν, συνειδητῶν, σοβαρῶν ψηφοφόρων, καὶ τιμῶν ἐργαζομένων.

ΠΟΛΥΤΡΑΦΗΜΕΝΗ ΔΙΑΚΥΡΣΗΗ ποῦ κυκλοφόρησε στὴ Νομικὴ Σχολὴ στὶς 17 Σεπτεμβρίου '74 ἀπὸ ὁμάδα «φοιτητῶν» σὲ 300 ἀντίτυπα.

Σύντομοι τῆς διανοητικῆς ἀθλιότητας

Δὲ μπορούμε νὰ ἐπιτρέψουμε νὰ μᾶς ἀνέχονται σὰν παρὰξένα ποσιὰ στὸ ζωολογικὸ κῆπο τῶν «ἀνωτάτων πνευματικῶν» ἰδρυμάτων.

Ὁ πνευματικὸς ἀντανισμὸς καὶ ἡ συνακόλουθη χαλάρωση μέσα στὴν ἱκανοποίηση τῆς κίβδηλης ἀναγνώρισης δὲν εἶναι παρὰ ἰχνηλασία, μὲ φάτσα τοῦς ἡρέτες· ἰχνηλασία σκόπιμα θαλμένων ἀπ' τὸ σῶστημα τέτων συμπεριφορᾶς καὶ δράσης πάνω στὰ μέρη μονοπάτια τῆς πολιτικῆς παρέκκλισης. Ἡ πολιτικολογία εἶναι ἡ ἀσφαλιστικὴ δικλείδα ποῦ ἀνοίγει τὸ σῶστημα ὅταν ἀκοῦει τὸ ἄγριο μοναρχικὸ τοῦ ρεύματος τῆς κατάντησής του. Ὁχι πιά πολιτικὲς ἀετολογίες μισοστα σ' ἓνα ἀποπνευματωμένο ἀκροτήριό ποῦ κοινιέται νοχελικά στοὺς ἦχους τῆς μουσικῆς ποῦ τοῦ παίζει τὸ σῶστημα. Τὸ τί θὰ κάνουμε καὶ τί θὰ ποῦμε εἶναι κάτι ποῦ μόνο ἐμεῖς τὸ ἀποφασίζουμε. Περιφρονοῦμε τὶς ἀδεις νὰ ἐκφραστοῦμε ὅπως θέλουμε.

Τὸ μικροκοράτος τῆς οἰκογένειας, ὁ μικτισμὸς, ἡ ψυχαναγκαιωτικὴ ἐκπαίδευση δημοιοργησαν τὸ κατὰλληλο ψυχικὸ ἐλδοτισμὸ τοῦ προγραμματισμένου ἀνθρώπου γιὰ τὴ δόμηση τοῦ ὀργανωμένου παραλορισμοῦ. Εἶναι δουλειὰ τοῦ καθενὸς μας νὰ ξεριζώση τὸ μικρὸ φασίστα ἀπὸ μέσα του.

Μὲ βαθυστόχαστες οἰκονομικὲς ἀναλύσεις δὲν μπορεῖ νὰ χιτηθεῖ ὁ κόσμος ποῦ ἀρνιέται τὴ ζωή. Ὁ οἰκονομισμὸς εἶναι ἡ κακιὰ πληρὴ στὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ποῦ ἀρρώστησε γιὰτὶ ἀορήθηκε τὴ φέση του.

Νὰ σπάσουμε τὸ φράγμα τῆς σιωπῆς ποῦ συγκρατεῖ ἡ μεθοδικὴ ἀνοησία, ἡ ἀπεριόριστη σχεδιασμένη πολιτικάντικη ὑποαπασχόληση, σὲ «ἐπαναστατικὴ» πολιτικὴ φλυαρία ὅρων, ἐξω ἀπὸ κάθε καθημερινὸ πρόβλημα ποῦ μᾶς καίει, διαχωρισμένο ἀπ' τὴ ζωὴ μας. Σκοπὸς τῆς ζωῆς μας δὲν εἶναι νὰ ἀπασχοληθοῦμε μὲ λεπτομέρειες, νὰ κάνουμε τὰ γεροντά φετίχ, ἀλλὰ νὰ βγάλουμε στὴ φόρα τὴν αἰτία τῆς κατάντηας μας, νὰ ἀπαιτήσουμε τὴ ζωὴ μας.

Ἡ φενδαίσθηση ἐνὸς σχετικὰ αὐτόνομου προσωπικοῦ τρόπου ζωῆς, ἡ μέτρια ἀτομικὴ μας λῶση, καταλῆγει τελικά στὸ γεροντὸς ὅτι ἐμεῖς «οἱ πρωτοποριακὰ πρωτότυποι» φοιτητὲς ἐξακολουθοῦμε 40 χρόνια μετὰ τὸ Ράιχ νὰ ἐπάρχομε καὶ νὰ συμπεριφερόμαστε ἐρωτικά μὲ τὸν πιὸ κοινόντυπο παραδοσιακὸ, σοβαρὸ, στείρο, καὶ διεστραμμένο τρόπο, ταλαιπωρημένα πλάσματα ποῦ στὶς πιὸ ἔντονες καὶ συγκινησιακὲς στιγμὲς μας ἀναπαράγουμε πάνω στὸ κορμὶ μας, στὸ μυαλό, στὸ συναίσθημα κα' ὅλη τὴν ἐπαρξή μας, τὶς γενικὲς σχέσεις μᾶς ταξικῆς κοινωνίας τῆς πανοῦκλας. Μέσα σὲ μιὰ σπενειδητὴ ἢ ὄχι κατάσταση πολιορκίας, μέσ' στὴν νεύρωση ἀπ' τὴν ἀνεκάνοτητα ψυσιολογικοῦ ὀργανισμοῦ, τρέχουμε ὀστερικά νὰ τὸν βροῦμε, μὲ τὸ νὰ χιτηδύμαστε στὶς συγκεντρώσεις γιὰ τὴν ἀποχοντοποίηση, ἢ τὸ βαθμὸ ἀφομοίωσής μας στὸ σῶστημα. Νὰ προσέχουμε ὅταν μιλῶντας ὀλοκληρώνουμε νὰ μὴν ἐκοπεματιώνομε. Ἡ πραγματικὴ ἐπαύωση δὲν πετυχαίνεται μέσα στὶς αἰθοσες μὲ τὸν ἀτομικὸ ἢ κολλεκτιβιστικὸ πολιτικὸ ἀντανισμὸ. Ἀφίρει συναισθηματικά κενά.

Φυλάξτε τὸν ὀργανισμὸ σας γιὰ τοὺς ἀρροῦς, οἱ αἰθοσες τῆς σέγγχρης πολεοδομίας εἶναι πληρτικὲς. Νὰ ξηλώσουμε τὸ μπετόν,

Κάτω ἀπὸ τὰ πεξοδόρια εἶναι ἡ ἀμμοδιά.

Κάτω ἡ γενικευμένη παθητικότητα

Ὁχι ἐπιβίωση

Κάτω τὰ πολιτικὰ GROURIES

Νὰ κάνουμε τὰ σέγγχρονα πανεπιστήμια καὶ ὅλους τοὺς χώρους ποῦ κινεῖμαστε ἀφορμὴ ἐξέγερσης ἐνάντια στὴν συγκεκριμένη φοίκα τῆς μοντέρνας κοινωνίας.

F R E A K O U T

ΠΟΛΥΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΠΡΟΚΥΡΗΞΗ που κυκλοφόρησε στη συγκέντρωση της 15ης Νοεμβρίου '74 σε 4.000 χιλιάδες αντίτυπα. Η οργανωτική επιτροπή της συγκέντρωσης μετέδωσε από τα μεγάφωνα την ακόλουθη δήλωση: « Η 'Οργανωτική 'Επιτροπή διαχωρίζει σαφώς τη θέση της από όρι- σμένες προκλητικές προκηρύξεις αναρχικών, με την υπογραφή « Ομάδα 'Εξτρεμιστών ». Καταγ- γέλουμε την προσπάθειά τους να διαστρεβλώσουν τον αντιφασιστικό - αντιϊμπεριαλιστικό χαρακτήρα της εκδήλωσής μας και καλεί τον κόσμο να τους απομονώσει ».

ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΣΚΛΑΒΟΙ,

Η συμπλήρωση χρόνου απ' την εξέγερση του Νοέμβρη σφραγίζεται απ' το ξενίθ της αντεπα- νάστασης: τις ε κ λ ο ρ έ ς. Το πολιτικό θέαμα ξαναστήθηκε και απαιτεί απ' τον καθένα να γίνει ψ η ψ ο φ ο ρ ο ς, δηλαδή άνθρωπος που απαρνείται τη δική του αυτόνομη δραστηριό- τητα και θαδίζει σαν πρόβατο στις κάλπες κάτω απ' τον ήχο των κομματικών αυλών, για να δια- λέξει τους προνομιούχους που θα γίνουν πρόσοψη του κρατικού μηχανισμού.

Η εξουσία λειτουργεί χωρίς ανάπαυλα, και τότε - τότε καλεί τον προλεταριοποιημένο πολίτη να επικρωώσει τη λειτουργία του συστήματος και να αναθέσει σε επαγγελματίες τη ρύθμιση της μιζέριας του. Τροφή της πολιτικής είναι η γ ε ν ι κ ε ν μ έ ν η π α θ η τ ι κ ό τ η τ α. Δεν είσατε ευχαριστημένοι απ' τη ζωή σας; Δεν πειράζει! Διαλέξτε ένα χαμογελαστό έποψήφιο!

Η κατανάλωση του έκλογικού θεάματος δεν έμποδίζει όμως και τον πιο παθιασμένο ψηφο- φόρο να αισθάνεται ένα κενό. Μέσα του νοιώθει ότι όποιος θάσος κι αν καταλάβει τη σκηνή στο θέατρο της εξουσίας, αυτός θα έξακολοθήσει να περιφέρει το ίδιο θλιβερό τη μιζέρια του σ' ένα κόσμο όπου κυριαρχούν τα αντικείμενα και οι τιμές τους.

ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ,

Η εξέγερση του Νοέμβρη έκανε τους κατόχους και έπίδοξους κατόχους της εξουσίας νά τ ρ έ μ ο υ ν. Οι προλετάριοι που ξεχόθηκαν στους δρόμους της 'Αθήνας αφήνοντας όλες τις κομματικές έπιταγές, που έπιτέθηκαν στα έποικεία, που έκαψαν τράπεζες, που έστησαν όδοφρά- γματα, έκαναν την κ ο ι ν ω ν ι κ ή ά ν α τ ρ ο π ή μόνιμο έφιάλη των εξουσιαστών.

Κι' αυτοί, για να ξεγκρίσουν τον έφιάλη, καταφεύγουν ασέστολα στο φέμα και την παραποί- ηση. Οι ίδιοι άνθρωποι που τόση ανακούφιση ένοιωσαν τότε με την καταστολή της εξέγερσης, τώρα δεν ντρέπονται να ανακαλέσουν ότι η εξέγερση δεν ήταν παρά μια φοιητική εκδήλωση με άπώτερο σκοπό τις μαθηριανές έκλογές και την επαγγελματική τους αποκατάσταση! Και κα- μώνονται πώς ξεχνούν τις βρωμιές που είχαν ξεράσει ενάντια στην επαναστατική τροπή που πο- λυ γρήγορα πήραν τα γεγονότα.

Αφού η κυβέρνηση προσπάθησε να προλάβει ένδεχόμενα έξαισια έκτροπα όρίζοντας τις έκλογές για τις 17, τα άξια πρωτοπαλλήκατα της αντεπανάστασης συμπληρώνουν το έργο της, πολεμώντας με λίσσα κάθε ιδέα για συγκέντρωση που θα άπειλούσε να διαταράξει την «τάξιν των έκλογών» τους. Οι κομματικοί λακές γανρίζουν στους σκοπούς που παίζει η εξουσία, ενώ πίσω τους αισθάνονται τη ζεστή σιγονριά της παρουσίας του (δημοκρατικού) γκλόμπ και του δακρυγόνο.

ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ,

Σόσσομοι οι λακές του Κράτους και του Κεφαλαίου μιάς ζητάνε να είμαστε παραγωγικά ζυμπά, παθητικο θεατές της ζωής μας, βελάζον κοπάδι ψηφοφόρων. Μας γράφουν στ' αρχίδια τους! 'Αλλά δεν θα μιάς γράφουν για πολυ καιρό!

Η ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ ΘΑ ΕΥΤΥΧΗΣΕΙ ΜΟΝΟ ΟΤΑΝ Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙ- ΣΤΗΣ ΚΡΕΜΑΣΤΕΙ ΜΕ Τ' ΑΝΤΕΡΑ ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΗ.

'Ομάδα 'Εξτρεμιστών

ΠΟΛΥΤΡΑΦΗΜΕΝΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ πού κυκλοφόρησε στη Θεσσαλονίκη στις 15 Δεκεμβρίου '74 σέ 350 αντίτυπα.

«Τὴν Κυριακή, 15 τρέχοντος, στις 9 τὸ πρωί, στὸ κινηματοθέατρο ΑΜΑΛΙΑ, σὰς καλοῦμε σὲ συζήτηση μὲ τὸ παρακάτω θέμα: — Ἡ σημερινή κρίση τῆς Ἑλληνικῆς Ἀριστερᾶς — Αἴτια, χαρακτηριστικά καὶ ἐκδηλώσεις... — Προτάσεις γιὰ τὸ ξεπέρασμα τῆς κρίσης...».

Ἀπόσπασμα ἀπὸ κάποια πρόσκληση σὲ τέϊον.

Η ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ ΑΝΑΝΕΩΝΕΤΑΙ...

Εἶναι πιά γνωστὸ σὲ ὅλους ὅτι ἡ ἐποχὴ μας δὲν ἐπιτρέπει στοὺς γραφειοκράτες νὰ κοιμῶνται ἤσυχτοι. Μᾶς '68, Βελιγράδι '68, Μεξικὸ '68, Ἰταλία '69, Πολωνία 1970-71, Νοέμβρης '73... Ἡ ἄρχονσα τάξη βλέπει παντοῦ μὲ φρίκη τὴν ἐπανεμφάνιση τοῦ προλεταριακοῦ - ἀναιρεπτικοῦ κινήματος πὸ ἐχε διαστει νὰ τὸ θεωρήσει σὰν φαῖνόμενο τοῦ παρελθόντος.

Ἀπέναντι σ' αὐτὴ τὴν πραγματικότητα, οἱ λακέδες τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Κεφαλαίου σπεύδουν ν' ἀναγνωρίσουν τὶς ἀδυναμίες τοῦ συστήματός τους — καὶ διακηρύττουν τὴν πρόθεσή τους νὰ τὶς διορθώσουν οἱ ἴδιοι. Τὸ ἐμπόρεμα ἀνανεώνεται, ἡ τακτικὴ τῆς καταστολῆς ἐκσυγχρονίζεται, τὸ πολιτικὸ θέαμα μακιγιαρῆται μὲ τὸ μέγ-ἄπ τοῦ μεταρρυθμιμοῦ, οἱ πειθήνιοι διανοούμενοι ἐπανεξετάζουν τὸ ρόλο τους καὶ δηλώνουν ὅτι «ἀμφισβητοῦν τὸ σύστημα». Οἱ ἑλληνικοὶ πολιτικοὶ θίασοι, ἄπ' τὴ δεξιὰ μέχρι τὴν ἀριστερά, ἀνανεώνονται κι αὐτοί. Μιὰ δόση σοσιαλιστικῆς φρασσεολογίας, λίγος τεχνοκρατικὸς ἐκσυγχρονισμὸς, ἀναζήτηση «νέων» σχημάτων πὸ διακηρύττουν ἀκατάπαυστα ὅτι εἶναι «ριζικὰ διαφορετικὰ ἄπ' ὅλα τὰ προηγουμένα»: νὰ μὲ ποὺ τὸπο οἱ γραφειοκράτες ἐπιζητοῦν νὰ ἀνανεώσουν τὸ πολιτικὸ θέαμα, νὰ καλλιεργήσουν τὴν ἀπάτη τῆς πολιτικῆς, νὰ κατοχυρώσουν τὴν καθημερινὴ παθητικότητα καὶ ἐποταγὴ τῶν μισθωτῶν σκλάβων, τῆς τεράστιας πλειονότητος τῶν ἀνθρώπων πὸ δὲν ἔχουν κανένα ἔλεγχο πάνω στὴ ζωὴ τους.

Κάτω ἄπ' τὸ γλοιώδες χαμόγελο τῆς «ἀνανέωσης» κρύβεται ἡ παλιὰ μορχλιασμένη πραγματικότητα τῆς καταπίεσης καὶ τῆς ἐκμετάλλευσης: τὸ πρόσωπο σὰς χαμογελάει στοργικά, ἐνῶ τὸ χέρι κραδαίνει πίσω ἄπ' τὴν πλάτη τὸ γκλόμπ, τὸ δακρυγόνο, τὸ αὐτόματο.

Κόριοι γραφειοκράτες (ἀνανεωτές, ἢ ὄχι), Κόριοι διανοούμενοι καὶ πολιτικάντηδες, κλάψτε γιὰ τὸν χαμένο σας παράδεισο. Οἱ φωτιὲς πὸ ἀναφαν δὲν πρόκειται νὰ σβήσουν. Σ' ὅλο τὸν κόσμο ἡ ταξικὴ βία ἐπανεμφανίζεται καὶ ἀναζητᾷ τὴ συνείδηση μέσα στὴν ἴδια τῆς τῆς πραγματικῆς. Ἡ νεολαία μαθαίνει νὰ διεκδικεῖ τὸ δικαίωμα στὴ ζωὴ. Παντοῦ χάνεται ὁ σεβασμὸς γιὰ τὴν ἀλλοτριώση, τὴν ἱεραρχία, τὴν ἐποταγὴ, τὶς ἐμπορευματοποιημένες σχέσεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

ΕἶΝΑΙ ΚΑΙΡΟΣ ΠΙΑ ΝΑ ΔΗΛΩΣΟΥΜΕ ΑΝΟΙΧΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΡΟΝΗΣΗ ΜΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΡΦΕΤΟ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΑΝΤΗΔΩΝ, ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΩΝ, ΤΩΝ «ΠΡΩΤΟΠΟΡΩΝ», ΤΩΝ ΗΓΕΤΩΝ, ΤΩΝ ΣΩΤΗΡΩΝ.

ΑΣ ΠΑΡΟΥΜΕ ΤΙΣ ΤΥΧΕΣ ΜΑΣ ΣΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΧΕΡΙΑ!

Ομάδα γιὰ τὴν καταπολέμηση
τῆς καθημερινῆς μας μιζερίας

ΠΟΛΥΓΡΑΦΗΜΕΝΕΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ποῦ κυκλοφόρησαν στὴν Ἀθήνα σὲ ἀρκετὲς ἑκατοντάδες ἀντίτυπα.

Καθημερινὰ παραδομένοι στὴν ἀποκροστική ἀγκαλιὰ τοῦ κανσαέριου καὶ τῶν μέσων μαζικῆς μεταφορᾶς δεχόμεστε χωρὶς πολλὰς κοινότητες νὰ γίνουμε σχιζοφρενικὸ κοπάδι ἐπιβατῶν.

Οἱ συγκοινωνίες παίρνουν ἓνα συγκεκριμένο ρόλο στὴ ζωὴ μας. Κονθαλᾶνε τὶς ἐξοθενωμένες μας ἐπάρξεις ἀπ' τὰ κότερα τῆς παραγωγῆς καὶ τοὺς γλοιώδικα χαμογελαστοὺς τόπους κατανώλωσης, στὰ νεκροταφεῖα τῆς οἰκογενειακῆς ἀποτελμάτωσης.

Μέσα στὴ λογικὴ τῆς πόλης καὶ τοῦ μεροκάματου εἶναι καὶ τὸ στίβαγμα μας σὲ «αὐτοκίνητες» κοσμέβες ἀποξένωσης, σὲ χώρους ἀναπαραγωγῆς τῆς παραστρατημένης ἐπιθετικότητος ποῦ δὲν κατάφερε ἀκόμη νὰ γίνηῖ ἡ ἀ ν α τ ρ ο π ῆ . Κι' αὐτὸ γιὰτὶ ἐπιμένουμε, καταναλώνοντας ἑσπερικά ἐπιτηρεσίες μεταφορᾶς τῆς μιξέριας μας, νὰ ἐπιβεβαιώνουμε μὲ δουλοπρέπεια τὴ βδελυρὴ συμμετοχὴ μας σὲ μιὰ κόλαση ἰσοπεδωτικῆς τῆς πολυδιάστατα ἐφασμένης ἀνθρώπινης ἀρμονίας.

Σέντιροφοὶ μας τῆς ἀνατροπῆς,

Ἡ ὀργιαστικὴ ἔξαρση τῆς μεθυστικῆς ἀποχαλινωμένης νηφαλιότητάς μας θὰ χρησιμοποιοῦσιν τὴ φωτιά μὲ κριτικὴ διάθεση ἀπέναντι στὰ μέσα μεταφορᾶς τῆς ἐμπορευματοκρατούμενης κοινωνίας. Ἄς μὴ γελιώμαστε ἢ μόνη πραγματικὰ ἀνατρεπτικὴ χρῆση τους εἶναι νὰ τοποθετηθοῦν σὰν ὁδοφράγματα γιὰ νὰ κερδίσουμε τὴν κάπον στὴ γέννα χαμένη μας ἀυτονομία.

Ὁμάδα γιὰ τὴν κριτικὴ τοῦ ἐμπορεύματος

Τὸ δημοκρατικὸ κνοῦτο ἔχει πείσει τὶς κάθε εἶδους ὀρντινάντισες τοῦ κεφαλαίου ὅτι τὰ λερά κεφάλια τους δὲν κινδυνεύουν πιά ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση. Γοητευμένες ἀπὸ αὐτὴ τὴ διαπίστωση μερικὲς θλιβερὲς κολοτρειδὲς ἀφόδεψαν τὴ βρωμερὴ « Δ ο κ ρ ῖ ῃ » τους, ἓνα ἀκόμη δεῖγμα τῆς παρακμῆς τοῦ σχιζοφρενικοῦ κόσμου τοῦ ἐμπορεύματος.

Τὸ σκολοῦ τῶν ἐξουσιαστῶν, κόμματα - ἀποκόμματα, κνδερνήσεις - ἀντιπολιτεῖσεις, φασίστες - ἀντιφασίστες καὶ ἄλλα διαλεχτὰ καθάρματα, προσπλαθοῦν ἀπεγνωσμένα νὰ τυλίξουν τὸ Νοέμβριον σὲ φακελλάκια ἀπὸ Σελοφάν, καὶ νὰ τὸν ἐμφανίσουν στὰ σοῦπερ - μάρκετ τῆς ἀντιστασιακῆς ἰδεολογίας.

Ὑπέρτοχα ὥραϊοι καὶ ἐκνευριστικὰ ἀποφασισμένοι ἐξαπολύουμε τὴν καταλυτικὴ δόναμη τῆς κριτικῆς μας ἐνάντια σὲ κάθε χαμερπὴ διαστρέβλωση τῆς ἐπαναστατημένης ἱστορίας.

Ἀπόστολοι τῆς καταστολῆς, λακέδες τῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ κεφαλαίου τὸ τελευταῖον ἄχρηστο καὶ τὸ πρῶτο χρῆσιμο ἀντικείμενο ποῦ θὰ παραχθεῖ εἶναι τὸ φέρετρό σας. Τρέμετε! Ἡ ἱστορία διεκδικεῖ τὰ δικαιώματά της στὴν ἱστορία.

Ὁμάδα γιὰ τὴν κριτικὴ τοῦ ἐμπορεύματος

ΠΟΛΥΓΡΑΦΗΜΕΝΕΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ποδ κυκλοφόρησαν τήν πρωτομαγιά τοδ '74 σέ 4.000 αντί-
τυπα ή κάθε μιá.

ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ: ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ,

ΗΜΕΡΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σ έ ν τ ρ ο φ ο ι,

Στις τέσσερις άκρες τοδ κόσμου, από τη Νέα Υόρκη ως τη Μόσχα και από τη Σινοχόλμη
ως τó Μπονένος Άιρες, στό στόμα τοδ προέδρου Μάο ή τοδ Πάπα, τοδ Φράνκο ή τοδ Μπρέζ-
νιεφ, ή ίδια έκκληση άντηχέι: «ΔΟΥΛΕΨΤΕ, ΔΟΥΛΕΨΤΕ και πάλι ΔΟΥΛΕΨΤΕ. ΔΟΥ-
ΛΕΨΤΕ γιά τήν πατρίδα, γιά τόν σοσιαλισμό, γιά τó καλό τής ανθρωπότητας, γιά νά άγορά-
σετε τó τελευταίο έπαναστατικό προϊόν, αλλά πρò πάντων ΔΟΥΛΕΨΤΕ».

Οί έξουσιαστές κάθε είδους, οί έπονοργοί και οί καθηγητές, οί συνδικαλιστές και οί παπά-
δες, τά κομματικά άφεντικά και ή άστυνομία, ένώθηκαν σέ μιá Τεση Σειμαχία γιά νά πεί-
σουν τίς «μάζες» πόσο άναγκαία είναι ή έργασία, πόσο έξενεργίζει τόν άνθρωπο και τόν κάνει
νά ξεχωρίζει από τά ζώα. Άλλά ό άνθρωπος —όπως άκριβώς και τά βόδια ποδ πρέπει νά εδ-
ουχιστοδν γιά νά δουλέφουν καλά— δέν είναι πλασμένος γιά έργασία. Ή φύση του τόν ώθει
στήν απόλαυση, στήν άνάπτυξη κάθε είδους έλεύθερων δραστηριοτήτων ποδ έπαυτοδν μόνο
στις έπιθυμίες του και στό πάθος του γιά ζωή, και ποδ είναι όργανικά σενεφασμένες μέ τήν
παρಾಗωγή τών έλικδων άντικειμένων ποδ ό ίδιος κρίνει άπαραίτητα γιά τή διατήρηση και τόν έμ-
πλουτισμό τής ζωής του.

Άπέναντι σ' αυτιά, τί προσφέρει ή έπάροχονσα κοινωνία; Τά κάτεργα τής παρಾಗωγής, τά
νεκροταφεία τής οικογενειακής άποτελμάτωσης, τοδς γλοιώδικα χαμογελαστοδς τόπους κατανά-
λωσης, ποδ άναλαμβάνουν νά τελέσουν τή θυσία μας στό βωμό τοδ Κράτους και τοδ Κεφαλαίου.
Ή αέτονομημένη σφαίρα τής παρಾಗωγής, τó θεμέλιο τοδ όλον οικοδομήματος, είναι ή κοινή
μοίρα και καταδίκη τών προλεταριοποιημένων ατόμων. Μέσα στήν παρಾಗωγή, ή εδχαρίστηση
ποδ μπορεί κανείς νά άντλήσει από μιá δραστηριότητα δέν έχει καμμιá σημασία, γιατί δέν μπο-
ρεί νά άποθηκευτεί, νά σπασφρευτεί, νά μετατραπεί σέ χυήμα και προνόμια γιά τόν καπιταλι-
στή ή τόν γραφευκοράτη. Ή έργασία μας είναι κα τ α ν α γ κ α σ τ ι κ ή έ ρ γ α σ ί α,
ποδ έχει πάρει τή μορφή τοδ διαρκή έκδιασμοδ σέ βάρος τοδ προλεταριοποιημένου ατόμου: τής
μ ι σ θ ω τ ή ς έ ρ γ α σ ί α ς. ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΩΡΑ ΚΛΕΜΜΕ-
ΝΗ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ.

Ό χρόνος τής έργασίας είναι τριπλά χαμένος γιά μās: Είναι χρόνος ποδ θά εδχαριστιό-
μασταν νά χρησιμοποιήσουμε σδν έρωτα, στις πραγματικές έπιθυμίες, στήν έλεύθερη δημιουργία.
Είναι χρόνος σοματικής και ψυχικής φθοράς. Καί, τέλος, καθορίζει τή μιζέρια τοδ έπόλοι-
πον χρόνον, τοδ δήθεν «έλεύθερον», ποδ όρίζεται σάν χρόνος κατανάλωσης και έπιδόρθωσης
τής ικανότητας γιά έργασία. Ή ολοκληρωτική έποταγή μας κατά τή διάρκεια τής έργασίας σέ
μιá έξουσία ποδ έλάχει έξω από μās και εναντίον μας, έχει σάν συνέπεια τήν πλήρη άποξέ-
νωση από τήν σκευσιμότητα και τó προϊόν τής έργασίας μας. Ή κατανάλωση είναι έμπρακτη
έπιβεβαίωση τής άποξενωμένης έργασίας και ταυτόχρονα μιá άπαραίτητη προέπδθεση γιά τήν
έξακολούθησή της.

Μέσα στό σόστημα τής μισθωτής έργασίας, ό χρόνος ποδ χάνουμε σταν έργαζόμαστε, οί
έπιθυμίες ποδ πρέπει νά άπαρνηθοδμε, άνταλλάσσονται μέ τó χ ρ ή μ α. Άλλά τó χυήμα έπι-
τρέτει μόνο τήν απόκτηση άντικειμένων εκείνο ποδ χάσαμε στήν έργασία ποτέ δέν μās έπι-
στρέφεται. Ή μιζέρια τής κατανάλωσης άντιστοιχεί στή μιζέρια τής έργασίας. Ή έπάροχονσα
κοινωνία καταδικάζει τó άτομο νά άποκηρώνεται σέ μιá ήλίθια δραστηριότητα, γιά νά άποκτη-
σει τ' άσήμαντα ή άχρηστα άντικείμενα ποδ παρήγαγε και νά δικαιολογήσει έτσι τήν ίδια τήν
άποκτήνωσή του.

Σήμερα ή μόνη άνάγκη ποδ μετράει, είναι ή άνάγκη διατώνισης τοδ συστήματος. Άπό κεί
και πέρα, έφαρμόζεται ή έπιστήμη τής δημιουργίας έπίπλαστων άναγκών ποδ έποχεώνει τοδς
άνθρώπους νά βυθίζον στό ρυθμό τής έργασίας. Έτσι ό άνθρωπος μετατρέπεται σέ θεατή τών
άναγκών του τώρα μιá είναι οί ανθρώπινες άνάγκες ποδ άνταποκρίνεται στις άνάγκες τοδ πα-
ραγωγικοδ μηχανισμοδ και όχι τó αντίστροφο. Τεράστιοι τομείς τής παρಾಗωγής άπασχολοδνται
μέ τήν παρಾಗωγή τοδ άχρείαστον (παρাসιτικός «τριτογενής» τομέας, πολεμική βιομηχανία, πα-

ραγωγή κηροπηγίων για γεύματα σκέλων στο Κολωνάκι, κρατικές και κομματικές «έπηρεσεις», κ.λ.π.).

Ποτέ μιὰ ανθρώπινη κοινωνία δὲν εἶχε στη διάθεσή της τόσο ἐντυπωσιακά μέσα και ποτέ δὲν τὰ χρησιμοποίησε μὲ τόσο παράλογο και ἀπάνθρωπο τρόπο. Ποτέ δὲν ἦταν τόσο μεγάλο τὸ χάσμα ἀνάμεσα σ' αὐτὸ ποὺ μπορεῖ νὰ ἐπάρξει και σ' αὐτὸ ποὺ πράγματι ἐπάρχει. Ἀλλὰ και ποτὲ ἡ ἄρνηση τῆς ἐπάρχουσας κοινωνίας δὲν εἶπνε νὰ εἶναι τόσο ρενικευμένη. Σήμερα γίνεται φανερό ὅτι ἡ Κοινωνικὴ Ἐπανάσταση μπορεῖ νὰ καταργήσει τὴν κυριαρχία τῆς οἰκονομίας πάνω στη ζωὴ και νὰ ἐλοποιήσει ἄμεσα τὴν ἀρχὴ «ἐργασία ὄχι, ἀπόλαυση ναί», ξεκινώντας ἀπὸ τὴ ριζικὴ ἐξάλειψη ὅλων τῶν παρασιτικῶν τομέων και συγχωνεύοντας τὴν ἐπιθυμητὴ παραγωγή μέσα στο σύνολο τῶν ἐλεύθερων δραστηριοτήτων.

Σ ὅ ν τ ρ ο φ ο ι,

Στὶς τέσσερις ἄκρες τοῦ κόσμου, ἀπὸ τὴ Νέα Ὑόρκη ὡς τὴ Μόσχα και ἀπὸ τὴ Στοκχόλμη ὡς τὸ Μπονένος Ἀϊρες, ἡ Πρωτομαριά εἶναι ἡμέρα ἀργίας, καταχωρημένη δίπλα στοὺς Πάσχα και τὴν Ἀνάληψη σὰν «ριζικὴ τῆς ἐργασίας» — δ η λ α δ ῆ ρ ι ο ρ τ ῆ τ ῆ ς μ ι σ θ ω τ ῆ ς σ κ λ α β ῖ ᾱ ς. Ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα τοῦ Χίτλερ, τοῦ Πειταῖν και τοῦ Φράνκο, οἱ περισσότερες κυβερνήσεις τὴ μετέτρεψαν σὲ ἐπίσημη ἀργία (και ἡ κυβέρνηση τοῦ Παπαδόπουλου δὲν ἀποτέλεσε ἐξαιρεση). Στὶς Ἀντικὲς χώρες ἡ Πρωτομαριά ριοσιάζεται μὲ συγκεντρώσεις — τελετουργίες και πορείες — λιτανεῖες, ὅπου τὰ πάντα εἶναι αὐστηρὰ προκαθορισμένα μιὰ και ἡ ἐποικιστὴρ τῆς πειθίμης ἀνθρώπινης μάζας εἶναι δεδομένη. Στὶς χώρες τοῦ κρατικοῦ καπιταλισμοῦ (Ρωσία, Κίνα, Κούβα κ.λ.), οἱ γραφειοκράτες ἰδιοκτῆτες τοῦ προλεταριάτου δὲν διστάζουν νὰ ὀργανώνουν ἐπιβλητικὲς στρατιωτικὲς παρελάσεις και νὰ παρουσιάζουν τὶς τελειότερες μηχανὲς θανάτου.

Ἡ Πρωτομαριά δὲν ἦταν πάντοτε μιὰ τέτοια θλιβερὴ μασκαράτα και θριαμβολογία τῶν κάθε λογῆς ἐξουσιαστικῶν. Ἐχοντας ξεκινήσει στὰ τέλη τοῦ περασμένου αἰῶνα σὰν διαμαρτυρία γιὰ τὴν ἐκτέλεση πέντε ἀναρχικῶν ἐργατῶν στοὺς Σικάγο, μετατράπηκε ἀπὸ τοὺς ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν σὲ ἡμέρα ἐπιβεβαίωσης τῆς διεθνοῦς ταξικῆς τους ἀλληλεγγύης και σὲ γενικὴ δοκιμὴ τοῦ πολέμου ἐναντίον τῶν καταπιεστικῶν και ἐκμεταλλευτικῶν τους. Ἐπὶ πολλὰς δεκαετίες οἱ λακέδες τοῦ Κράτους και τοῦ Κεφαλαίου ζοῦσαν μὲ τὸν ἐρίμωτο της. Στὸ πλησίασμά της ἔκριναν ἀναγκαστὰ νὰ κινητοποιήσουν ὅλες τὶς δυνάμεις καταστολῆς, τοὺς χαφιέδες και τὶς φυλακὲς τους, τὰ ξίφη και τὰ πολυβόλα τους, γιὰ νὰ δαμάσουν αὐτὴ τὴν πρόκληση ἐναντίον τῆς ἐπάρχουσας Κοινωνίας.

Ἡ ἡμέρα τῶν ἐργατικῶν ἐπαναστάσεων στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα μας ἐπέτρεψε ὅμως στοὺς Κεφάλαιο νὰ ἀφομοιώσει τὴν Πρωτομαριά, ποὺ ἔτσι μετατράπηκε σὲ τελετουργικὴ κατανάλωση λίγης ἐκπόνωσης: τὴν ἐπομένη ἡμέρα οἱ ἐργάτες μποροῦν νὰ χτυπήσουν κάτσα στοὺς ἐργοσιτάσι τους και νὰ ἐργαστοῦν μὲ νέες δυνάμεις!

Σ ὅ ν τ ρ ο φ ο ι, ΟΣΟ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΔΟΥΛΕΥΟΥΜΕ ΤΟΣΟ ΛΙΓΩΤΕΡΟ ΖΟΥΜΕ!

Ὁ μ ᾱ δ α ἀ ν α ρ χ ι κ ῶ ν ἐ ρ ρ α ξ ο μ ῶ ν

ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

Σήμερα στὶς 12 μὲ 1 τὸ μεσημέρι, ἀνάμεσα στὰ Χαφτεία και τὸ Πολυτεχνεῖο, ἡ ἀστυνομία χτύπησε μὲ τεθωρακισμένα κι ἐκατοντάδες ἀστυνομικοὺς μὲ κράνη τὴν «ομάδα ἀναρχικῶν ἐργαζομένων», ποὺ ξεκινώντας ἀπὸ τὴν ὁδὸ Τσοῦτσα και κρατώντας πανὸ μὲ τὸ σνὴθημα: «πρωτομαριά: ἡμέρα τῶν ἐργατῶν, ἡμέρα ἐναντίον τῆς μισθωτῆς ἐργασίας» και ἄλλα, ἄρτισε μιὰ πορεία πρὸς τὸ κέντρο τῆς Ἀθήνας.

Δὲν ζητήσαμε και δὲν πρόκειται νὰ ζητήσουμε ποτὲ ἀπὸ κανέναν τὴν ἄδεια, γιὰ νὰ καθορίσουμε τὸ χρόνο και τὸ χρόνο ὅπου θὰ ἐκφραστοῦμε και θὰ ζήσουμε.

Ἀπέναντι στὴν κρατικὴ βία ἀντιτάξαμε τὴν αὐτοάμυνά μας. Οἱ δολοφόνοι τοῦ Νοέμβρη χτύπησαν μὲ πρωτοφανῆ ἀγριότητα ὅσους συμμετεῖχαν στὴν πορεία και ὅσους συμπαρασταθήκαν στὴν ἀντίστασή τους.

Ζητᾶμε τὴν συμπαρατάση ὅλων τῶν ἐργαζομένων κι ὅλων τῶν ἐλεύθερων ἀνθρώπων γιὰ κείνους ποὺ αἰμόφυρτοι σφύθηκαν στὶς κλοῦδες και κρατοῦνται σὲ ἄγνωστο τόπο και κάτω ἀπὸ ἄγνωστες συνθήκες.

ὥρα 3,30 — 1 τοῦ Μάη

« Ένας σύντροφος χάθηκε.

Το γεγονός κατέχει τη σκέψη και εκπορεύει τη λογική. Η τελεσίδικη άποψη του πάθους και της άπορίας επιζητεί την κατάθεση όλων των εγγυήσεων της μνήμης για την ανεξίτηλη βίωση αυτού του παραλογισμού. Και επεμβαίνει δομύτατο το κράτος και το έμπόριο να κατοχυρώσουν την κατοχή του συμβάντος.

Το κληρονομικό δίκαιο, ο επαγγελματίας αντιπρόσωπος των οργάνων, ο έργολάβος κηδείων, όλες οι ρουτινιασμένες και κερδοφόρες συνάψεις της τελετής, εκπορεύουν το πάθος μας και τη θέληση του συντρόφου. Η όδόνη ολοκληρώνεται μέσα στα όρια της «άξιοπρέπειας» και το πάθος κερδίζει το σεβασμό όταν παραμένει βορβό. Η κρανή αναστέλλεται μπροστά στην έπιστημότητα μιάς θεαματικής τελετής που έδω και χρόνια έχει χάσει την ουσία της.

Εμείς που δεν πιστεύουμε στους οργάνους παρακολοθήσαμε τον επαγγελματία εκπρόσωπο της έπομoneυτικής έλπίδας να εξαποστέλλει έναντιόν μας το δέος του άγνωστου σε μιά προγονική γλώσσα φυσικά έπ' άμυγλή.

Η ίδια ή εκπόρνευση της άπορίας που έπιμένει στην άνικανότητά της να συλλάβει το θάνατο σά λογικό έξοδο της παραγωγικότητας και της τερατώδους ιδεολογίας της ανάπτυξης, έπιχειρείται με το χαμόγελο της συγκατάβασης, της συγκατάνευσης, της παραμεθίας.

Η άδυναμία της αντίστασης να γενικέσει τον έναντό της κι' ο περιορισμός της στο συμβάν της κατοχυρώνει την παραχώρηση του ρωμαντισμού για τον «μικρο - βίο» της και την έφαρταγή του πεδίου κάθε ανάφλεξης.

Αλλά τα διαπιστευτήρια του παραλογισμού υπάρχουν και πρέπει να έπιδοδοϋν. Τα πειστήρια της παραφροσύνης που κατέχει και δεν την κατέχουν πρέπει να κατατεθοϋν.

Ο Σύντροφός μας επέζησε του περιοτινού συλλογικού θανάτου που εξαπέλησε το Κράτος το Νοέμβρη. Συμμετείχε σ' όλες τις δραστηριότητες όλου ή «έλευθερία» σάν κρανή ή σάν ουσία των σχέσεων έπιζητοϋσε το χϋορ και το χρόνο. Καταγγέλθηκε από τη «Δημοκρατική Πολιτεία» σάν προδοκάτορας μαζί με όλους τους συντρόφους και τα κοιμητικά κοπάδια βέλαζαν στόν ίδιο σκοπό.

Αυτό που έπληξε «άριστος Πολίτης» τιμήθηκε με την άγνοια της πόλης που κατέχει και τιμā όλες τις βλακείες των διενθυτών της. Οι δοϋλοι πενθοϋν για το θάνατο του δονλοκτήτη. Το έθνος πενθεί τους εθνάρχες του. Οι ήρωες των φασιστικών συλλογικότητων συνοδεϋονται με δάκρυα και πένθος βαθύ. Η άλλοτρίωση βρίσκεται στην αυτοκρατορική της άκμή. Ο θάνατος του άρχηγού είναι ο θάνατος του έρω που έχει πραγματοποιηθεί έξω από αυτό. Ο άνθρωπος που έχει πραγματοποιηθεί έξω από τον έναντό του καταρρέει καθώς το φετιχ της πραγματοποίησης εγκαταλείπει αυτόν τον κόσμο.

Ο θάνατος του θεού άφήνει τους πιστούς σε μιά ζωή χωρίς νόημα. Αλλά εμείς που ξέρουμε ότι ή απότομη πραγματοποίηση του κάθε ανθρώπου είναι ο προήγας του ανθρωπισμού θά πρέπει να σeneιδητοποιήσουμε πως ο θάνατος του φίλου μας μās άφησε πιο λίγους σε άθωότητα και πιο λίγους σε πάθος.

Εμείς οι τόσο λίγοι που θά θυμόμαστε πάντα κάποιον νεκροταφείο στη Νεάπολη κι' ένα τάφο από ξερό χϋμα, μια μορφή που με τα χρόνια θά έπιμένει να άπατήσει τη μνήμη μας, τιμώμε βαθειά μέσα μας αυτόν που δεν έπληξε δημόσια πομφόλυγα, αλλά σεμνός άγωνιστής κι' άραματιστής μās κοινωνίας ελεύθερων και ίσων ανθρώπων.

Ένας σύντροφος του Στέλιου Βασιλειάδη

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΡΩΤΗ

«ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ», ΕΙΣΑΣΤΕ ΒΕΒΑΙΟΙ ΟΤΙ ΟΙ ΑΡΧΗΓΟΙ ΣΑΣ ΔΕΝ ΘΑ ΕΠΙΦΥΛΑΣΣΑΝ ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΤΥΧΗ ΣΤΟΝ ΑΝΤΙΧ;

Νά λοιπόν ποδ ή ρεφορμιστική και σταλινική άριστερά, και ή «επαναστατική» άκρα άριστερά, άρνακτοδν, φωνάζουν για δολοφονία εν ψυχρώ, χένουν μερικά δάκρυα.

«Ήταν 26 χροδν, δέν ήταν άπ' τοδς δικούδς μασ, όμως ήταν αντιφασίστας», πωδς έγραφς και το πρωστό κάθαγμα ό Σαλινι στην «HUMANITE'».

«Αντιφασίστας» ρίνηκε φρσικά με άρκετή εδκολία, μιá ποδ ήταν ήδη νεκρός.

Άλλά τί σημαίνει ρι' αυτόδς ό περιδόητος «αντιφασισμός»; Είναι ένα κοινό μέτωπο όργανώσεων (άπο μερικοδς άριστεροιστέδς μέχρι μερικοδς καθολικοδς, περνόντας άπ' όλες τίς λενινιστικές, σταλινικές και φιλελεύθερες παραλλαγές), ποδ δέν κάνει τίποτε άλλο παρά να καλέπτει την καθημερινή πραγματικότητα τοδ φασισμού.

Τά «μεγάλα αντιφασιστικά δημοκρατικά κινήματα» ποτέ δέν κατόρθωσαν να κάνουν το παραιμικόδ έναντιον τοδ φασισμού. Αντίθετα τοδ προετοιμάζουν το έδαφος συντρίβοντας τίς λαϊκές πρωτοβουλίες εν όνόματι της «ένόδιτας», ένισχύοντας το μύθο της ανάγκης μιás ένιαίας ήγρεσίας, καλλιεργόντας την άπάτη ότι ό άρώνας έναντιον τοδ φασισμού είναι ένα πρδτο στάδιο τοδ άρώνα έναντιον τοδ Κεφαλαίου. Ό «μετωπισμός» σημαίνει φρσικά ένόδιτητα, αλλά πάνω στη βάση των δεξιώτερων θέσεων τοδ καρτέλ όταν πρόκειται για μέτωπο όργανώσεων, πάνω στη βάση των συμφερόντων τοδ στρώματος ποδ βρίσκειται πιο κοντά στη μπουρζουαζία όταν πρόκειται για μέτωπο μεταξδ διάφορων κοινωνικοδν τάξεων. Δέν είναι ποτέ ή επαναστατική ένόδιτητα των πιο καταπιεσμένων κοινωνικοδν στρωμάτων.

Αυτό το Μ.Ι.Λ. τά είχε καταλάβει, και ρι' αυτό τόσο λίγοι άνθρωποι τάχθηκαν πραγματικά αλληλέγγυοι με τον Πούνγκ Αντιχ και τοδς συντρόφους του. Π ρ ι ν γ ί ν ε ι ή δ ί κ η έλλάχιστοι έξήγησαν τί είναι το Μ.Ι.Λ., έλλάχιστοι ένδιαφέρθηκαν για την τέχη των άγωνιστών του.

Δέν άνεχόμαστε δέβαια να εκτελεστοδν στη Γαλλία επαναστάτες, όμως κάθε μέρα, μπροστά στα μάτια μασ, άνεχόμαστε γραφεία τουρισμοδ προς δόξαν της αιώνιας Ίσπανίας, κοινές στρατιωτικές άσκήσεις τοδ γαλλικοδ και τοδ ισπανικοδ στρατοδ, έμπορους, θιομήχανους, στρατιώτες, παπάδες, όλα τά σπείρήματα τοδ καθεστώτος. Σ' αυτούδς πρέπει να επιτεθοδμε, και όχι μονάχα με την ενκαίρια πολέμοστον δικδν και έπαισχντιων εκτελέσεων.

Οί άναρχικοί μοροδν να φανοδν χρήσιμοι στις λενινιστικές όργανώσεις όταν είναι νεκροί. Έτσι σήμερα θα έχουμε μιá όρσα και ζωηρή διαδήλωση «εις μνήμην»: οί νεκροί σργανοδν και χάνουν το πολιτικό τους χροδμα. Όσο για τοδς ζωντανόδς, αυτοί ένοχλοδν όταν δέν είναι «πολιτικοί» και ρίνονται πολιτικοί όταν εκτελοδνται άπ' τοδς φασίστες (άν και αυτό ακόμα δέν συνδέει με τον πολωνό άπατρι ποδ εκτελέστηκε μαζί με τον Αντιχ).

Διαφορετικά, είναι τρομοκράτες, καταστροφείς, έγκληματίες, τυχοδιώκτες, κι' όταν έπάρχει ενκαίρια καταπολεμοδνται με τά όπλα (ρωτήστε λοιπόν τά τρωκτικά της κρατικοκαπιταλιστικής ιδεολογίας άν άποδοκιμάζουν την καταστολή της Κομμούνας της Κροιστάνδης· όχι φρσικά!) Άπ' τη μιá μεριά τονφεκίζουν εν όνόματι τοδ «έργατικοδ» κράτους, άπ' την άλλη στραγκαλίζουν εν όνόματι τοδ φασιστικοδ κράτους. Έπάρχει διαφορά;

Όπως και να κοιτάζουμε το πράγμα, πίσω άπ' όλα αυτά βρίσκουμε το Κράτος. Το Κράτος, δηλαδή τον στρατό (περιλαμβανομένο τοδ «ένοπλοδ»), την αστυνομία (περιλαμβανομένης της «πολιτοφυλακής»), τά άφεντικά (περιλαμβανομένων των γραφειοκρατών).

Και γιατί το Κράτος ποδ όνειρεοδνται να εγκαθιδροδουν όλοι οί πιστοί της Μόσχας, τοδ Μάο ή τοδ Τρότσκι, θα άνεχόταν αυτούδς ποδ το άρνούνται;

Σήμερα θα παρελάσουμε χέρι - χέρι (με επικεφαλής τά καθάματα των «Επυροπών Τάξης», θα φωνάζουμε «Φόρτω δολοφόνε, Πομπιντοδ συνένοχε», θάχουμε κάνει κάτι ένάντια στον φασισμό, θα άνακοφίσουμε την ένοχη συνείδηση μερικοδν έπίδοξων έπαγγελματιδν επαναστατών, θα δείξουμε τη δύναμη της όργάνωσής μασ.

Όπως ό Λόμπει και ό Σουγκράντας να μην εκτελεστοδν, αλλά κυρίως θάχουμε κερδίσει μερικά καινοδργα μέλη.

Κι' άν μερικοί παρεκκλίνουν άπ' το πνεύμα της διαδήλωσης, θα τοδς στείλουμε τοδς μπάντους της «Επυροπής Τάξης». Στο κάτω - κάτω της γραφής, καλύτερα δέν είναι μερικές

σοσιαλιστικές προτιμές από μιὰ φασιστική άρχήνη;

Οί λενινιστές κροκόδειλοι δέν έχουν μόνο μεγάλα εύκαιριακά δάκρυα, έχουν και γερός μα-
σέλες.

ΑΣ ΜΗΝ ΠΕΣΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΠΑΓΙΔΑ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΠΟΥ ΜΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΜΑΡ-
ΤΥΡΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΣ ΣΤΡΕΨΕΙ ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ ΣΕ «ΜΕΤΑΛΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ»
(Οδερνέ, Βάσκοι, Χιλή, "Αντιχ), ΕΝΩ ΠΟΛΥ ΣΤΧΝΑ ΑΝΕΧΟΜΑΣΤΕ ΔΙΠΛΑ ΜΑΣ
ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΙΩΝ ΤΟΥΣ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Ο ΠΟΤΙΓΚ ΑΝΤΙΧ ΚΑΙ Ο «ΑΛΛΟΣ»

«Δέν ήταν άπ' τοὺς δικούς μας ό γερός ποὺ πέθανε γιά τήν 'Ισπανία
τό πρωϊ τοῦ Σαββάτου. Όμως τό όνομά του έχει πιά γραφτεϊ δίπλα στά
όνόματα ὄλων ὅσων μισοῦν τόν φασισμό. Τό αίμα του δέν χόθηκε μάταια».

«L' Humanité»

Καί τό αίμα τοῦ ἄλλου;

Ό πολωνός ἄπατρις ποὺ σκότώσε έναν ἀξιοματικό τῆς ἀστυνομίας εἶχε τό ἴδιο αίμα; "Η
μήπως τό δικό του χόθηκε μάταια;

Υπάρχουν αὐτοί ποὺ ἐπηρετοῦν τήν ἐπόθεση τοῦ σοσιαλισμοῦ καί ἄλλοι ποὺ τήν ἐκμεταλ-
λεῖονται ἀξιοκατάχρητα ἀπό εὐχαρίστηση νά σκοτιῶνουν μισακλίνας;

Γιά τόν πολωνό δέν ξέρομε τίποτα: ἡ φρανκική ἐξουσία τόν ἔκρυψε μέχρι τήν τελευταία
στιγμή καί τόν ἐκτέλεσε μαζί μέ τόν Ποδγκ "Αντιχ γιά νά παρουσιάσει τόν τελευταίο σάν ἐρ-
κληματία τοῦ «κοινοῦ ποινικοῦ δικαίου».

"Η ἀντίδραση τῆς ἰσπανικῆς καί διεθνoῦς ἀριστερᾶς, ἀπ' τοὺς παπᾶδες ὡς τοὺς ἀριστεριστές
περὼντας ἀπ' τοὺς σταλινικούς: "Όχι! "Ο "Αντιχ δέν εἶναι ἐγκληματίας τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ
δικαίου! Εἶναι ἕνας ἐπαναστάτης, ἕνας ἀφοσιωμένος ὑπηρετής τῆς ἐπόθεσης τοῦ σοσιαλισμοῦ,
ἔστω κι' ἂν δέν συμφωνοῦμε μαζί του, ἔστω κι' ἂν εἶχε λαθεμένες ἀντιλήψεις...

Καί ὁ ἄλλος;

Δέν ήταν τίποτα — ἕνας ἄγνωστος πολωνός, (ἀλλά μπορεῖ νά ήταν τό πᾶν. "Ισως νά ήταν
ἀπλῶς ἕνας ἀλλήτης»).

Καί λοιπόν;

Δέν εἶχε πολιτική συνείδηση! "Ό,τι ἔκανε, τό ἔκανε γιά τόν ἑαυτό του (καί ὄχι γιά τό λαό).
Δέν ἀνήκει στή μεγάλη «Άγία Οἰκογένεια» τῶν «ἐπαναστατῶν!» Καί τό όνομά του δέν θά γρα-
φτεϊ δίπλα στοὺς ἄγρους μάρτυρες τοῦ ἀντιφασισμοῦ.

Τό πρόβλημα δέν εἶναι νά τόν ἐπερασίσουμε ἄνευ ὄρων. Ἀλλά δέν μποροῦμε νά ἀποδε-
χθοῦμε μιὰ ἰδεολογική διαχωριστική γραμμή μεταξὺ «καλοῦ» καί «κακοῦ». Τήν ἐξέγερσή του
δέν μποροῦμε νά τῇ σβήσουμε μέ μιὰ μονοκοιντελιά, ἐν ὀνόματι μιᾶς τάχα «καθαρῆς» ἐπανά-
στασης. "Η ἐξέγερσή του ὑπάρχει καί ἐνσωματώνεται στή δική μας. Εἶναι ἡ ἄλλη ὅψη τοῦ ἀ-
γώνα ἐνάντια σέ μιὰ πανταχόθεν παρούσα ἐξουσία ποὺ μᾶς συνθλίβει.

Ό ἄνθρωπος αὐτός δέν ἀντιπροσωπεύει κάτι ποὺ εἶναι κοινὸ σέ ὅλους μας, τήν πράξη ἀπελ-
πισίας ἀπέναντι στήν καθημερινή σὀνθλψη ἀπ' τόν μηχανισμό τοῦ Κράτους καί τοῦ Κεφαλαίου;
Μήπως ἡ πράξη του δέν εἶναι ἕνας κρίκος τῶν ἀναρίθμητων καί καθημερινῶν πράξεων ἀπελ-
πισίας: ἀδοκτονίες, φόντοι, βιασμοί, ἐνοπλες ληστείες, συγκρούσεις μεταξὺ ἀλητῶν, σκαμπίλια
ἐνὸς ἐργάτη σὺ το παιδί του ὅταν γεννάει ἀπ' τῇ δουλειᾷ... πράξεις ποὺ δέν έχουν καθαρὲς τίποτα
τό ἐπαναστατικό, ἢ μᾶλλον ὅπου ἡ ἐξέγερση καί ὁ φασισμός τῆς καθημερινῆς ἐπιβίωσης εἶναι
στενά δεμένα;

"Ετσι καί τὰ «μαῦρα μηλοζόν» τῆς δεκαετίας τοῦ '60 ἢ οἱ μαῦροι ἐξεγερμένοι στίς Η.Π.Α.,
ποὺ ἔκαιραν καί λεηλοτοῦσαν τὰ καταστήματα, δέν μᾶς πρόσφεραν τήν 'Επανάσταση σὺ πιάτο.
Ἀλλά ποιὸς μᾶς τὴν προσφέρει; Οἱ «παραδειγματικοὶ ἄγῶνες» τῶν συνδικάτων; "Η δραστηριό-
τητα τῶν πολιτικῶν ὁργανώσεων;

"Εὰν ναι, τότε «Ζήτω ὁ ἄγῶνας τῶν πολιτικῶν ὁργανώσεων!» Δώστε μου σᾶς παρακαλῶ τῇ
μικρῇ καθημερινῇ μου δόση ἐπανάστασης (μετὰ τό πρωινό, ἂν σᾶς εἶναι ἐγκολο!!!)

"Εὰν ὄχι, ἐὰν ἔστω ὑπάρχουν ἀμφιβολίες, ἴσως θά ήταν ἐπείγουσα ἀνάγκη νά πάφουμε πιά
νὰ ἀγνοοῦμε οσοσηματικά τίς πράξεις ἐξέγερσης σάν αὐτὴ τοῦ ἄγνωστου πολωνοῦ ποὺ ἐκτελέστηκε
μαζί μέ τόν "Αντιχ.

